

KPMG Gündem

SAYI 20 • EKİM / ARALIK 2014

BANKACILIKTA DEĞİŞİM ZAMANI

cutting through complexity

AKILLI DÖNÜŞÜMDE
BAŞARININ SİRRI

DEĞER YARATAN
MODEL

VERGİDE YENİ
DÖNEM GÜNDEMİ

KPMG Türkiye çalışanlarından oluşan Kültür Mantarları Tiyatro Ekibi, 2015 yılında 100. yılını kutlayacak olan sanat duayeni Haldun Taner'in "Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım" tiyatro oyunuyla Ağrı Türkeli İlköğretim Okulu'nun kütüphane yapımına destek oldu.

KPMG gönüllülerinin yeni dönemde sosyal sorumluluk çalışmaları yine çevre, eğitim ve toplum alanlarında hız kesmeden devam edecek.

GÜVENİ KÖRÜKLEYEN DEĞİŞİMİ FİŞEKLEYEN OLMAK!

Geçen sayımızın sunusuna Eleşkirt –Türkeli köyü ilkokulu öğretmen ve öğrencileriyle KPMG Gönüllülerinin kurduğu gönül bağından söz ederek başlamıştık. Bu sayının sunusunu da, geliri Türkeli İlkokulu kütüphanesine bağışlanacak bir tiyatro oyununun olumlu etkisi altında yazıyoruz. KPMG Tiyatro Kulübü, uzun bir süredir çalıştığı Haldun Taner’in “Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım” adlı eserini Ağrı’daki öğrenci kardeşlerimiz için oynadı. Salonu dolduran altı yüzü aşkın seyircinin, profesyonelce sahneye konulmuş, yetenekli oyuncuların başarı ile oynadığı, değerli bir tiyatro eserini dakikalarca ayakta alkışladığına şahit olduk.

Dergimizin sayfaları arasında “UFRS 9 Ne Getiriyor”, “Engelsiz Bankacılık”, “Yeni Teknolojik Eğilimler” “Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Yeni Dönemi” gibi teknik yazıları yazarlarla, o akşam sahnedeki başarılı tiyatrocuların yahut zor beğenileri ile onları alkışlayan coşkun seyircilerin aynı insanlar olması şaşırtıcı bulunabilir. Oysa buna alışmalıyız. Çünkü dergi sayfalarında başka bir bağlamda söz edildiği gibi; artık “Değişim Zamanı”!

“İş yeri” haylidir yalnız işten, “iş” yalnız çalışmaktan ibaret değil. İşimizin tedarik zincirinin ötesinde hayatlarımıza kattıkları bakımından sürekli bir şekilde gözden geçirilmesi, geliştirilmesi gerekiyor. Böylelikle kendisini iş dışında gösteren değerli yanlarımız da, çalıştığımız sırada bizden uzaklaşmamış oluyor. Çalışırken olsun dinlenirken olsun, daha bütüncül kimliklere sahip olabiliyoruz. Sürdürülebilir bir hayat için bütünsel, dengeli, sorumlu kimliklere bugün daha çok ihtiyacımız var.

Dergi sayfalarında yer alan uzmanlığa dayalı yazı ve değerlendirmelerin ortak yanı; belirsizliği gidermek, değişimi yönetmek konusunda okuruna yardımcı olmaktır. “Denetimin Değeri Nasıl Artırılır?” diye sorarken, denetimin belirsizliği gidermede nirengi olma özelliğinin nasıl artırılacağı kastedilmektedir. “Fabrikanızda Para Yıkıyor Olabilir mi?” sorusuyla da, görünen ile özün uyumuna dair donanımımızı artırmak, dolayısıyla belirsizliğe karşı yetkinliğimizi pekiştirmek gayreti güdülmektedir. Bu bağlamda dergi sayfalarında KPMG Küresel Sürdürülebilirlik Başkanı ile yapılan söyleşinin özellikle aydınlatıcı olacağını düşünüyoruz.

KPMG’nin “Küresel CFO Araştırması” sonuçlarına göre pek çok şirket, akıllı finans modelleri için gerekli yatırımları yapmaya hazır görünüyor. Ancak finansal dönüşümü başarıyla yönetebilmenin sırrının, “Hedef İşletim Modeli” adı verilebilecek bir modelde saklı olduğu ifade ediliyor. Sunulan model hakkında üst düzey finansal yönetici olan okurlarımızın izlenimlerini alabilmeyi çok isteriz.

Bu sayımızda da KPMG Vergi Bölümü uzmanları birbirinden ilginç konuları dikkatlerinize sunuyor: Bölgesel Yönetim Merkezleri, Murabaha İşlemlerinde Vergi Sorunları, Royalti ve Lisans Ödemelerinde Beyan Konusu, Gelecek, Geldi Derken Vergi Affı, Sürpriz Yatırım İndirimi Hamlesi, İş Yeri Vergilendirmesi başlıklı yazıları ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz. Timur Çakmak, her zaman olduğu gibi vergi alanındaki gelişmelerin bütüncül ve yukarıdan bir fotoğrafını sunuyor.

KPMG Gündem, sizlerin her sayıda artan ilgisi ve güveni ile gurur duyuyor. Sizden aldığı cesaretle, temas ettiği her alanda güveni körüklemeye, değişimi fişeklemeye devam edecek.

İyi okumalar dileriz.

Ferruh Tunç

KPMG Türkiye Başkanı,
Kıdemli Ortak

16

DEĞER YARATAN MODEL

KPMG İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Danışmanlığı Küresel Başkanı Barend van Bergen ile Gerçek Değer Metodolojisi'ni konuştuk. Bergen, bu modelin en büyük farkının finansal bir sonuca varması olduğunu söylüyor.

46

26

KPMG
Gündem

Yılda 4 kez
yayınlanmaktadır. Ücretsiz
dağıtılır. Dergide
yayınlanan tüm yazıların
sorumluluğu yazarına aittir.
İzinsiz alıntı yapılamaz.

Sahibi

KPMG İş ve Yönetim
Danışmanlığı A.Ş.

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editör

İdil Gürdil
igurdil@kpmg.com

Görsel Yönetmen

Korkut Çoruh
Tolga Çoruh

Katkıda Bulunanlar

Abdulkadir Kahraman, Ayhan Üstün, Bahar Caner, Begüm Güzel, Ceren Şahlı, Cihan Doğrayan, Çiğdem Atılman, Çiğdem Güre, Ebru Öz Yerkar, Ehtiram İsmayilov, Emrah Akın, Esmâ Kabak, Ferruh Tunç, Figen Tahiroğlu Würsching, Hakan Aytekin, Hakan Güzeloğlu, Hakan Uçak, İdil Gürdil, Latif Oylan, Murat Alsan, Murat Palaoğlu, Orhan Akova, Seda Tiğdemir, Serap Tutkun, Servet Gözel, Sinem Cantürk, Tayfun Aykut Gözükkara, Timur Çakmak

Baskı & Cilt

Karagön Ofset ve
Matbaacılık
Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Nadir Sok. No:24
Eminönü/Cağaloğlu -
İstanbul
Tel: 0212 511 27 29

Adres

Kavacık Rüzgarlı Bahçe
Mah. Kavak
Sok. No:29 Beykoz 34805
İSTANBUL
Tel: +90 216 681 90 00
Faks: +90 216 681 90 90
www.kpmg.com.tr

İÇİNDEKİLER

58

YENİ VERGİ AFFI

“Torba Yasa

Tasarısı”

11/09/2014 tarihli

Resmi Gazete’de

yayımlanarak

yürürlüğe girdi.

Peki bu tasarı neler getiriyor?

- 20** FABRİKANIZDA PARA YIKANIYOR OLABİLİR Mİ?
Uluslararası alanda kara parayla mücadele süreci yasalarla yürütülüyor. Bu yasalar şirketlere de birtakım sorumluluklar getiriyor.
- 24** İÇ DENETİM İÇİNDE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ DENETİMİNİN YERİ
Şirketler cephesinde BT iç denetimine yönelik farkındalık artıyor. Çünkü bu denetim, şirketlerin sürdürülebilirliğinin güvencesi anlamına geliyor.
- 26** AKILLI DÖNÜŞÜMDE BAŞARI MODELİ
Pek çok şirket akıllı finans modelleri için yatırım yapmaya hazır. Ancak bu dönüşümü başarıyla yönetebilmenin sırrı, “Hedef İşletim Modeli”nde saklı.
- 30** DENETİMİN DEĞERİ NASIL ARTIRILIR?
Denetçilerden beklenenler, denetçi bağımsızlığı ve denetimin kalitesi son yıllarda daha da fazla tartışılıyor. Peki denetimin değerini artırmak mümkün mü?
- 34** BİREYSEL FİNANSAL TABLOLARDA ÖZKAYNAKYÖNTEMİ
Standart, bağlı ortaklık, iştirakler ve iş ortaklıklarının, yatırımcının bireysel finansal tablolarında muhasebeleştirilmesiyle ilgili yeni bir seçenek getiriyor.
- 38** BANKACILIKTA DEĞİŞİM GEREKLİLİĞİ
Yapısal reform, davranış, yönetim ve “Basel 4” gibi ortaya çıkan düzenleyici gereklilikler, oyunun kurallarını değiştirecek nitelikte.
- 44** ÖDEME VE ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARI İÇİN YENİ DÖNEM
Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının faaliyetleri kapsamında BDDK’ya başvuru ve lisansa ilişkin süreç devam ediyor.
- 46** ENGELSİZ BANKACILIK
BDDK’nın hazırladığı yeni taslak, engelli müşterilerin bankacılık hizmetlerini güvenle yapabilmesi için gerekli düzenlemeleri kapsıyor.
- 48** TEKNOLOJİDE YENİ EĞİLİMLER
Küresel olarak mobil teknoloji tüketici pazarlarına, bulut teknolojisi ise girişimci pazarlara etki edecek en önemli teknolojiler olarak görülüyor.
- 50** BS FORMU KAOSU
Finansa “Form Bs” karışıklığı sürüyor. Finans kuruluşlarına ihbarname gönderilmeye devam ediliyor.
- 52** UFRS 9 NE GETİRİYOR?
UFRS 9 standardı, 24 Temmuz 2014’te yayınlandı. Yeni standart, 1 Ocak 2018 itibarıyla yürürlüğe girecek.
- 56** VERGİDE YENİ DÖNEM GÜNDEMİ
Vergi gündeminin en önemli başlığını, Torba Kanun ile yapılan düzenlemeler oluşturuyor.
- 62** İŞ YERİ VERGİSİNDE SON DURUM
Teknik ve pratik yönleriyle iş yeri (PE) vergisiyle ilgili detayları bu makalemizde ele aldık.
- 64** ROYALTI & LİSANS VE GÜMRÜK
Gümrük mevzuatında yapılan değişikliklerde royalti veya lisans ödemelerine ilişkin düzenlemeler ön plana çıkıyor.
- 67** MURABAHA İŞLEMLERİNDE VERGİ SORUNLARI
Murabaha işlemlerinin, mevduat bankaları tarafından gerçekleştirilmesi halinde vergi kanunları karşısındaki durum önemli.
- 70** SÜRPRİZ YATIRIM İNDİRİM HAMLESİ
Yatırım indirimi ile ilgili olarak Danıştay’ın 2014’te verdiği kararla sağlanacak menfaatler yeni bir boyut kazanmış durumda.
- 72** YENİ CAZİBE MERKEZİ TÜRKİYE
Türkiye’nin “bölgesel yönetim merkezleri” için küresel önemde bir çekim merkezi olabilmesi büyük önem taşıyor.

KPMG Türkiye'ye "Yılın Denetim İnovasyonu" ödülü

KPMG, dünyaca ünlü International Accounting Bulletin (IAB) dergisinin 2014 ödülleri kapsamında "Yalın Denetim" yaklaşımı ile "Yılın Denetim İnovasyonu" ödülünün sahibi oldu.

Yalın iş yaklaşımı, operasyonel verimliliği ve işletmenin performansını artırmak için yaygın olarak kullanılan bir iyileştirme yöntemidir, ancak yalın metodolojiyi denetimin kalitesini ve değerini artırmak amacıyla mali tablo denetimine uygulamak, bütünüyle KPMG'ye özel bir inovasyon. Yalın

iş yaklaşımını denetime uygulama fikri ilk olarak 2011'de KPMG Avustralya tarafından, müşterilerine değer katmak ve denetimin kalitesini artırmak düşüncesiyle geliştirilmişti.

KPMG'nin "Dinamik Denetim" dönüşüm programının bir parçası olarak yalın metodoloji Avustralya'nın yanı sıra KPMG'nin ABD, Kanada ve Hollanda'daki üye firmalarında da uygulamaya konuldu ve son derece olumlu sonuçlar alındı. KPMG Türkiye Denetim Bölüm Başkanı Murat Alsan ödülü, "Bu ödül ile KPMG'nin 'denetimin değeri'ni artırmak' ve 'denetimde inovasyon' hedefleri takdir edilmektedir. Bu hedefler denetimin değişen dinamiklere yanıt verebilmesine yardımcı olarak denetimin değerinin anlaşılmasını sağlayacaktır. Yalın bir denetim yaklaşımı sistematik ve sürekli olarak müşteriler veya işletmeler için değer yaratmayan ve zaman israfına yol açan süreçlerin belirlenmesinde ve ortadan kaldırılmasında işletmelere yardımcı olan bir denetim yaklaşımıdır. Klasik bir denetim yaklaşımı ise kontrollerin etkin işleyip işlemediğini belirlemek için kontrol değerlendirmelerine odaklanır. Yalın denetim yaklaşımının önemli bir parçası olan kontrol değerlendirmeleri işletmeler

için hem operasyonel zayıflıkları hem de verimlilik fırsatlarını belirleyecektir. Bundan sonraki çalışmalarımızı, yurtdışındaki bazı KPMG üye firmaları tarafından hayata geçirilen 'Lean in Audit' denetim yaklaşımının ülkemizde uygulanabilirliği üzerine odaklandıracağız" sözleriyle ifade etti.

KPMG ve Oracle işbirliğiyle finans sektörü bilgi güvenliği toplantısı

23 Ekim 2014 tarihinde Les Ottomans Otel'de KPMG ve Oracle işbirliğiyle "Finans Sektörü Bilgi Güvenliği Toplantısı" gerçekleştirildi. KPMG Türkiye Bilgi Sistemleri ve Risk Yönetimi Bölüm Başkanı ve Şirket Ortağı Sinem Cantürk'ün açılışını yaptığı etkinlikte, Bilgi Sistemleri ve Risk Yönetimi Kıdemli Müdürleri Servet Gözel ve Ehtiram İsmayilov; "Regülasyonlar bilgi güvenliği konusunda ne diyor?" konulu bir sunum

gerçekleştirerek "Regülasyonlar veri güvenliği konusunda ne diyor?", "Uyumluluk kriterleri nelerdir, nasıl belirlenir?", "İç veya dış düzenleme ve denetleme kurumları, kurum organları bilgi güvenliğinin sağlanması konusunda bilgi teknolojileri çözümlerinin sahiplerinden neler istiyor?" ve "Sektörün Bilgi Teknolojileri çözümleri ve uygulamaları regülasyon kriterleriyle ne kadar uyumlu?" sorularının cevaplarını katılımcılarla değerlendirdiler.

18. Türkiye İç Denetim Kongresi gerçekleşti

TİDE'nin düzenlediği 18. Türkiye İç Denetim Kongresi "İtibar Gelecektir; Kurumsal İtibarın Yönetilmesinde İç Denetimin Stratejik Rolü" temasıyla 20-21 Ekim 2014 tarihlerinde, Wyndham Grand İstanbul Levent Otel'de gerçekleştirildi. 2 gün süren kongrede, kurumsal itibarın yönetilmesinde iç denetimin stratejik rolü teması çerçevesinde çeşitli sunumlar yapıldı, oturumlar düzenlendi. Türkiye'nin önde gelen şirket ve bankalarının üst düzey iç denetim yöneticilerinin yoğun ilgi gösterdiği kongrede, iç denetimin gelişen teknolojiye rolü, alacak riski yönetiminin önemi, sosyal medya yönetimi ve denetiminin kurumsal itibar üzerindeki etkileri,

iş kanunundaki değişiklikler ve iş kazalarının önlenmesindeki rolü konulu panellere yer verildi. Risk yönetimi konusunda özellikle Avrupa'nın otorite kabul ettiği isimlerden, dünya çapında pek çok önemli yöneticiye koçluk yapan Fransız Profesör Jean-Paul Louisot, "Kurumsal İtibarın Temel Taşları" başlığı altında deneyimlerini katılımcılarla paylaştı. KPMG Türkiye'nin de sponsorları arasında yer aldığı kongre kapsamında Danışmanlık Bölümü Şirket Ortağı Hakan Aytekin ve Danışmanlık Bölümü Direktörü Naciye Kurtuluş Sime'nin gerçekleştirdikleri "Uyum Riskinin Yönetimi" oturumu, büyük ilgi gören sunumlardan biri oldu.

Euromoney "Expert Guides" listesine KPMG Türkiye'nin 3 vergi lideri girdi

Sektörün en prestijli dergilerinden Euromoney yayınlarının bir kolu olan "Expert Guide" hukuku ve vergi alanında dünyanın önde gelen danışmanlarının yer aldığı, iki yılda bir güncellenen listesini yayımladı. Listede Türkiye'den vergi alanında KPMG Türkiye Vergi Bölüm Başkanı Abdulkadir Kahraman, Vergi Bölümü Ortaklarından Timur Çakmak ve Ayhan Üstün yer aldı. Ayrıca, derginin Avrupa'daki kanaat önderlerinin görüşlerine yer verdiği bölümde derginin değerlendirme komitesinin talebi üzerine Türkiye ile ilgili bölümde KPMG Türkiye adına Ayhan Üstün'ün "Overview of the Turkish Economy from an Investor's Perspective" başlıklı makalesi yayımlandı. Dünya genelinde sektör oyuncularını

tarafından bağımsız olarak aday gösterilen danışman ve hukukçular arasından öne çıkan isimlere yer veren dergi, 90'ın üzerinde yetkinlik alanında faaliyet gösteren sektör mensupları ile görüşerek belirlediği adayların içinde en iyi olanları, ilk etapta meslektaşlarının oyları ile seçiyor. Derginin seçim kurulunun yaptığı ikinci değerlendirmede ise adayların profesyonel biyografileri, sektördeki bilinirlikleri ve başarıları göz önünde bulunduruluyor.

Murat Palaoğlu sektör profesyonellerine sunum yaptı

KPMG Türkiye Gümrük ve Dış Ticaret Bölümü Şirket Ortağı Murat Palaoğlu, Ege İhracatçı Birlikleri'nin düzenlediği toplantıda dahilde işleme rejimi ve ihracata yönelik devlet yardımları başlıklarında sektör profesyonellerine sunum yaptı.

Hakan Uçak'tan ODD'de Torba Yasa ve Gümrük Sunumu

KPMG Türkiye Gümrük ve Dış Ticaret Kıdemli Müdürü Hakan Uçak 19 Eylül Cuma günü Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) tarafından gerçekleştirilen Dış Ticaret Komitesi toplantısında "Torba Yasa ile Gümrük Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması" konusuna ilişkin bir sunum yaptı.

Altyapı projelerinde özel sektörün rolü tartışıldı

Türk-İngiliz Sanayi ve Ticaret Odası öncülüğünde 19 Eylül'de düzenlenen 3. Türk-İngiliz İş Forumu'na katılan KPMG Türkiye Gayrimenkul ve Altyapı Sektör Lideri İsmail Önder Ünal, etkinliğe katılan profesyonellere altyapı projelerinde özel sektörün rolü hakkında bir sunum yaptı.

KPMG EĞİTİM MERKEZİ Eğitim Takvimi

Ekim - Aralık 2014

KPMG Eğitim Merkezi eğitim kataloğunu yeniledi

A lanında uzman KPMG Türkiye profesyonelleriyle her sektörden katılımcılara eğitimler veren KPMG Eğitim Merkezi, 2014-2015 yılı için eğitim kataloğunu yeniledi ve eğitimlerinin yelpazesini genişletti.

Eğitim tarihleri ve kayıt için: kpmg.com.tr

KPMG şirket ortakları Pekin'de bir araya geldi

KPMG'nin dünya genelinde 650 şirket ortağı her yıl düzenlenen Uluslararası Şirket Ortakları Konferansı'nda bir araya geldi. Bu yıl Pekin'de gerçekleştirilen konferansın açılışı, KPMG'nin

Küresel Başkanı John Veihmeyer tarafından yapıldı ve KPMG'nin bu yılki vizyonu değerlendirildi. KPMG Türkiye adına konferansa Türkiye Başkanı Ferruh Tunç ile şirket ortakları Nesrin Tuncer ve Murat Alsan katıldılar.

İsmail Önder Ünal, 19. Muhasebe Kongre'sinde konuşma yaptı

KPMG Denetim Bölümü Şirket Ortaklarından İsmail Önder Ünal, 17-18 Eylül 2014 tarihlerinde Ankara'da TÜRMOB tarafından düzenlenen 19. Türkiye Muhasebe Kongresi'ne katıldı. Ana teması "Geçmiş Deneyimler Işığında Geleceğin Tasarlanması: Meslekte Yeni Ufuk ve Açılımlar" olan kongrede Ünal, Bağımsız Denetimin Gözetimi ve Uygulamalar konulu oturumda, 'Ülkemizde Uygulanabilecek bir Bağımsız Denetim ve Gözetim Sisteminin Temel Yapı Taşları' üzerine bir konuşma yaptı.

Genç Liderler Akademisi bisiklet atölyesini gerçekleştirdi

KPMG Türkiye 1,5 yıl önce başlattığı Genç Liderler Akademisi'nin kapanışında, KPMG Gönüllüleri'nin de desteğiyle Bisiklet Montajı Atölyesi gerçekleştirdi. 8 küçük öğrencinin de yardımıyla gerçekleşen atölyenin sonunda ortaya çıkan bisikletler, Çekmeköy Saadet Yılmaz İlkokulu'ndaki ihtiyaç sahibi çocuklara hediye edildi.

KPMG Türkiye Vergi Bölümü'ne yeni ödüller

KPMG Türkiye Vergi Danışmanlığı ekibi, önemli finans dergilerinden Acquisition International'ın 2014 Finans Ödülleri kapsamında Türkiye'de "Kurumların Vergilendirilmesi Alanında Yılın Danışmanlık Şirketi" (Corporate Tax Advisory Firm of the Year) ve "En İyi Finansal Danışmanlık Şirketi" (Best Financial Advisory Firm of the Year) ödüllerini kazanırken, Transfer Fiyatlandırması ekibi ise dergisinin düzenlediği 2014 Finans Ödülleri kapsamında "Türkiye'nin En İyi Transfer Fiyatlandırması Şirketi" (Best Transfer Pricing Firm of the Year) ödülünün sahibi oldu.

Değer yaratmada yeni metodoloji

KPMG'nin küresel sürdürülebilirlik hizmetlerinin başkanlığını yürüten Barend van Bergen, 23-24 Eylül'de düzenlenen Yeşil İş Konferansı'nda sunum yapmak üzere İstanbul'daydı. Konferansta kurumsal değer yaratmak ve bu alandaki yeni vizyon üzerine bir sunum gerçekleştiren van Bergen'in görüşlerini ve bu konuda KPMG'nin geliştirdiği metodolojiyi ilerleyen sayfalarda yer alan kendisiyle yaptığımız söyleşide detaylı olarak okuyabilirsiniz.

KPMG Türkiye vergi liderleri Barcelona'da buluştu

KPMG'nin 2014 EMA Bölgesi Vergi Zirvesi, bu yıl "The Tax Innovation Summit" ismiyle 50 ülkeyi temsilen 720'nin üzerinde üst düzey profesyonelin katılımıyla 22-24 Eylül tarihleri arasında Barselona'da gerçekleşti. Dünyada gerçekleşen teknolojik yenilikler ve bu yeniliklerin vergi pratiğine uygulanışı çerçevesinde

zorluklar, küresel düzeyde vergi kayıp ve kaçakıyla mücadele için hukuki düzenlemeler, bu konuda yoğunlaşan kamuoyu baskısı ve şirket yöneticilerinin artan hassasiyetleri gibi konular da öne çıktı.

Zirveye bu yıl KPMG Türkiye adına, vergi bölümü şirket ortaklarından Ayhan Üstün, Timur Çakmak, Murat Palaoğlu ve Hakan Güzeloglu katıldı. Murat Palaoğlu zirveye ilişkin olarak; "Vergi konusunda küresel yaklaşımları ve yenilikleri değerlendirmek için çok yararlı bir platformdu. Yeni trendlerin şirketler, KPMG ve kamu için olası etkileri ve gelecekte nasıl konumlanmak gerektiği gündemdedi. Benim için en dikkat çekici konu ise 'büyük veri' ve bunun kullanımı oldu. Bunu kamunun yapması 'şeffaflık ve hesap verebilirlik' için önemli, ancak şirketler de gelecek projeksiyonlarını belirlerken bunu kullanabilirler" yorumunda bulundu.

şirketlerin kendilerini nasıl konumlandırılabileceklerinin tartışıldığı zirvede, uluslararası vergilemede ağırlığı giderek artan "permanent establishment" ve "transfer fiyatlandırması" kavramları, yerel ülke yönetimlerinin daha fazla vergi geliri elde etmek için bu konuda şirketlere yarattıkları

KPMG International üç önemli ödülün sahibi oldu

KPMG International, 16 Eylül'de Londra'da düzenlenen dünyaca ünlü International Accounting Bulletin (IAB) dergisi ödülleri kapsamında üç ayrı prestijli ödülün sahibi oldu. 3. kez "Yılın Sürdürülebilir Firması", 2. kez "En İyi Sosyal Ağ Kurum Firması" ödülünün sahibi olan KPMG, bu yıl "Yalın Denetim" yaklaşımı ile "Yılın Denetim İnovasyonu" ödülüne de layık görüldü.

KPMG Türkiye Alumni LinkedIn grubu açıldı

Kurulduğu günden bugüne KPMG Türkiye'ye emek vermiş ve büyümesine katkıda bulunmuş olan tüm çalışanlarını bir çatı altında birleştirip ilişkilerini tazelemek isteyen KPMG Türkiye, eski ve yeni tüm KPMG'liler için LinkedIn platformu üzerinde özel bir grup kurdu.

PERYÖN İç Anadolu Şubesi'ne suistimal sunumu

KPMG Türkiye Suistimal Önleme ve İnceleme Direktörü Çiğdem Gürer, 26 Eylül'de Ankara'da düzenlenen toplantıda PERYÖN İç Anadolu Şubesi üyelerine yaptığı sunumda suistimal konusunu ele aldı. PERYÖN katılımcıları ile suistimallerin kurumlarda ortaya çıkışı ve yapılması gerekenlerin gerek idari gerek hukuki boyutları detaylı olarak tartışıldı.

KPMG Türkiye büyüyor

KPMG Türkiye, üniversiteden yeni mezun olan 130 gencin katılımıyla çalışan sayısını 800'e çıkardı. Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinden yeni mezun olan 130 kişilik yeni asistan grubu KPMG Türkiye'nin vergi, denetim ve danışmanlık bölümlerinde işe başladı. Yeni asistanların hızlı adapte olabilmelerini sağlamak amacıyla, KPMG

Türkiye tarafından 13-14 Ekim tarihlerinde gerçekleştirilen oryantasyon programı kapsamında genç mezunlar, KPMG şirket kültürü, hizmetler, kariyer yolculuklarının başında ihtiyaç duyacakları tüm konular hakkında bilgilendirildiler. KPMG Türkiye'nin yeni dönem asistanları, alacakları teknik eğitimlerin ardından projelerde görev yapmaya başlayacaklar ●

Ağrı'lı çocuklara "gönüllü" destek

KPMG Gönüllüleri, "Türkelili Çocuklar Gülsün" projesi doğrultusunda çalışmaya devam ediyor. Gönderdikleri kırtasiye malzemeleriyle yeni okul sezonunda da çocukların yüzünü güldüren gönüllülerin yeni hedefi ise Ağrı'daki Türkeli İlkokulu'na bir kütüphane yapılması...

KPMG Gönüllüleri 2013 yılından beri destekledikleri "Türkelili Çocuklar Gülsün" projesi kapsamında Ağrı'daki çocukları yeni eğitim yılında da yalnız bırakmadı. İzmir ve Ankara ofislerindeki gönüllülerin de desteğiyle toplanan yardımlarla yeni okul sezonuna güzel bir başlangıç yapabilmeleri için

çocuklara çeşitli kırtasiye malzemeleri gönderildi.

Miniklerin yüzlerindeki mutluluğu hayal ederek projeye destek veren KPMG Gönüllüleri'nin devam eden büyük projesi ise Kültür Mantarları Tiyatro Kulübü'nün desteğiyle sergilenen Haldun Taner'in "Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım"

oyunu! 4 Kasım'da Şişli Kent Kültür Merkezi'nde sahnelenen oyunun geliri, Ağrı'daki Türkeli İlkokulu'na bir kütüphane yapılması amacıyla kullanılacak.

KPMG Gönüllüleri'nin yeni dönemde sosyal sorumluluk çalışmaları yine çevre, eğitim ve toplum alanlarında hız kesmeden devam edecek.

ekibimizin yeni üyeleri

İLKER BORA YARGIÇ - VERGİ, KIDEMLİ MÜDÜR

Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü'nden 1997 yılında mezun olan Bora Yargıç, yüksek lisans eğitimini 2005 yılında Marmara Üniversitesi'nde muhasebe-finance alanında tamamladı. Çalışma hayatına 1998 yılında Mazars-Denge

adlı şirketin vergi bölümünde başlayan Yargıç, 2005 yılında Ernst&Young Türkiye'ye transfer oldu. 16 yıllık iş tecrübesinin ardından Ernst&Young Türkiye Vergi Bölümü'ndeki kariyerine kıdemli müdür olarak devam etti. KPMG Türkiye ailesine Eylül ayında katılan Yargıç, Vergi Bölümü Tam Tasdik ekibinde kıdemli müdür olarak göreve başladı.

SEDA BERBEROĞLU - RİSK YÖNETİMİ DANIŞMANLIĞI, SAP MÜDÜRÜ

Seda Berberoğlu, Ağustos 2014 itibarıyla KPMG Türkiye Risk Yönetimi Danışmanlığı Bölümü'nde SAP müdürü olarak göreve başladı. Marmara Üniversitesi Enformatik Bölümü'nden 2005

yılında mezun olan Berberoğlu'nun kariyeri, 2006 yılında KoçSistem'de SAP danışmanı olarak başladı. 2008-2010 yılları arasında Siemens IT Çözüm ve Hizmetleri'nde SAP çözüm danışmanı, 2010 yılında IBM Global Services şirketinde kıdemli danışman olarak görev alan Berberoğlu, 2014 yılında da yönetici danışmanlık görevine terfi etti.

BERRAK BUDAK - DENETİM, MÜDÜR

KPMG Ailesi'ne katılan bir diğer isim de Berrak Budak. KPMG Türkiye Denetim Bölümü'nde müdür olarak Ekim 2014 itibarıyla göreve başlayan Budak, İstanbul Üniversitesi İşletme Bölümü'nden 2004 yılında mezun oldu. Budak'ın kariyeri, 2005 yılında CPA SMMM'de muhasebe asistanı olarak başladı. 2006 yılında Deloitte

Türkiye'nin vergi bölümünde uzman olarak görevine devam eden Budak, 2008 yılında KPMG Türkiye Muhasebe ve Mali Müşavirlik Hizmetleri Departmanı'na uzman olarak transfer oldu. 2008-2011 yılları arasında Mercek Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş. ve BDO Denet Bağımsız Denetim YMM A.Ş. gibi şirketlerde denetim uzmanı olarak kariyerine devam eden Berrak Budak, 2011-2014 yılları arasında EY Türkiye'de görev yaptı.

ÇAĞDAŞ ŞENYAPRAK - VERGİ, MÜDÜR

Çağdaş Şenyaprak, Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Bölümü'nden 2008 yılında mezun oldu. Kariyerine 2008 yılında Ernst&Young Türkiye'nin Bursa ofisinde vergi asistanı

olarak başlayan Şenyaprak, burada 2010 yılında vergi uzmanı unvanını aldı. 2013 yılında da Pet Gaz'a vergi müdürü olarak transfer oldu. Çağdaş Şenyaprak, Ekim 2014 itibarıyla müdür olarak KPMG Türkiye Vergi Bölümü Tam Tasdik ekibine katıldı.

ÖZGE DEMİRKOL METE - DENETİM, İŞ GELİŞTİRME MÜDÜRÜ

KPMG Türkiye Denetim Bölümü'nde iş geliştirme müdürü olarak Ekim 2014 itibarıyla göreve başlayan Özge Demirkol Mete, Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü'nden 2002 yılında mezun oldu. 2006 yılında ise Sabancı Üniversitesi'nde MBA programını tamamladı. Çalışma

hayatına 2002 yılında Hertz adlı firmada kurumsal satış sorumlusu olarak başlayan Mete, 2006 yılında Türk Tuborg'a transfer oldu. Bu şirkette, 2006-2011 yılları arasında satış ve insan kaynakları bölümlerinde çeşitli pozisyonlarda görev yaptı. Aynı şirkette, 2011 yılında satış projeleri yöneticiliğine terfi etti. 2011 yılında Deloitte Türkiye'ye katılan Özge Mete Demirkol, bu şirkette son olarak pazarlama departmanında müdür yardımcısı olarak görev yaptı.

ELİF HATİNOĞLU - MUHASEBE VE MALİ MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ, MÜDÜR

İstanbul Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden 2001 yılında mezun olan Elif Hatinoğlu, çalışma hayatına 2003 yılında Arkpres Seatbelts'te başladı. 2005 yılında KPMG Türkiye Muhasebe ve Mali Müşavirlik Hizmetleri

Departmanı'na muhasebe uzmanı olarak transfer oldu. 2008-2014 yılları arasında ise Rohm and Haas Kimyasal Ürünler Ticaret, Fina Enerji Holding, Elektra Enerji, Peak Oyun Yazılım ve Pazarlama gibi şirketlerde muhasebe kariyerine devam eden Hatinoğlu, Temmuz 2014 itibarıyla KPMG Ailesi'ne tekrar katıldı. Hatinoğlu, KPMG Türkiye Muhasebe ve Mali Müşavirlik Hizmetleri Departmanı'nda müdür olarak göreve başladı.

ALPER KESKİN - RİSK YÖNETİMİ DANIŞMANLIĞI, SAP MÜDÜRÜ

Kocaeli Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nden 2007 yılında mezun olan Alper Keskin, çalışma hayatına 2007 yılında Unilever'de bölgesel uygulama SAP danışmanı olarak atıldı. Buradaki çalışma süresi içerisinde Güney Afrika,

Endonezya, Tayland, Çin, Avustralya gibi ülkelerde bulunan Unilever şirketlerinin SAP dönüşümünü sağlayan çeşitli projelerde SAP danışmanı olarak görev alan Keskin, 2010 yılında Prodea Bilgi Teknolojileri ve Danışmanlık Lojistik Çözümleri Bölüm Müdürü olarak transfer oldu. Eylül ayı itibarıyla KPMG Türkiye ekibine katılan Keskin, KPMG Danışmanlık Bölümü Risk Yönetimi Danışmanlığı Bölümü'nde SAP Müdürü oldu.

GÜMRÜĞE TERK KONULAR

KPMG Türkiye Vergi Bölümü Kıdemli Müdürü ve eski gümrük müfettişi Hakan Uçak,

“Gümrüğe Terk Konular” isimli bir kitap yayımladı. Uçak, bu çalışmayla gümrük uygulamalarının biraz eğlenceli, biraz hüzünlü, biraz tarihi, biraz da modern yüzünü ortaya koymaya çalıştığını söylüyor.

Hakan Uçak

Gümrük ve Dış Ticaret,
Kıdemli Müdür

E: hucak@kpmg.com
T: +90 216 681 91 62
M: +90 530 035 38 84

KPMG Türkiye Vergi Bölümü Kıdemli Müdürü ve eski gümrük müfettişi Hakan Uçak, “Gümrüğe Terk Konular” isimli bir kitap yayımladı. “Dış ticaret alanıyla uğraşanlar dışındakiler için gümrük mevzuatını ve uygulamalarını anlamaya çalışmak gerçekten de kolay bir durum değildir” diyen Uçak, şöyle devam ediyor:

“Zira bu mevzuatı okumak biraz sıkıcı olabilir. İşine aşık bir gümrükçü olarak çalıştığım alanın teknik olduğunu kabul etmekle birlikte, sıkıcı değil de aksine çok eğlenceli olduğunu düşünüyorum. Aslına bakarsanız, gündelik hayatımızın önemli bir kısmında gümrük ve gümrük uygulamalarıyla muhatap oluyoruz istemesek de. Gümrüğe Terk Konular isimli kitap çalışmamda, gümrük uygulamalarının biraz eğlenceli, biraz hüzünlü, biraz tarihi biraz da modern yüzünü ortaya çıkarmayı amaçladım.” Hakan Uçak’ın bu kitabında yer alan, “Efsanelere Konu Bir Gümrük İstasyonu-Kız Kulesi” isimli çalışmasından kısa bir bölümü sizlerle paylaşıyoruz...

KIZ KULESİ: EFSANELERE KONU BİR GÜMRÜK İSTASYONU

Uzun zamandan sonra ilk kez, eve iş getirmemenin keyfini yaşıyordum.

Evde çalışmayacağım için keyif yapabilir, biraz da gümrükten uzaklaşabilirim diye düşünüyordum. Yemek sonrasında keyif çayı eşliğinde bilgisayarımı açıp internette yer alan haberlere baktım. Yoğun olan güzel ülkemizin gündemine dair haberlerden çabuk sıkılıp çok merak ettiğim İstanbul’un eşsiz tarihini araştırmaya başladım. İstanbul’un eşsiz tarihine ilişkin gezintimde, Kız Kulesi’nin eşsiz hikâyesine takılıp kaldım.

İstanbul Boğazı’nın orta yerinde duran bir incidir Kız Kulesi. İstanbul’a gelen veya Boğaz’ı gezen hemen herkesin hayranlıkla baktığı Kız Kulesi ile ilgili çok çeşitli efsaneler ve hikâyeler anlatılır.

Peki, Kız Kulesi ile ilgili ne kadar bilgi sahibiyiz? Bu tarihi yapının gümrüğü ilgilendirdiğini biliyor muydunuz? Kız Kulesi’nin geçmişi, 2500 yıl öncesine dayanmaktadır. İstanbul’un tarihine eş bir tarihe sahip bir şaheserdir, Kız Kulesi. Antik Çağ’da

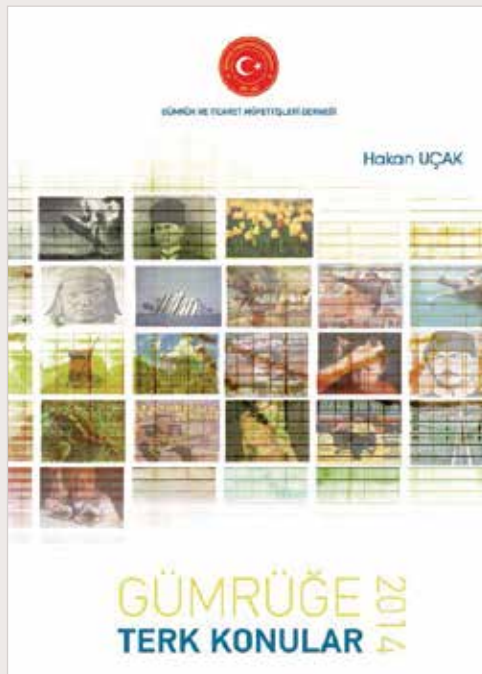
başlayan geçmişiyle Eski Yunan’dan Bizans İmparatorluğu’na, Bizans’tan Osmanlı’ya, tüm tarihi dönemlerde var olarak günümüze kadar gelmiştir.

Kız Kulesi ile ilgili olarak birçok efsane anlatılmıştır. Bunlardan en bilineni “yılanlı efsanedir.” Herkesin bildiği bu hikâyeyi anlatmayacağım. Kız Kulesi ile ilgili efsanelerden en enteresanı ise Battal Gazi ile ilgili olanıdır. Bu efsaneden bahsetmek istiyorum.

“Hikayeye göre, Battal Gazi’nin Üsküdar kıyılarında bu kadar uzun süre kalmasının asıl nedeni, tekfurun kızına âşık olmasıdır. Üsküdar tekfuru, Battal Gazi’nin korkusuyla kızını hazineleri ile birlikte kuleye kapatır. Şam seferini tamamlayarak Üsküdar’a dönen Battal Gazi, kayık ile Kız Kulesi’ne gelerek, tekfurun kızını ve hazinelerini aldıktan sonra Üsküdar’dan atına atlayıp oradan uzaklaşır.

Çokça bilinen “Atı alan Üsküdar’ı geçti” lafı bu hikâyeden gelir (www.kizkulesi.com.tr). Gelelim Kız Kulesi’nin gümrük ile olan bağlantısına. İstanbullu bir Rum araştırmacı Evripidis’e göre, Kız Kulesi’nin üzerinde yer aldığı kayalıktan ilk kez M.Ö. 410’da söz edilmiştir. Bu tarihte Atinalı komutan Alkibiades, Boğaz’a girip çıkan gemileri denetlemek ve vergi almak amacıyla bu küçük ada üzerine bir kule inşa ettirmiştir. Sarayburnu’nun bulunduğu yerden, kulenin bulunduğu adaya zincir gerilir ve kule böylece Boğaz’ın giriş ve çıkışlarını kontrol eden bir gümrük istasyonu haline alır.

Efsanelere konu olan, Kız Kulesi’nin gümrük istasyonu olması ve milattan önce gümrük vergilerinin tahsil edilmesi beni hayli şaşırtmıştı. Yakamozlarla süslenen Kız Kulesi’nin silüetine bakıp efsanelere daldığınızda, aslında bir gümrük istasyonuna baktığınızı hatırlatmak isterim.

DEĞER YARATAN MODEL

Son dönemde sosyal yatırımlar tüm şirketlerin ajandasında... Ancak bu yatırımların geri dönüşü halen bir muamma. KPMG, bu sorundan yola çıkarak “Gerçek Değer Metodolojisi” modelini ortaya koydu. Modele göre şirketlerin yarattığı sosyal etkiler hesaplanıyor ve fiyatlanıyor. Negatif ve pozitif etkiler ışığında bir strateji oluşturuluyor ve şirketler, bu doğrultuda bir aksiyon planı hazırlıyor. KPMG İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Danışmanlığı Küresel Başkanı Barend van Bergen, bu modelin finansal bir sonuca varmasının, diğer yöntemlerle arasındaki en büyük fark olduğunu söylüyor ve “Bu modeli uygulayarak kârlılığı yüzde 20 artırmak bile mümkün” diye konuşuyor.

Araştırmalar gösteriyor ki pek çok şirket kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) projelerinin öneminin bilincinde. Yine de bu konuya yatırım yapan şirket sayısı oldukça az. Bunun en önemli nedenlerinden birisi de bu yatırımların geri dönüşünün net olarak bilinmemesi ve bu nedenle şirket yönetimlerinin bu projeler için ikna edilmekte zorlanması.

KPMG, bu sorundan yola çıkarak önemli bir çalışmaya imza attı. “Gerçek Değer Metodolojisi” ismini verdikleri model sayesinde şirketler, sosyal yatırımlarının değerini ölçebiliyor. KPMG İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Danışmanlığı Küresel Başkanı Barend van Bergen, bu modelde ilk adım olarak şirketlere yarattıkları dış etkileri anlamalarında yardımcı olduklarını söylüyor. Daha sonra bu etkileri fiyatladıklarını ve bu fiyatlama doğrultusunda bir strateji oluşturduklarını belirtiyor. Son adım olarak da bu dış etkilerin yarattığı riskler karşısında bir hareket pla-

nı ortaya koyduklarına dikkat çekiyor.

Van Bergen, şöyle devam ediyor: “Bu metodoloji sayesinde kârlılıkta artış da sağlanabiliyor. Bunun yanında şirketlerin bilmedikleri dış etkilerini fiyatlaması da son derece önemli bir konu. En önemlisi daha önce KSS projelerine çok ilgi duymayan finans departmanları da işin içine dahil oluyor” diye konuşuyor. Van Bergen’la, KPMG’nin “Gerçek Değer Metodolojisi”ni, bu metodoloji doğrultusunda hazırladıkları raporu ve metodolojinin örnek uygulamalarını konuştuk:

KPMG raporları da gösteriyor ki şirketler, son yıllarda sosyal programlara oldukça yüklü paralar harcıyor. Ancak bu harcamaların geri dönüşü bilinmiyor. Geri dönüşün ölçümü neden bu kadar zor?

Bildiğiniz gibi 100 yılı aşkın bir süredir şirketler, finansal raporlamanın kuralları ve denetimi üzerine kafa yordu. Ancak şimdi daha geniş bir perspektiften bakmanın tam

zamanı. Şirketlerin sosyal olarak yarattığı etki de işin içine girmiş durumda. Ancak bu sosyal yatırımları izlemek, denetlemek, niteliksel bir hale getirmek oldukça zor. Açıkçası kurumsal dünya da son zamanlara kadar bu konunun ölçülmesiyle ilgili bir talepte bulunmamıştı. Sonuçta bu faktörlerin fiyatlanamayacağı düşünülüyordu. Ancak bizim yarattığımız Gerçek Değer Metodolojisi bunu mümkün kıldı. Bu konuda hazırladığımız raporda bunu nasıl yaptığımızı daha geniş şekilde anlatıyoruz.

Peki bu sosyal etkiyi etkili bir şekilde ölçümlemek nasıl mümkün? Sizin metodolojiniz bu fiyatlamaya nasıl yardımcı oluyor?

Bunun için çeşitli araçlar ve metotlar var. Hükümetler, her zaman maliyet-fayda analizi yapar. Ne zaman bir yatırım yapsalar sadece finansal performansa bakmazlar. Başka etkileri de göz önünde bulundururlar. Bu nedenle hükümetler bu işi yapıyor zaten. Yeni dönemde bazı lider →

20 YILLIK TECRÜBE

ÜST YÖNETİM DESTEĞİ Bizim üst yönetimimiz, şirketlerin sosyal etkilerinin ölçülmesi konusunda yaptığımız işin arkasında. Biz bu modeli bir sürdürülebilirlik teklifi olarak görmüyoruz. Bu raporu hazırlamamızın nedeni, başlangıçta finansal raporlamaya yardımcı olmaktır. Bu, kurumsal finansın bir parçası.

İYİ İŞ PLANI Sürdürülebilirlik ve KSS konularıyla biz zaten 20 yıldır uğraşıyoruz.. Toplumsal zorlukları çok iyi biliyoruz. Bu konuda pazarda ön sıralarda olan bir şirketiz. Çok iyi bir iş planımız var.

3 ADIMLIK STRATEJİ Gerçek Değer Metodolojisi'ni ise 3 adımda dünyaya sunuyoruz. İlk aşamada kaynaklarımızı açıyoruz, global bir metodolojiye ihtiyacımız var. Bu kaynaklara bakarak şirketlerin dışsal etkilerini anlamalarını sağlıyoruz. Daha sonra bu konuda bir strateji oluşturmalarına yardım ediyoruz. Üçüncü olarak ise bu konuya sağlıklı yanıt vermeleri için onlara yollar gösteriyoruz.

şirketler de bu konuya yatırım yapmaya başladı. Biz de raporumuzda sosyal etkinin ölçülmesine katkı sağlıyoruz.

Nasıl bir teknik analizden bahsediyoruz. Fiziksel yatırımların geri dönüşünü hesaplamakla aynı mantık mı söz konusu?

Evet, benzerlikleri var. Basit olarak 3 aşamalı bir süreç bu. Bunu raporumuzda da açıklıyoruz. Birinci aşamada bizim “dış etkiler” olarak tanımladığımız, henüz fiyatlanmamış konuların ne olduğunu şirketin anlaması için çalışıyoruz. Bunların topluluk nezdinde bir maliyeti oluyor, ancak fiyatlamak pek mümkün değil. Bu dış etkiler pozitif olabildiği gibi negatif de oluyor. Bizim birlikte çalıştığımız Hindistan menşeli çimento şirketinde olduğu gibi... Normal olarak şirketlerin çevreyi kirletmesiyle, olumsuz değer yaratmasıyla ilgili pek çok şey konuşulur. Ancak şirketlerin çevreye ve sosyal çevreye pozitif etkileri olduğunu belirtmek de gerekli.

Negatif etkiler içinde neler yer alıyor?

Negatif olarak baktığımızda çalışanların sağlığı, sosyal anlamda topluluklara verilebilecek zararlar, mevcut fabrikanın su tüketimi gibi konular önemli. Biz çalışmamızda belirttiğim gibi pozitif etkilere de baktık. Hindistan'daki çimento şirketi yağmur suyunu topluyor ve komşu çiftçilere veriyordu. Bu nedenle çiftçiler, yılda 1 mahsul alırken 3 mahsul almaya başladı. Bu da ekonomik olarak oldukça iyi bir sonuç ortaya çıkardı.

Bunun dışında şirketler yaşadıkları topluma da pozitif ve negatif etkide bulunabiliyor. Pozitif olarak ürün ve hizmet üretiyorlar, vergi ödüyorlar, GSMH'nin büyümesine katkıda bulunuyorlar. Bunlar oldukça olumlu katkılar. Olumsuz taraflara baktığımız zaman da bazen şirketler içinde bulunmamaları gereken bazı durumlarda olabiliyor. Bunu bazen isteyerek bazen de istemeden gerçekleştiriyorlar.

Bu etkileri anladıktan sonra tüm bunları fiyatlamak için çalışıyoruz. Kendi içimizdeki finans danışmanları bu işi yürütüyor. Finansal bir model hazırlıyoruz, bu sayede etkileri niteliksel olarak görünür kılıyoruz. En önemlisi, bu etkileri denetleme ve izleme şansımız da oluyor. Bu aslında oldukça basit bir süreç.

Sonuçta şirketlerin finansal performanslarını herkes anlayabiliyor. Gelirler ve giderler var. Buna göre bir performans ortaya çıkıyor. Çevresel etkileri, sosyal etkileri ve ekonomik etkileri de hem pozitif hem negatif olarak bu finansal tabloya eklediğinizde bir değer çıkıyor. İşte biz buna şirketin “gerçek değeri” diyoruz.

Bu fiziksel bir kazanç değil ancak değil mi?

Hayır değil. Bu sadece ilk adım. Bu gerçekten şirketlerin dış etkilerini anlamalarıyla ilgili. Hala oldukça teorik bir aşamada diyebiliriz. Ancak ileride bunun net kazanç getirileri de olacaktır. Tabii ki her şeyin fiyatlandırılmasına yavaş yavaş biliyoruz. Bu nedenle ikinci adımda finansal modelde şirketle birlikte büyük ihtimalle fiyatlanabilecek dış etkiler üzerinde çalışıyoruz. Örneğin karbon salımının şu anda Hindistan ya da Türkiye'de bir fiyatı yok. Ancak büyük ihtimalle 2020 yılında bunun bir fiyatı olacak. Çünkü enerji verimliliği şu anda bile şirketlerin gündeminde.

Bu nedenle biz ne yaptık diye bakarsak: Hindistan'da 90 tesisi olan bu şirkette enerji verimliliğinin önemi ve karbon fiyatlamasının 2020 yılında ne olacağını ortaya koyduk. Daha sonra büyük olasılıkla fiyatlanacak dış

KPMG NE YAPIYOR?

VERGİ ÖNEMLİ HALE GELECEK KPMG'nin bu konuda oynayabileceği çok önemli bir rol var. Bazı hükümetler şu anda şekerin fazla tüketilmesini engellemek için vergi koymuş durumda. Bu tür çalışmaları önümüzdeki dönemde daha fazla göreceğiz. Sonuçta sağlık harcamalarını kısmak için zararlı bazı ürünlere vergiler gelebilir. Bu konuda şirketlere yardımcı olabiliriz. Vergi konusunda önemli bir tecrübeye sahibiz.

DENETİMDE ENGİN TECRÜBE Sosyal sorumluluk konuları önümüzdeki

dönemde denetime de tabi tutulacak. Bu konuda da önemli bir tecrübeye sahip olduğumuz aşikar. Yaratılan değerın denetimi çok önemli. Hatta biz şu anda bile bunu bazı şirketlerle yapıyoruz.

YOL GÖSTERİCİ ROL En önemlisi danışmanlık tarafında önemli bir rolümüz var. Şirketleri bu konuda eğitmek, onlara yol göstermek ve onlara yardımcı olmak gibi bir amacımız mevcut. Sonuçta sosyal etkinin öneminin artacağını biliyoruz ve şirketlerin buna hazırlıklı olması için çalışıyoruz.

etkileri ortaya çıkardık. Bu faktörleri alıp 3 kategoriye ayırdık. Hiçbir zaman fiyatlandırılmayacak, fiyatlandırılabilir ve çok büyük ihtimalle fiyatlandırılacaklar şeklinde...

Bu kategorilerde yer alan faktörler sektörden sektöre değişiyor mu?

Evet, değişiyor. Bunun dışında şirketlere ve şirketlerin bulundukları ülkelere göre de değişiyor. Çünkü varlık bazlı bir çalışma bu. İşte KPMG burada devreye giriyor. Biz bu finansal modeli oluşturmaları için şirketlere yardım ediyoruz. Dış etkilerini anlamaları için çalışıyoruz.

Daha sonra da bunun kârlılığı etkisini ölçüyoruz. Riskte olan değere odaklanıyoruz.

Bunlara sahip olduğunuz zaman riske karşı nasıl tepki vereceğinize dair bir strateji geliştirmeniz de kolay bir hal alıyor. Aynı zamanda da kendi içinizde otomatik tepkiler geliştirebiliyorsunuz. Bu çimento şirketinde en optimum ve yaratıcı yolları bularak negatif çıktıları azaltıp pozitifleri artırmak üzerine çalışıyoruz. Bunun için ortaya çıkarılabilecek projelere bakıyoruz. Karbon salımında, su kullanımında ve toprak kullanımında bu projeleri hayata geçirdik bile. Günün sonunda bu projeler hayata geçtiğinde FAVÖK'te (Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr) yüzde 20 oranında bir yükseliş bekliyoruz. Bu durumda da sizi herkes anlayabiliyor işte...

Bu oran neden önemli?

Genellikle bir şirkette bu işlere başlandığı aşamada, şirket içinde CFO bu konuya çok ilgi göstermiyor, çünkü anlamıyor. Ancak bu sayılar ortaya çıkınca o zaman ilgi göstermeye başlıyorlar.

Metodolojinin 3'üncü aşamasında neler var?

Üçüncü aşamada tüm bu bilgiler ışığında daha iyi ve donanımlı kararlar almak için çalışıyoruz. Tüm bu çıktılar ışığında şirketler projelerini önceliklendirebiliyor ki bahsi geçen çimento şirketi de bunu yaptı. Bu nedenle de değerlerini korudular, yeni adımlar atarak ileriye gittiler. Şirket içinden 100 kişi bu projeye dahil oldu. Bu yolculuğun sonunda şirketinize bakış açınız değişiyor.

Bu nedenle KPMG için bu rapor çok değerli. Şu anda bu metodolojiyi ortaya koymakla kalmadık, gerçek bir şirkette uyguladık ve sonuç aldık. Bu çalışmayı 3 ayrı sektörde daha yaptık: Madencilik, içecek ve plastik.

Gelişmekte olan ülkelerdeki şirketlerin bu tür modele nasıl bakacağını düşünüyorsunuz? Onlar için ne kadar önemli bir konu bu?

Çok iyi bir soru bu. Açıkçası bu ülkelerde çok küçük bir grup şirket bu konuyla ilgileniyor. Yine de bizim çalışma yaptığımız şirket de Hindistan'dan çıkmıştı. Dünyada böyle bir uygulamayı ilk yapan şirket olmasından son derece gurur duyduğumu söylemem gerekir. Böyle bir uygulamayı hayata geçirmek vizyon sahibi olmak ve liderlik gerektiriyor.

Bu şirket mi size başvurdu yoksa siz mi böyle bir öneriyle gittiniz?

Bizimle kendi küresel stratejileriyle ilgili çalışmak istedi-

"KÂR VARSA ŞİRKETLER İŞİN İÇİNE GİRER"

Çoğu durumda kurumsal faydayla sosyal fayda yaratmanın çakışan konular olduğu düşünülüyor. Bu çakışma algısı halen devam ediyor mu?

Şu anda birçok konu çakışıyor. Ancak örneğin hava kirlenme konusu henüz fiyatlanmış değil. Bu nedenle şirketler açısından sonuçlarını ölçebildikleri üretime ağırlık vermek daha mantıklı gelebiliyor.

Ancak şu bir gerçek: Negatif dış etkilerden şirketlerin kurtulması gerekli. Çünkü ekosisteme zarar veriyorlar. Bazı durumlarda pozitif dış etkiler için bile aynı durum geçerli. Eğer şirketler pozitif dış etkileri nedeniyle ödüllendirilmiyorsa, o zaman bunu yapmalarının bir anlamı kalmıyor.

Bence şu anda uzun soluklu bir tartışmanın başlangıç noktasındayız. Önümüzdeki dönemde bu metodolojiyi uygulamak ve strateji değiştirmek daha kolay hale gelecek. Çünkü şirketlerin çevrelerine fayda sağlaması kâr getiriyorsa zaten tüm şirketler otomatik olarak bu yola girecektir. Bizim yapmamız gereken tek şey şirketlerin bu dış etkileri anlamasını sağlamak. Hükümetlerin de bunu yapması gerekli.

ler. Bu çalışma da bu stratejiyi oluşturmanın bir parçasıydı. Çok etkileyici aslında... Bizim çalıştığımız bu metodoloji şirketin merkez bürosunu temel alan bir çalışmaydı. Merkez büro da İsviçre'deydi. Ancak şirket kendini Hintli bir şirket olarak tanımlıyordu. Bu şirketin CEO'su bize geldi ve "Biz geliştirmekte olan ülkede yer alan bir şirkettiz. Altyapı çalışmaları benim dünyamda yok. Burada bu çalışmayı yapmak önemli, sürdürülebilirliğin iş modeline nasıl dönüşeceğini bize gösterin" dedi.

Sorunuza geri dönecek olursam evet geliştirmekte olan ülke şirketleri için bu metodoloji ve modelin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bence bir fark yaratılabileceği de ispatlanmış durumda. Bu metodoloji tüm dünya tarafından bilinmeye başladı.

Benim Türkiye'deki önde gelen şirketlere şöyle bir tavsiyem olabilir: Onlar da fark yaratabilir ve yaratmalıdırlar da... Hindistan mesela çok yüksek nüfusa sahip, su sorunları, enerji sorunu olan bir ülke. Bu nedenle geliştirmekte olan ülkeler için bu konu çok daha önemli. Çünkü büyük bir potansiyel var. Gidilecek çok yer var.

Bu ölçümlemenin net olarak ne tür faydaları oluyor?

Bu metodoloji sayesinde kârlılıkta artış sağlanabiliyor. Bunun yanında şirketlerin bilmedikleri dış etkilerini fiyatlaması da son derece önemli bir konu. En önemlisi daha önce KSS projelerine çok ilgi duymayan finans departmanları da işin içine dahil oluyor.

Yine de biz müşterilerimizin yüzde 99'unun bir rapor hazırlamadan bu çalışmayı yapacağını düşünüyoruz. Çoğu şirket bu konuda ilk sırada olmak istemeyebilir.

Neden istemezler?

Kendi maliyet durumlarını, iç stratejilerini tüm dünyayla paylaşmak istemeyebilirler. Bu nedenle bizim çalışacağımız şirketlerin yüzde 99'u bu metodolojiyi değer yaratmak ve risk içinde oldukları değerlerini belirlemek, buna uygun tepkiler geliştirmek için kullanacaktır. Ancak muhtemelen çoğu şirket sonuçları kamuya paylaşmayacak ve rekabet avantajı kazanmak için bir araç olarak kullanacaktır ●

FABRİKANIZDA “PARA YIKANIYOR” OLABİLİR Mİ?

IMF verilerine göre dünya toplam hasılasının yıllık yüzde 2 ila 5’lik bölümünü, yasa dışı faaliyetlerden kazanılmış kara para oluşturuyor. Kara paradan sağlanan gelirin ise dünyanın en büyük üçüncü ekonomisine eşit olduğu tahmin ediliyor. Bu nedenle kara parayla mücadele büyük önem taşıyor. Bu mücadelede şirketlere de görevler düşüyor. AB ve OECD ülkelerinde yürürlükteki AML (Anti Money Laundering) yasaları, üye ülkelerin şirketlerine şirket içi risk yönetimi, izleme, eğitim ve denetim gibi prosedürel yükümlülükler getiriyor.

Çiğdem Gürer

Suistimal Önleme ve
İnceleme Hizmetleri,
Direktör

E: cgurer@kpmg.com
T: +90 216 681 91 55
M: +90 530 152 45 96

Tayfun Aykut Gözükara

Suistimal Önleme ve
İnceleme Hizmetleri
Danışman

E: tgozukara@kpmg.com
T: +90 216 681 97 31
M: +90 533 358 89 67

İlk kez 75 yıl önce Al Capone’un verdiği ifadelerde kullandığı “para yıkamak” deyimini (Money Laundering), zamanın Şikago çetelerinin yasa dışı yollardan kazandıkları paraları yasallaştırmak ve tekrar ekonomiye sokmak için çamaşırhaneler kurması ve bu sektör üzerinden kirli paraları aklamasından geliyor. 1980’li yıllardan önce fazla kullanılmayan “para yıkamak” deyimini, özellikle Watergate skandalı sonrası tekrar gazetelerde yer almaya ve halk diline yerleşmeye başladı.

Günümüzde ise hukuki yollardan kazanılmamış tüm maddi değerlerin ekonomiye girişi için yapılan hile ve hülleleri betimleyen bir tanım haline geldi.

Kara paranın oluşumu için öncelikle hukuki olmayan şekilde kazanılmış maddi değer oluşması gerekli. Dünyada kara paranın oluşması en çok uyuşturucu üretimi ve ticaretiyle olurken sırasıyla insan kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, değerli maden kaçakçılığı ve hırsızlık,

gümrük kaçakçılığı diğer haksız kazanç yöntemleri olarak sıralanabilir. Bu tür yapılar içerisinde kazanılan para, finansal regülatörlerin gözetimi dışında ve nakit veya değerli kıymet (örneğin elmas) olarak el değiştiriyor. Bu nakit veya değerli kıymetlerin, tekrar finansal sisteme girebilmesi için “kara para aklama” diye isimlendirilen bir işleme tabi tutulup üç aşamadan geçmesi gerekli. Bunlar, ilk aşamada nakit paranın finansal sisteme arzı olarak tanımlanabilecek yerleştirme (placement), ikinci adımda karmaşık finansal hareketlerle paranın kaynağının gizlenmesi (layering) ve son olarak yerleştirilmiş ve gizlenmiş kara paranın aklanması için iktisadi değer satın alınmasıdır (integration).

SİSTEME NASIL SOKULUYOR?

Yerleştirme, 1920’li yıllardaki ilk örneklerinden olan çamaşırhanelerden günümüzde nakit paranın sıklıkla

kullanıldığı casinolar, kafeler, lokantalar, döviz büroları gibi sektörlere taşındı. İkinci aşama, yani paranın kaynağını karmaşık finansal hareketlerle gizleme aşaması, artık yaygın kanının aksine sadece banka ve finans kuruluşlarını ilgilendiren bir aşama olmaktan çıktı. Aksine bankaların tabi olduğu güçlü regülasyonların varlığı, kara para aklayıcıların daha az denetlenen sektörlere iterek şirilemek (smurfing)¹, döviz takasları² ve çifte faturalama³ gibi yeni alternatif yöntemler geliştirilmesini sağladı. Bu yöntemlerin arasında tüm sektörlerde kullanılabileceği için en çok kullanılan ve denetçiler için takip edilmesi en zor olan yöntem şirileme yöntemidir. Örnek olarak 1 milyon dolar kara para, kara para aklamak üzere görevlendirilen saha elemanları tarafından belirli bir zaman diliminde 5 bin dolarlar şeklinde farklı iktisadi birimler üzerinden gizleme yapılarak sisteme sokulabilir ve daha sonra zaman içerisinde birleştirilebilir. Bu iktisadi birimler, firma →

31 AKLAMA YÖNTEMİ VAR

Belirlenebilmiş 31 adet kara para aklama yöntemine karşı şirketlerin yönetici ve çalışanlarının bilinçlendirilmesi, kırmızı bayraklı ve şüpheli işlemlerin hızlı bir şekilde ortaya çıkararak analiz edilmesi ve raporlanması tüm şirketler tarafından kısa sürede uygulanabilecek tedbirlerdir. Belirlenmiş kara para aklama yöntemlerinden bazıları şöyle:

- Bankaların raporlama sistemlerine takılmayacak kadar küçük miktarlarda veya "temiz" kişilerin hesapları kullanılarak toplu para yatırılması
- Kara paranın emlak satın alınması yoluyla piyasaya aktarılması ve alınan emlağın bir süre sonra normal bedelinden daha düşük fiyatlarda satılması
- Sahte bilgilere dayanan firmalar kurulması, sahte kimliklerle iş yapılması
- Paravan firmalar kullanılması
- Çeşitli sigorta teminatları almaları (örneğin çok sayıda bireysel emeklilik) ve bu sayede ileride toplu çekim yapılması
- Casinolara sahte müşterilerle para sokulması

¹- Büyük miktarda nakit veya kıymetli evrakin sistem kontrolüne takılmaması için küçük miktarlarda ve uzun dönemde sisteme sokulması işlemi. Genelde birçok saha elemanı tarafından günler süren karmaşık operasyonlar sonucunda paranın sisteme yerleştirilmesi tamamlanır.

²- Piyasadan yüksek miktarda daha kolay çevrilebilir dolar veya Euro olarak çanta içerisinde bankacılık regülasyonu daha güçsüz bölgelere nakdin götürülmesi ve sisteme yerleştirilmesi işlemi.

³- Bir firmanın ihracat yaparken çift fatura kesmesi, sahte ikinci faturayı yüksek meblağdan keserek farkı kadar nakdi sisteme girmesi ve gümrük vergisini azaltma işlemi.

ALTYAPI VE İK YATIRIMI YAPILMALI

HER SEKTÖRÜ İLGİLENDİRİYOR Yakın zamana kadar yalnızca finans sektöründeki şirketleri kapsayan Kara Para Aklamanın Önlenmesi yasaları, artık Avrupa Birliği ülkeleri ve ABD ile bağlantısı olan pek çok reel sektör şirketini de ilgilendiriyor ve onlara da çeşitli sorumluluklar yüklüyor. Artık üretim ve servis şirketlerinin çoğu da “Müşterini Tanı” prosedürlerini uygulamak, çalışanlarına eğitim vermek ve tüm bunlardan sorumlu olacak bir uyum birimi kurmak durumunda kalacak.

ŞİRKETLER NELER YAPMALI? Firmalar, AML kontrollerini doğru bir şekilde uygulayabilmek için ciddi altyapı ve insan kaynağı yatırımı yapmalı. Türkiye’de faaliyet gösteren firmaların en yakın zamanda hem bağlı bulundukları ülkelerin hem ülkemizin AML yasalarına uyum için “uyum bölümleri” kurması, yetkin kişileri istihdam etmesi gerekiyor. Ayrıca kara para aklamayı engelleyecek iç prosedür, politika ve kontrollerle şirketlerinin iç kontrol sistemlerini geliştirmeleri, devamlı eğitim programlarıyla tüm çalışanların AML hakkında farkındalıklarını artırmaları ve bağımsız bir denetim birimi oluşturarak ya da bağımsız denetim şirketlerinden bu konuda düzenli hizmet alarak ilgili prosedür ve politikaların uygunluğunu ve uygulandığını kontrol etmeleri de şart.

sahiplerinin bilgisi olmadan ithalat/ihracat yapan üretim şirketlerinden, seyahat acentelerine, sigorta firmalarından servis sağlayıcılarına kadar tüm iktisadi çevreler üzerinden geçebilir. Üçüncü aşama yani gizlenmiş kara paranın aklanması için iktisadi değer alımı, kara para aklamanın önlenebileceği en önemli adımı oluşturuyor.

KARA PARANIN ETKİSİ

İnsani suç sayılan yönleri dışında kara paranın ekonomik olarak tüketim, yatırım ve tasarruf trendlerini anormalleştirilmesi, şişmiş fiyatlar yaratması, haksız rekabet oluşturmaları, ithalat ve ihracat oranlarını gerçeğinden saptırması, büyüme verilerine eksi veya artı değişkenler getirmesi gibi etkileri bulunuyor. Ayrıca kamu sektöründe düşük cirolar, paraya, kur fiyatlandırılmalarına ve faiz oranlarına etkiler, yüksek mevduat oranları, direkt yabancı sermaye oranlarında değişimler, suç oranlarında artış, gerçek dışı ekonomi verileri ve

finans sektörüne itibar kaybı gibi birçok etkiye de sahip.

NASIL MÜCADELE EDİLİYOR?

FATF (Financial Action Task Force), 1989 yılında en gelişmiş 7 ülke tarafından kara para aklayanlara karşı bir metodoloji ve bağlayıcı yasal yaptırımlar oluşturmak için kurulmuş uluslararası bir organizasyondur. 2001 Kasım’ından itibaren terörün finansmanını da misyonu içerisine almış olan organizasyon, Türkiye’nin de içinde bulunduğu toplam gelişmiş 34 ülke ve 2 uluslararası konsey nezdinde faaliyet gösteriyor.

Özellikle 11 Eylül terör olayları öncesi süreçte var olan AML (Kara Para Aklama Önleyici – Anti-Money Laundering) yasaları, yerel olarak çıkarılıyor ve birden çok yasama organı içerisinde faaliyet gösteren firmalara uygulanabilirliği teknik açıdan yetersiz kalıyordu. Bu gibi değişkenleri kullanan birçok firma, beklenti dışında oranlarla karşılaşabiliyor. Kara para aklama

yasalarının caydırıcılığı ve kovuşturma gücü yetersizdi. Bu gibi etkenlere eklenen vergi cenneti ülkelerin varlığı ve bazı bankaların gizlilik sözleşmelerine bağlı kalarak mevduatlarını raporlamama isteği, deyim yerindeyse kara para aklayıcılarının ekmeğine yağ sürüyordu. Ancak 11 Eylül terör olayları sonrası terörün finansmanını önlemek amacıyla Amerikan hükümetinin, özellikle 2002 yılından itibaren FATF'in 1990'lı yıllarda yayımladığı kara para aklamayı önleyici tavsiye niteliğindeki 40 öneriyi uluslararası toplumda uygulamayı baskılaması sonucunda kara para aklanmasının önlenmesi çabaları, 2010 yılından itibaren ortak bir altyapıya dönüşmeye başladı. AML yasaları çıkarılan ülkelerde faaliyet gösteren firmalar, belirlenmiş "Müşterini Tanı -KYC" prosedürlerinin uygulanmasını ve denetimini gerçekleştirmek, AML metodolojisi ve kırmızı bayrakları hakkında dönemsel eğitimler vermek zorunda kaldı. Bu yasal düzenleme, birçok uluslararası firmanın uyum bölümlerini faaliyet gösterdikleri ülkelerde en büyük altyapı ve finansman kaynağı ayırdıkları birimler haline getirmeye başladı.

Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinde yürürlüğe girmiş AML yasaları, üye ülkelerin şirketlerine şirket içi risk yönetimi, izleme, eğitim ve denetim gibi prosedürel yükümlülükler getiriyor. Örnek olarak yakın zamanda son hali verilen Alman Kara Para Aklama Yasası (Geldwäschegesetz – GwG), Almanya içerisinde ve tüm dünyada faaliyet gösteren kredilendirme kuruluşları, finansal servis sağlayıcıları, avukatlık firmaları, sigorta firmaları, casinolar ve son değişikliklerle birlikte bütün toptan ve perakende satış yapan Alman menşeli firmaları ve şirket sahiplerini de bu regülasyonun gereklerinden sorumlu tutuyor.

TÜRKİYE'DE MASAK

Türkiye'de de kara para aklamayı engellemek amacıyla 1997 yılında Maliye Bakanlığı bünyesinde Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) kuruldu. MASAK, 6 ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığının kaynağını gizlemek veya

meşru bir yoldan elde edildiğini göstermeye çalışan kişilerin 3 yıldan 7 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağını TCK Md. 282'ye dayandırarak belirtiyor. Ayrıca ilgili maddi değerleri bilerek satın alan, bulunduran ve kullanan kişilerin de 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağına hükmediyor.

FİRMALARDAN NE BEKLENİYOR?

AML yasalarına uyumsuzluk, tazminatlar ve hapis cezaları gibi hukuki yaptırımlara ek olarak şirketlerin uluslararası alanda hızla yayılacak itibar kayıpları ve ambargolar gibi tehlikeler içeriyor. AML yasaları, içerik olarak ülkeler arasında nüanslar olmakla birlikte genel olarak tüm ticaret firmalarının, bankaların, aracı kuruluşların, üretim yapan firmaların ve hizmet sağlayıcılarının, müşteri ve tedarikçi bilgilerinin bağımsız ve doğru kaynaklardan teyit edilmesini, gerekli durumlarda "due diligence – durum değerlendirmesi" yapılmasını,

FATF, 1989'da 7 ülke tarafından kara para aklayanlara karşı kurulmuş bir organizasyon.

şirketin iç kontrol sisteminin regülasyona göre yeniden düzenlenmesini, şirket çalışanlarına periyodik eğitimler verilmesini ve sistemin gerekli durumlarda denetimle değerlendirilmesini istiyor. Herhangi bir kara para aklama tespit edildiği durumda, şirket yöneticilerine ve tüzel kişiliğine ciddi maddi cezalar, aynı zamanda kovuşturma ve hapis cezaları verilmesi söz konusu oluyor.

IMF verilerine göre dünya toplam hasılasının yıllık yüzde 2-5'lik bölümünü yasa dışı faaliyetlerden kazanılmış kara paranın oluşturduğu biliniyor. Kara paradan sağlanan gelirin, devletler nezdinde dünyanın en büyük üçüncü ekonomisine eşit olduğu tahmin ediliyor ●

İÇ DENETİM İÇİNDE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ DENETİMİNİN YERİ

Şirketler cephesinde “Bilgi Teknolojileri (BT) İç Denetimine” yönelik farkındalık her geçen gün artıyor.

Çünkü BT denetimi, finansal ve finansal olmayan kritik verileri elektronik ortamda işlem gören ve saklanan tüm organizasyonlar için sürdürülebilirliklerinin güvencesi anlamına geliyor. Ayrıca bu denetim, BT alanında yapılacak yatırımlardan beklenen değerin, kabul edilebilir seviyelerde olması için de kritik bir öneme sahip.

Hakan Aytekin

Danışmanlık,
Şirket Ortağı

E: hakanaytekin@kpmg.com
T: +90 216 681 90 82
M: +90 537 859 85 01

Ayşe Ceren Şahli

Bilgi Teknolojileri Danışmanlık
Hizmetleri Müdürü

E: csahli@kpmg.com
T: +90 216 681 90 00 - 9961
M: +90 530 068 47 70

KRİTİK İÇ DENETİM

Günümüzde ekonomi, iletişim ve teknolojiadaki hızlı gelişmelerle birlikte organizasyonların verimliliği ve etkinliği daha fazla sorgulanıyor. Güvenilir ve şeffaf olmayan finansal raporlamalar, büyük şirket zararları, ticari alanda tüm dünyada giderek artan yasal düzenlemelerle birlikte organizasyonlardaki iç denetim faaliyetleri önemli hale geliyor. İç denetim, organizasyonların mevcut kontrol ortamları ve kurumsal yönetim süreçlerinin etkinliğinin değerlendirilerek potansiyel risk ve kontrol eksikliklerinin belirlenmesine, organizasyonların stratejik hedeflerine ulaşmasına, sürdürülebilirliğine ve büyümesine yardımcı oluyor.

Organizasyonların temel iş süreçlerini destekleyen verilerin üretilmesi ve güncellenmesinde bilgi teknolojileri yoğun olarak kullanılıyor ve iş süreçlerinin ayrılmaz bir parçası haline geliyor. Bilgi teknolojilerinin kötüye kullanımı, kişisel/gizli verilerin açığa çıkma riski, kritik veri kayıplarının organizasyona yaratacağı finansal, operasyonel, itibar ve yasal uyum etkileri, bilişim suçları, bilgi teknolojilerinde meydana gelebilecek hataların yüksek maliyeti, bilgi teknolojileri alanındaki sürekli değişim ve güncellemeler gibi risk ve olumsuzluklar, organizasyonların iç denetim faaliyetleri kapsamına bilgi teknolojileri denetim faaliyetlerinin de entegre edilmesini kaçınılmaz hale getiriyor.

BT denetimi, finansal ve finansal olmayan kritik ve-

rileri elektronik ortamda işlem gören ve saklanan tüm organizasyonlar için sürdürülebilirliklerinin güvencesi olması ve BT alanında yapılacak yatırımlardan beklenen değerin kabul edilebilir seviyelerde elde edilmesi açısından kritik bir öneme sahip.

MEVZUATLAR NE DİYOR?

ABD’de 2001 yılında büyük bir enerji ve ticaret devinin kullandığı hatalı muhasebe uygulamaları nedeniyle içinde bulunduğu gerçek finansal durumu görmezden gelerek kamuya yanlış finansal tablolar yansıtmaması, hem bu büyük enerji ve ticaret devinin iflasına hem bu şirkete yatırım yapan hissedarların finansal kayıplarına neden oldu. ABD’de yaşanan bu büyük skandal sonrasında 2002 yılında çıkarılan Sarbanes-Oxley yasası, diğer adıyla “Halka Açık Şirketler Muhasebe Reformu ve Yatırımcıyı Koruma Yasası”, Amerika borsalarında işlem gören halka açık bütün şirketleri kapsayacak şekilde imzalandı. Çıkarılan bu yasayla şirketlerde etkin bir kurumsal yönetim yapısının oluşturulması ve finansal raporlamalar üzerindeki kontrollerin düzenli olarak izlenmesi ve iyileştirilmesi hedefleniyor.

Ülkemizde bilgi teknolojileri denetiminin zorunlu olduğu sektörler var. Bankalarda kullanılan yazılım ve donanımların, finansal veri üretiminde kullanılan bilgi teknolojilerin ve ilgili iç kontrollerin değerlendiril-

rilmesi amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 2006'da yayımlanan "Bankalarda Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Gerçekleştirilecek Bilgi Sistemleri Denetimi Hakkında Yönetmelik" ile bankaların bilgi sistemleri ve finansal veri üretimine dahil olan süreç ve sistemlerin denetimi yasal bir zorunluluk haline geldi.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Kamu Gözetimi Kurumu (KGK), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) düzenlemeleri ve yasalaşan yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile iç denetim reel sektörde de yaygınlık kazanıyor. Bu kanunda yer alan kurumsal yönetim ilkelerine uyum ve olası risklerin önceden saptanması gibi konular, belirli boyutun üzerindeki reel sektör

kuruluşlarının iç denetim organizasyon yapılarını güçlendirerek gerekli düzenlemeleri yapmasını gerektiriyor.

İÇ DENETİMDE BT'NİN ÖNEMİ

Bilgi teknolojileri denetimi gibi özel uzmanlık gerektiren alanlarda yetişen personel maliyetleri çok yüksektir. Bu nedenle büyük, küçük pek çok organizasyon iç denetim faaliyetleri kapsamındaki BT denetimi çalışmalarını göz ardı ederek kısıtlı olan veya hiç olmayan kaynaklarla BT denetimi faaliyetlerini yürütüyor. BT denetimi, organizasyonun finansal ve finansal olmayan veri güvencesi açısından kritik öneme sahip. İç denetim faaliyetleri kapsamına BT denetim çalışmalarını entegre etmeyen organizasyonlarda, BT alanlarında gerçekleştirilecek yeni uyarılma, satın alma gibi projelerin uygunlukları, faydaları, maliyetleri, kabul edilebilir kontrol eksiklikleri ve riskler doğru bir şekilde hesaplanamıyor. BT kaynaklarının ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasında ve beklenen faydaların elde edilmesinde de BT iç denetimi büyük önem taşıyor.

Organizasyonlar finans, üretim, insan kaynakları, stok yönetimi, pazarlama gibi yürütmekte oldukları temel iş süreçleri ve aktivitelerini, tek bir yapıda bütünleştirerek organizasyon ve yatırımcılar için kritik öneme sahip finansal ve finansal olmayan verilerin tamamını tek ve güvenilir bir kaynaktan takip etmeyi

DANIŞMANLARIN ROLÜ

• İHTİYAÇ ARTIYOR

BT denetimiyle şirketler, genelde dış denetim esnasında tanışıyor. Bu da oldukça limitli bir kapsamla gerçekleşebiliyor. Şirketler, bu artan mevzuat ve karmaşıklaşan iş yapış yaklaşımlarıyla hem dış denetime hem regülasyonlara (lokal ve global) hem de risklerin erken tanısı için BT iç denetimi kendi bünyelerinde oluşturma ihtiyacını her geçen gün hissediyor.

• FARKINDALIK OLUŞTU

Birçok orta ve büyük ölçekli şirket, BT denetiminin, iç denetim faaliyetleri içerisindeki yeri ve öneminin farkına vardı. Bu şirketler, yetişmiş uzman personel maliyetlerini düşürmek, BT alanındaki gelişmelere hızlı bir şekilde adaptasyon sağlayarak yenilik ve güncellemelerden kaynaklanacak potansiyel riskleri, en kısa sürede gidermek için danışman kuruluşlardan kısmen ya da tamamen destek alarak yürütmeyi tercih ediyor. Ayrıca mevzuatlara uyumun sağlanabilmesi amacıyla iç denetim faaliyetleri kapsamında gerçekleştirmeleri gereken BT iç denetimlerini, sektör özelindeki problemler ve risklerle bu problemlerin çözümü konusunda bilgi sahibi olan ve sektöre özel mevzuat ve standartlara hâkim danışman kuruluşlardan destek alıyorlar.

• KPMG'NİN HİZMETLERİ

Hâlihazırda KPMG olarak, farklı sektörlerde hizmet sunan birçok orta ve büyük ölçekli şirketle işbirliği içerisinde iç denetim faaliyetleri kapsamında periyodik olarak gerçekleştirmeleri gereken risk odaklı BT denetimlerinin gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik gibi bilgi kriterleri ve CoBIT, ISO27001 ve ITIL gibi dünyaca kabul görmüş standart yönetim çerçevelerine uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi, bilgi teknolojileri ve iş süreçlerinde meydana gelebilecek potansiyel risklerin en kısa zaman ve uygun bir şekilde giderilmesine yönelik hizmetler sunuyoruz.

hedefliyor. Kurumsal kaynak planlaması (Enterprise resource planning-ERP) sistemleri, bir organizasyonun tüm süreç ve verilerinin bütünleşik bir yapıya getirilmesine yardımcı olmayı hedefleyen sistemlerdir.

Yeni geliştirilecek bir ERP uyarılma projesi kapsamında, proje geliştirme aşamasına geçmeden önce organizasyonda görev alan personele ilişkin rol, sorumluluklar ve yetki matrisleri etkin olarak analiz edilmeden ve tasarlanmadan, projenin tamamlanarak sistemin kullanıma açılması durumunda kritik yetki açıkları oluşabilir.

Bu doğrultuda, kapsamlı sistem kurulumları (örneğin SAP kurulumu) gibi projeler öncesinde BT denetim kapsamına giren aşağıdaki temel başlıklara ilişkin ön analiz ve değerlendirme çalışmalarının yürütülmesinin de organizasyonlara fayda sağlayacağı öngörülüyor.

- Yetkilendirme,
- Değişiklik yönetimi
- Kalite ve risk yönetimi
- Üçüncü parti hizmet yönetimi
- Operasyon yönetimi

Aksi takdirde, üretim ortamında çalışan uygulamaların yeni uyarılmalara tabi tutulması ve düzenlenmesi hem maliyet hem zaman açısından olumsuz etkiler oluşturur ve eksikliklerin giderilmesine kadar geçen süre zarfında organizasyonu, kontrol eksikliklerinden kaynaklanabilecek potansiyel risklere maruz bırakır ●

AKILLI DÖNÜŞÜMDE BAŞARI MODELİ

KPMG International'ın "Küresel CFO Araştırması" sonuçlarına göre pek çok şirket, akıllı finans modelleri için gerekli yatırımları yapmaya hazır. Ancak finansal dönüşümü başarıyla yönetebilmenin sırrı, "Hedef İşletim Modeli"nde saklı. Bu model ise finans fonksiyonu tarafından verilen hizmetlerin, işletmenin stratejileriyle uyumlu hale gelmesinden tutun da kültürel ihtiyaçlarla BT sistem gerekliliklerine kadar uzanan 6 farklı alana yoğunlaşıyor.

İdil Gürdil

Risk Yönetimi Danışmanlığı
Bölüm Başkanı, Şirket Ortağı

E: igurdil@kpmg.com
T: +90 216 681 90 00
M: +90 533 599 56 68

Ebru Öz Yerkar

Finansal Yönetim ve
Raporlama, Müdür

E: eyerkar@kpmg.com
T: +90 216 681 90 00
M: +90 530 941 14 84

KPMG International tarafından 2006'dan bugüne her yıl düzenli olarak yapılan "Küresel CFO Araştırması", 15 ülkede 440 CFO ve üst düzey finans yöneticisiyle anket yöntemiyle gerçekleştirildi. Bir önceki sayımızda bu araştırmanın sonuçlarını sizlerle paylaşmıştık. Araştırmamıza katılan CFO ve üst düzey finans yöneticilerinin yaşadığı en büyük zorluğun, günlük rutin operasyonları başarıyla yürütürken stratejik karar alma mekanizmalarına zaman ayıramamak olduğundan bahsetmiştik. Bu zorluğun üstesinden gelebilmenin ise "finansal dönüşüm" ile mümkün olabileceğini vurgulamış ve finansal dönüşümün sağlanabilmesi için gerekli olan "akıllı" finans fonksiyonunun kilit unsurları üzerinde durmuştuk.

Son bir sorumuz var henüz cevabını vermediğimiz: "Peki finansal dönüşümü nasıl başarıyla yürüteceğiz?"

HEDEF İŞLETİM MODELİ

Finansal dönüşümü başarıyla yönetebilmenin sırrı, KPMG tarafından geliştirilen "Hedef İşletim Modeli"nde saklı. Her sektörden şirket için bir uygulama rehberi olabilecek bu metodolojiyi nasıl uygulayacağımızı gelin birlikte keşfedelim.

Hedef İşletim Modeli, KPMG'nin finansal dönüşüm için daha önce tecrübe ettiği bir yaklaşım. Bu yaklaşım sayesinde CFO'lar, bugün hangi noktada bulunduklarını ve finansal dönüşümle birlikte 2-3 yıl sonra nerede olmak istediklerini belirleyebiliyor.

Bu model, finans fonksiyonu tarafından verilen hizmetlerin, işletmenin stratejileriyle uyumlu hale gelmesinden tutun da kültürel ihtiyaçlar ile BT sistem gerekliliklerine kadar uzanan 6 farklı alana yoğunlaşıyor.

1 HİZMETLERİN NİTELİĞİ

Hizmetler başlığı altında, CFO ve ona bağlı çalışan ekipler tarafından verilen hizmetlerin niteliğini değerlendiriyoruz. Birçok operasyonel gündem maddesine sahip, maliyet odaklı ve içe kapanık bir yapıdan, üst yönetimin iş ortağı olarak çalışan değer odaklı bir yapıya uzanan çizgide, henüz yolun en başında olduğunuzu düşünüyorsanız finansal dönüşüm sizin için kaçınılmaz görünüyor. Öte yandan CFO ve üst düzey yöneticilerin, organizasyonlarını nerede konumlandırmak istediği de çok önemli. İdeal olan yönetimin iş ortağı olabilmek, ilk aşamada ulaşması zor bir hedef olarak görünüyor. Bu durumda amaç, kısa vadede daha ulaşılabilir olan finans fonksiyonunun amaçlarını, şirketin stratejileri ile uyumlu hale getirmek olarak belirlenebilir. Üstelik çitayı ulaşabilir bir yerde tutmak, finans ekiplerinin bu

dönüşüme daha çok inanmasını sağlar ve değişimden kaynaklanan motivasyon kaybını minimuma indirir.

2 ORGANİZASYONUN YAPISI

Muhtemelen hazır bir finans organizasyonunun başına geçtiniz. Peki bu organizasyon, ne şekilde yapılanmış? Genel muhasebe, nakit yönetimi, alacak yönetimi ve finansal raporlama gibi iş →

“Net ve anlaşılır bir amacın tanımlanmasıyla bu amaca hizmet eden bir işletim modeli oluşturmak, finansal dönüşüm yolculuğunun ilk durağı.”

“İyi tanımlanmış bir Hedef İşletim Modeli, finans fonksiyonunun hangi alanları geliştirmesi gerektiğini veya hangi yeterliliklere sahip olması gerektiğini söyleyebilmeli.”

birimleri birbirinden bağımsız mı hareket ediyor? Sürekli değişen mevzuat ve raporlama yükümlülükleriyle bazı sorumluluklar havada asılı mı kalmış? Finansal dönüşümle ulaşmak istediğimiz hedef, birimler arası iletişimin güçlü ve işbirlikçi bir çalışma havasının hakim olduğu entegre bir finans fonksiyonu elde etmek. Ayrıca bu başlık altında, sorumlulukların doğru tanımlandığı, organizasyonun temelde insanlar üzerine değil pozisyonlar ve faaliyetler üzerine kurulduğu şeffaf bir yapıya ne derece sahip olduğunuz değerlendiriliyor.

3 İK STRATEJİSİ
Finans ekibinizdeki insan kaynağınız, veri ve belge girişiyle sorumlu olan operasyonel ekibin yanı sıra teknik bilgi gerektiren ve ani ortaya çıkan raporlama ihtiyaçlarına cevap verebilen yetenekleri de içeriyor olmalı. Öte yandan işin niteliği ne olursa olsun, yaptığı işi sorgulayan, analiz edebilen, motivasyonu yüksek ve hevesli bir finans ekibi oluşturmak finansal dönüşümün önemli parçalarından biri. Bunu yapabilmek için ise finans çalışanlarını cezbeden bir İK stratejisi yaratmak gerekiyor CFO ve üst düzey yöneticiler, bu başlık altında mevcut ekiplerini değerlendirip, karar alma mekanizmalarına azami desteği sağlayabilecek güçlü bir ekip hedeflemeli.

4 SÜREÇ TASARIMI
Peki ya finans fonksiyonunuzu değerlendirdiğimizde daha çok süreçler üzerine mi yoksa insanlar üzerine mi kurulu olduğunu söylersiniz? Örneğin organizasyonunuzda “İşten ayrılırsa ne yaparız” dediğiniz birileri var mı? Aslında birçok şirkette karşılaştığımız bu kötü senaryolar, finans organizasyonunu kırılgan bir yapı haline getiriyor. Tasarlanmamış süreçler ve sonrasında ortaya çıkan problemler, en sonunda CFO ve üst düzey yöneticilerin zamanından alıyor. Özellikle katma değeri yüksek olmayan, fakat zamandan çok çalan günlük işler için standart süreçlerin ve yazılı prosedürlerin yaratılması, verimlilik amaçlayan bir finans fonksiyonu için ön şart. Finansal süreçlerin ne oranda iyileştirilmesi gerektiği ise yine CFO ve üst düzey yöneticilerin Finans İşletim Modeli’nde hedefledikleri noktaya bağlı.

5 YENİ TEKNOLOJİLER
Üst yönetim ve diğer fonksiyonlardan gelen bilgi ve raporlama ihtiyaçlarını tek bir sistemden, hızlı bir şekilde karşılayabiliyor musunuz? Örneğin satış biriminden bir bilgi talebi geldiğinde kullandığınız farklı sistemlerde, farklı sonuçlar mı görüyorsunuz? CFO ve üst düzey finans yöneticileri için

teknolojinin karşılığı, şirketlerin kullandıkları ERP sistemleri. Muhasebe ve raporlama için birden fazla sistem kullanılabileceği gibi tek bir sistemden bütün bilgi ve raporlama ihtiyaçlarını gidermek de yeni teknolojiler sayesinde mümkün. Öte yandan birden fazla muhasebe ve raporlama aracını tek bir sisteme dönüştürmek hem zahmetli hem masraflı. CFO’lar bu dönüşümden bekledikleri faydayla bu değişimin maliyetini analiz edip Hedef İşletim Modeli’nde nerede olmayı arzu ettiklerine karar vermeli. Özellikle üretim yapan şirketlerde, entegre olmayan birden fazla sistemin kullanıldığı örnekler, finansal dönüşüm adınının atılması gereken kritik durumlardan biri. Çok uluslu şirketler ise ana ortağın uygun bulduğu sistemleri kullanarak finansal dönüşüme bir adım daha yakın görünüyor.

6 DIŞ KAYNAK KULLANIMI
CFO’ya bağlı olan bütün finansal birimler, tek bir merkezden mi yönetiliyor? Bu merkez doğru yetkinliklere sahip olan insanlara ve sistemlere sahip mi? Küreselleşme ve yeni teknolojilerle birlikte şirketlerin maliyetlerini optimize etme çabası, dış kaynak kullanımını gündeme getiriyor. Türkiye’deki örneklerine, daha çok büyük gruplarda ve Türkiye piyasasına şirket satın alma yoluyla girmiş büyük küresel şirketlerde ortak hizmet merkezleri şeklinde rastlıyoruz. Ortak hizmet merkezlerinde defter tutma, mutabakatlar, vergi beyannamelerinin doldurulması gibi yüksek hacimli ve düşük değerli faaliyetlerin sağlanması

tercih ediliyor. Planlama ve bütçeleme gibi değerli faaliyetlerin şirket bünyesinde tutulmasına öncelik veriliyor. CFO'lar finansal dönüşüm sonunda ne kadar merkezi bir yapıda olmayı hedeflediklerine ve şirket bünyesinde bırakılacak fonksiyonlara karar vermeli.

ÜÇ ÖNEMLİ ADIM

Siz bir şirketin CFO'su olarak finans organizasyonunuzu bu saydığımız 6 temel alanda nerede görüyorsunuz? Hedef İşletim Modeli uygulamasının ilk adımı, mevcut durumu tespit etmektir. Mevcut durum tespitinde, her başlık için detaylı analiz, anket ve çalıştaylar sonucunda ilgili alan için finans fonksiyonunuzun bir puanı oluşacaktır. İkinci adım ise geliştirilmesi gereken alanları ve finansal dönüşüm sonunda amaçlanan noktayı belirlemek. Örneğin yazılı prosedürleriniz ve iş tanımlarınız eksik olduğundan, süreçler konusunda organizasyonunuz 2 puan aldı. Arzu ettiğiniz durum ise yazılı prosedürlerin ve iş tanımlarının olduğu, en azından günlük rutin işlerin standart hale geldiği bir yapıya kavuşmak. Bunun içinse sahip olduğunuz yapıya, 2 puan değerinde bir katma değer yaratarak 4 puanlık bir organizasyon yapısına ulaşmanız gerekiyor. Aradaki 2 puanlık farkın nasıl ve ne kadar sürede aşılabacağına karar vermek ise finansal dönüşüm planının üçüncü ve son adımı. Unutmayın, Hedef İşletim Modeli, CFO ve finans fonksiyonları için sadece bir yol haritası niteliğinde. Bundan sonraki adım ise dilerseniz bizim yardımımızla bu yol haritasını uygulamaya koymak! ●

KATMA DEĞER YARATMANIN 4 YOLU

Bugünün CFO'su, bir yandan finans fonksiyonunu şirketin stratejik hedeflerini destekleyecek şekilde çalışır hale getirip, finansal analiz ve kurumsal karar mekanizmasına destek rolünü güçlendirmeye çalışırken, bir yandan da artan yasal ve mevzuat uyum gerekliliklerini yerine getirmek için mücadele etmektedir. KPMG, finans fonksiyonunun performansını artırarak CFO'nun iş ortağı olarak şirkete daha fazla katma değer sağlamasına yardımcı olmaktadır.

CFO DANIŞMANLIK HİZMETLERİMİZ 4 BAŞLIK ALTINDA TOPLANABİLİR:

01

Etkin karar destek (kurumsal performans yönetimi, maliyet muhasebesi ve yönetimi, planlama, bütçeleme, tahmin ve ERP uygulamaları danışmanlığı),

02

Verimli finans operasyonları (finansal süreç optimizasyonu, yalın finans, finans fonksiyonunun gözden geçirilmesi/kıyaslama, kaliteli dönem kapanışı ve entegre raporlama),

03

Mevzuat uyum (UFRS/US GAAP dönüşüm hizmetleri, raporlama destek hizmetleri)

04

Finans dönüşümü (finans vizyon ve stratejisi, finansal dönüşüm, finans hedef işletim modeli, finans organizasyonu ve finansal süreçlerin entegrasyonu)

DENETİMİN DEĞERİ NASIL ARTIRILIR?

Denetçilerden beklenenler, denetçi bağımsızlığı ve denetimin kalitesi son yıllarda daha da fazla tartışılıyor. Denetçi bağımsızlığı ile ilgili konular ise Avrupa Parlamentosu tarafından Avrupa Birliği'nde 2016 yılında yürürlüğe girecek denetçi rotasyonu ile ilgili denetim reformları ve ülkemizdeki denetim rotasyonu düzenlemeleri dikkate alındığında daha fazla önem kazanıyor. Düzenlemeler denetçi firma zorunlu rotasyonunu ve denetim harici hizmetler üzerinde ek kısıtlamaları getiriyor. Peki denetimin değerini artırmak nasıl mümkün? İşte yanıtlar....

Murat Alsan

Denetim Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı

E: malsan@kpmg.com

T: +90 216 681 90 02

M: +90 533 276 21 69

Latif Oylan

Mesleki Uygulama
Bölümü, Müdür

E: loylan@kpmg.com

T: +90 216 681 90 33

M: +90 533 296 56 50

"Denetimin değeri" konusunda KPMG'nin global yaklaşımını paylaşmak amacıyla yapılan geniş katılımlı yuvarlak masa sohbetlerinin ikincisi Johannesburg'da üçüncüsü ise Singapur'da gerçekleşti. Ağustos ve eylül aylarında gerçekleştirilen bu sohbetlerde iş dünyası temsilcileri, yatırımcılar, regülatörler ve akademisyenler kıdemli KPMG ortakları ile bir araya gelerek denetim ile ilgili önemli konuları tartıştı. Bu tartışmalarda öne çıkan konular yatırımcılar ve toplumun farklı kesimlerinden daha fazla bilgi ve şeffaflık için gelen taleplerin denetim mesleği için yarattığı fırsatlar ve zorluklar, denetçi bağımsızlığı ve

denetim kalitesi olarak göze çarpıyor. Bu hususlardan ilki ile ilgili olarak katılımcılar özellikle denetçilerin finansal tablolara ek olarak sunulan ve ileriye dönük bilgiler üzerine ne tür güvence verebileceğini tartıştı. Denetçi bağımsızlığı ile ilgili hususlar ise Avrupa Parlamentosu tarafından Nisan 2014'te onaylanan ve Avrupa Birliği'nde 2016 yılında yürürlüğe girecek denetçi rotasyonu ile ilgili denetim reformları dikkate alındığında daha fazla önem kazanıyor. Düzenlemeler denetçi firma zorunlu rotasyonunu ve denetim harici hizmetler üzerinde ek kısıtlamaları getiriyor. Johannesburg'daki sohbette ise zorunlu firma rotasyonuna karşı görüşler ön plana çıktı.

KPMG'nin denetim değeri konulu en sonuncu yuvarlak masa toplantısı Kanada'da gerçekleştirildi. Kanada'da gerçekleştirilen toplantıda denetimin değeriyle ilgili öne çıkan konuları Gündem'in gelecek sayısında değerlendireceğiz.

DENETİM KALİTESİ İÇİN GEREKLİ UNSURLAR

1. Denetçi bağımsızlığı
2. Denetçi yetkinliği
3. Denetçi liderliği
4. Etkin denetim komitesi
5. Geliştirilmiş denetçi raporu

DAHA FAZLA ŞEFFAFLIK ÇAĞRISI

Johannesburg'daki gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantısında bir katılımcı piyasaların denetimden geçmiş yıllık faaliyet raporlarından ve finansal tablolarından daha sık ve belli bir güvence içeren bilgi güncellemesine ihtiyacı olduğunu belirtti. Bu bilgileri pazara sunarken de önem kazanan iki unsur tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik. Sunulan bilgilerin bu unsurları içermesinde denetim mesleğinin önemli bir rol oynayabileceği sohbette desteklenen bir görüştü. Aynı katılımcı bankacılık sektörünü örnek vererek düzenleyici kurumlar açısından bilginin sürekli bir ihtiyaç olduğunu belirtti.

Katılımcılar piyasaların günlük bazda işlediği bir ortamda ve sürekli etkileşimin olduğu bankacılık sektöründe yıllık kurumsal raporların alınan kararlarda yetersiz kaldığı görüşünü paylaştı. Katılımcılardan biri yatırımcıların geçmişe dönük bilgi yerine ileriye dönük bilgiye ihtiyacı olduğunu belirtti. Başka bir katılımcı ise şimdiye kadar yapılan raporlamaların denetçiler geçmişe odaklandığı için bilgilendirici olmadığını dile getirdi. Piyasa beklentilerini karşılamak için sunulan bilgilerin artırılması ile raporlama yükümlülükleri arasında uygun bir denge yaratmak gerekiyor. Bu konuda son zamanlarda yapılan inovasyonlar, örneğin entegre raporlama, çözüm sunabilir. Gerçi katılımcılardan bazıları inovasyonların pratikte uygulanmama riski ile ilgili kaygısını da belirtti. Johannesburg toplantısında dile getirilen en önemli konulardan biri düzenleyici kurumların ve yatırımcıların denetçilerden beklentileriydi.

DENETÇİ BAĞIMSIZLIĞI VE KALİTE

Singapur'daki katılımcılardan biri denetçi bağımsızlığının, denetim harici hizmetler üzerindeki kısıtlamanın ve zorunlu rotasyonun ülkesinde en büyük sorun olduğunu belirtti. Bu çerçevede denetçi bağımsızlığının denetim kalitesinin tek ölçümü olup ol-

madığı sorusu dile getirilen diğer bir husustu. Bağımsızlığın denetim kalitesinin yerine geçmediği ve sadece bağımsızlığın ele alınarak denetim kalitesini yükseltmenin de mümkün olmadığı dile getirildi. Bağımsızlığın güvence için önemli olduğu fakat denetim kalitesi için tek başına yeterli bir husus olmadığı, üzerinde mutabık kalınan bir görüş. Örneğin denetçi yetkinliği de denetim kalitesi için önem arz ediyor. Bu yorumlar denetim kalitesi için birden fazla unsurun gerekli olduğunu ve bu unsurlar arasında etkin bir yapılandırmanın gerekliliğini öne çıkarıyor. Dolayısıyla denetçinin bağımsızlığı unsuruna tek başına kalite için baş-

rolü vermek yerine bu unsuru kalite için gerekli unsurlardan biri olarak ele almak gerekiyor.

Singapur'daki sohbette yatırımcılar açısından bağımsızlığın bir sorun olmaya devam ettiği de dile getirilen bir husus oldu. Denetçinin bağımsızlığını ➔

değerlendirirken yatırımcılar genelde görev süresi ve denetim harici hizmetler için ödenen ücretlerin miktarına bakıyor. Fakat bağımsızlık her sorunu çöz-müyor. Yatırımcılar sadece bir veya iki müşterisi olan ve gelirlerin çoğu bu müşterilere dayanan denetim firmalarıyla ilgili de denetim bağımsızlığına ilişkin sorunların farkında. Bu sorunları çözmek için hem büyük denetim firmaları hem de daha küçük denetim firmaları açısından adil olabilecek bir sistem gerekiyor.

Johannesburg'daki sohbette ise denetçilerin müşterileri ile bazen karmaşık olabilecek ilişkilerini

yönetmenin denetçi bağımsızlığı için önemli faktörlerden biri olduğu dile getirildi. Ayrıyeten artan rekabetin denetçi bağımsızlığı için farklı sorunlar yaratabileceği de katılımcılar tarafından paylaşılan bir görüştü. Bir katılımcı ise denetim ücretlerindeki düşüşün kalite üzerinde olumsuz etki yaratacağını belirtti. Asıl göze çarpan, yapılan toplantılarda bütün katılımcılar denetim kalitesi için liderlik vasfının en temel faktör olduğu üzerinde görüş birliğine varmasıydı.

DENETİM KOMİTELERİ

Denetim kalitesi için denetçi bağımsızlığının yanında diğer kontrollerin de mevcut olması gerektiği ve bağımsızlığın sadece bir başlangıç noktası olduğu dile getirilen diğer bir konu. Bu hususla ilgili olarak denetim komitelerinin rolü de sohbetlerde öne çıkan konulardan biri oldu. Son ekonomik gelişmeler ışığında denetim komitelerinin bağımsızlığının ve yetkinliğinin geçmişe göre gelişme gösterdiği de göze çarpıyor. Günümüzde denetim komiteleri başkanlıklarının çoğunlukla finansal tablolar hakkında belli bilgi ve birikime sahip profesyoneller tarafından yapılması dikkat çeken bir husus.

Denetim komitelerinin 2015 için önceliklerini belirlerken ve rollerini yeniden şekillendirirken bu hususları değerlendirmesi sorumlu oldukları işletmeler açısından yararlı olabilir. Denetim komiteleri bunu yaparken belli konulara odaklanabilir. Örneğin, işletmenin bağımsız denetçilerini etkileyen mevzuat değişikliklerinin anlaşılması ve işletmenin etik ve uyum programlarının hile ve suistimale karşı hazırlıklı olması. Avrupa Birliği başta olmak üzere çeşitli ülkelerde yürürlüğe girmekte olan denetçi rotasyonlarıyla ilgili düzenlemelerin anlaşılması denetim komiteleri için büyük önem taşıyor. Çünkü denetçinin değişimiyle işletmenin tabi olduğu denetim sürecindeki değişiklikler olması söz konusu.

DENETÇİ RAPORU

Londra'da yapılan ilk yuvarlak masa sohbetinde dile getirilen konulardan biri de denetçi raporunun kapsamıydı. Denetçi raporunun mevcut biçiminin eleştirilmesinin en büyük nedeni uyuma çok fazla odaklanması olarak belirtiliyor. Johannesburg ve Singapur'daki bulgular da bu konuda daha önceki sohbetlerle tutarlı. Örneğin, bugünlerde gerçekleştirilen tipik bir denetimin, uyum bazlı olduğu belirtilen görüşlerden biri. Denetçiler standartlara uyum göstermeye çok fazla odaklandıklarından etraflarında gerçekleşenlerden haberdar değil. Yeni

Son ekonomik gelişmeler ışığında denetim komitelerinin bağımsızlığının ve yetkinliğinin geçmişe göre gelişme gösterdiği göze çarpıyor.

mevzuat ve kuralların hile ve gerçeğe uygun finansal tablo hususlarını ele almak için tasarlanan klasik denetim üzerinde bir değişiklik yaratmayacağı görüşü de sohbetlerde paylaşılan bir görüş oldu.

Dile getirilen ilginç bir görüş ise denetimin değerinin denetçi bağımsızlığından daha önemli olduğu. Denetimin katma değerini artırmak için denetçi raporunun genişletilmesi sohbetlerde yapılan bir öneri oldu. Bu çerçevede denetçi raporunun genişletilerek işletmenin maruz kaldığı belli riskleri ele alması veya kontrol incelemelerinin sonuçlarının paylaşılması tartışılabilir. Mevcut uygulamalardan dolayı denetçi raporları çoğu zaman birbirinin aynı oluyor fakat bu raporların okuyucuları işletmelerin risk yönetimi yapıları ve iç kontroller hakkında daha fazla bilgi almak istiyor. Örneğin, yatırımcılar denetçi raporunda işletme tarafından gerçekleştirilen tahminler hakkında kendilerini rahat hissettirecek bilgiler görmek istiyor. Katılımcılar arasında bu tarz yararlı bilgilerin denetçi raporunda sunulmasının işletmeler ve yatırımcılar açısından denetimin değerini artıracığı görüşü hakimdi.

RİSK PAZAR KAYNAKLI

Sohbetlerde ortaya çıkan farklı bir görüş ise riskin işletmeler tarafından yaratılmasından ziyade pazar ortamından kaynaklandığı için denetçiler tarafından ele alınmasının mümkün olmadığı.

Genişletilmiş denetçi raporunun önemli bir değişiklik olacağı sohbetlerde üzerinde mutabık kalınan görüşlerden biri oldu. Yeni rapor dikkatleri denetimin kalitesine çekecek ve sadece olumlu veya olumsuz şeklinde bir görüş olmayacak.

Denetimin değeri için mevcut denetçi raporuyla ilgili yorumlar ışığında KPMG'nin Rolls Royce ile İngiltere'de genişletilmiş denetçi raporu konusunda ortak gerçekleştirdiği çalışma büyük önem taşıyor. İngiltere'deki yeni düzenlemeler denetçinin hazırladığı denetçi raporunda temel denetim hususlarının dikkate aldığı riskler dışındaki önemli riskler hakkında da yorumda bulunmasını gerektiriyor. KPMG bu gerekliliğin bir adım ilerisine giderek bu yorumlarını yönetime sunduğu bulgusunu da raporunda belirtti. Bu rapor ile ilgili yatırımcılar tarafından gelen tepkilerin oldukça olumlu olması göze çarpıyor.

KPMG'nin "denetimin değeri" konusunda küresel yaklaşımını paylaşmak amacıyla geçtiğimiz aylarda Johannesburg ve Singapur gerçekleştirilen sohbetlerde verilen mesajlar Londra'da gerçekleştirilen sohbet ile aynı yönde. Katılımcılar tarafından yapılan yorumlar dikkate alındığında denetim kalitesinin sadece denetçi bağımsızlığından ziyade diğer unsurlara bağlı olması ve bağımsızlığın sadece kalite için bir başlangıç noktası olduğu öne çıkan bir görüş oluyor. Aynı zamanda yatırımcılar ve toplumun farklı kesimlerinden daha fazla bilgi ve şeffaflık için gelen taleplerin denetim mesleği için yarattığı fırsatları ve zorlukları da değerlendirmek gerekli ●

MESAJLAR AYNI

Sohbetlerde denetim değeriyle ilgili dile getirilen konulardan biri de denetçi firmalarının zorunlu rotasyonuydu. Bazı katılımcılar zorunlu şirket rotasyonunun doğru bir çözüm olmadığını ve denetçi bağımsızlığının firmalardan ziyade kişilere bağlı bir husus olduğu üzerinde durdu. Firmaların rotasyonuna alternatif olarak kişilerin rotasyonu bazı katılımcılar tarafından sohbetlerde sunulan önerilerden biri oldu. Johannesburg'daki sohbette zorunlu rotasyona karşı olan görüşlerin varlığı göze çarptı. Katılımcılardan biri zorunlu rotasyonun denetçilerin kendilerini iş süreçlerini ve risklerini bildikleri işletmelerden kendilerini uzaklaştıracağını belirtti. Buna bağlı olarak denetçiler yeni işlerde ilk yıllarını hizmet verdikleri işletmeleri tanımakla geçirecek işletme için değer yaratmakta zorlanabilir. Başka bir katılımcı ise Avrupa Birliği'nde zorunlu rotasyon ile ilgili sohbetlere katıldığını belirterek getirilen kurallarda herhangi bir yarar görmediğini dile getirdi.

Katılımcılardan bazıları rotasyonun denetim pazarını geliştirmeyi hedeflediği görüşünü paylaştı. Fakat ilginç olan ise zorunlu rotasyonun rekabeti kısıtlayacağı ve denetçilerin seçileceği havuzu daraltacağı idi. Bu unsurlar göz önüne alındığında zorunlu rotasyon sonucunda denetim pazarının genişlemesi pek mümkün gözüküyor.

Denetçinin bağımsızlığı unsuruna tek başına kalite için başrolü vermek yerine bu unsuru kalite için gerekli unsurlardan biri olarak ele almak gerekiyor.

BİREYSEL FİNANSAL TABLOLARDA ÖZKAYNAK YÖNTEMİ

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi standardı, bağlı ortaklık, iştirakler ve iş ortaklıklarının yatırımcının bireysel finansal tablolarında muhasebeleştirilmesiyle ilgili yeni bir seçenek getiriyor. Getirilen değişiklikte birlikte bu yatırımların muhasebeleştirilmesinde özkaynak yöntemi bir seçenek olarak sunuluyor. Değişiklikler 1 Ocak 2016 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık dönemler için geçerli olacak ve geriye dönük olarak uygulanacaktır.

Çiğdem Atılğan

Denetim,
Direktör

E: catilgan@kpmg.com
T: +90 216 681 90 66
M: +90 533 580 27 97

Latif Oylan

Mesleki Uygulama
Bölümü, Müdür

E: loylan@kpmg.com
T: +90 216 681 90 33
M: +90 533 296 56 50

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından Ağustos 2014 tarihinde yayımlanan Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi (UMS 27'de değişiklikler) standardı bağlı ortaklık, iştirakler ve iş ortaklıklarının yatırımcının bireysel finansal tablolarında muhasebeleştirilmesiyle ilgili yeni bir seçenek getirmektedir. Getirilen değişiklik bu yatırımların muhasebeleştirilmesi için özkaynak yöntemini bir seçenek olarak sunmaktadır. Örneğin Brezilya gibi bazı ülkelerde yasal raporlama açısın-

dan bireysel finansal tablolarda özkaynak yönteminin kullanılması büyük önem taşıdığı ve bu ülkelerde bu yöntemin bireysel finansal tablolarda kullanılabilmesi için Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) ile uzun süredir çalışılıyordu. Bu değişiklik, UMSK'nın Mayıs 2012'de özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmesiyle ilgili araştırma projesi çerçevesinde sınırlı kapsamdaki değişikliklerin bir parçasını temsil etmektedir. Getirilen değişiklikler 1 Ocak 2016 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık dönemler için geçerli olup geriye dönük olarak uygulanacaktır.

ÖZKAYNAKYÖNTEMİNİN GEÇMİŞİ

Özkaynak yöntemi bütün konsolidasyon prensiplerinin kabul edilmesinden önce İngiltere'deki bağlı ortaklıkların ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki belli bağlı ortaklıkların konsolidasyonunun bir çeşidi olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle konsolide finansal tablolar, raporlama işletmesi tarafından sahip olunmayan varlıkları ve yükümlülükleri gösterdiği için uygun görülmemiştir. Fakat bilançoda bağlı ortaklıklardaki yatırımların muhasebeleştirilmesinde kullanılan ve temettülere dayalı hasılat temelli maliyet yönteminin kullanımı, bağlı ortaklıklardaki kayıpların zamanında muhasebeleştirilmemesi ve kazançların biriktirilmesinden dolayı bağlı ortaklıkların performansını doğru şekilde yansıtmadığı

ZAMAN ÇİZELGESİ

12 Ağustos 2014
Değişikliklerin yayımlanması

1 Ocak 2016
Değişikliklerin yürürlük tarihi

31 Aralık 2016
Değişikliklerin yürürlükte olduğu ilk yıllık finansal tablolar

için eleştirilmiştir. Buna bağlı olarak özkaynak yöntemi bağlı ortaklıkların fiili sonuçlarının işletmenin finansal tablolarına dahil edilmesi avantajını sunmuştur.

BİREYSEL FİNANSAL TABLOLARDA MUHASEBELEŞTİRMEYE GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

Bazı ülkelerdeki mevcut yasal düzenlemeler, yatırımcıların bireysel finansal tablolarında bağlı ortaklık, iştirakler ve iş ortaklıklarındaki yatırımlarını muhasebeleştirirken özkaynak yöntemini kullanmalarını gerektirmektedir. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'ndaki (UFRS) mevcut düzenlemeler bu yöntemin bireysel finansal tablolarda kullanılmasına izin vermemektedir. Bazı yerel düzenlemelerde bu uygulamaya izin verilip UFRS'de izin verilmemesi bu ülkeler açısından UFRS uygulamalarıyla yerel raporlama arasında farklılık oluşturmaya devam etmektedir. Çoğu durumda özkaynak yönteminin kullanılması UFRS ve yerel mevzuat çerçevesinde hazırlanan bireysel finansal tablolar arasındaki tek farklılık olarak göze çarpmaktadır.

Bu farklılığın ortadan kalkması için belli ülkeler UMSK'dan yukarıda belirtilen yatırımları bireysel finansal tablolarda özkaynak yöntemi kullanılarak raporlanabilmesi için bu seçeneğin getirilmesini talep etmişlerdir. Bu taleplere cevap olarak ve yerel genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve UFRS arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmak amacıyla UMSK 12 Ağustos 2014 tarihinde Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi (UMS 27'de değişiklikler) standardını yayımlamıştır. Değişiklikler bireysel finansal tablolarda özkaynak yönteminin kullanımına izin verip sadece iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımların muhasebeleştirilmesinde değil, bağlı ortaklıklardaki yatırımların muhasebeleştirilmesinde kullanılmasına izin vermektedir.

ARTABİLECEK FARKLILIKLAR

Değişiklikler daha fazla şirketin bireysel finansal tablolarında UFRS uygulamalarına neden olabilir.

Fakat özkaynak yönteminin UMS 27 Bireysel Finansal Tablolar standartında mevcut maliyet ve gerçeğe

uygun değerlendirme seçeneklerine ek olarak üçüncü seçenek olarak sunulması raporlama uygulamalarında farklılıkları artırabilir.

ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE İLGİLİ DİĞER HUSUSLAR

Hem UMSK hem de UFRS Yorumlar Komitesi geçmişte özkaynak yönteminin kullanılmasıyla ilgili belli hususları, bu yöntemin niteliği ve amacı üzerine olan sorular dahil olmak üzere, ele aldı. Örneğin bu sorulardan biri özkaynak yönteminin tek kalem konsolidasyon mu yoksa sadece finansal araçlar değerlendirme muhasebeleştirilmesinin bir çeşidi mi olup olmadığıydı. Değişikliklerin özkaynak yöntemini bireysel finansal tablolarda sadece iştirakler ve iş ortaklıklarında değil bağlı ortaklıklarda kullanılmasını da mümkün kılması bu soruların cevaplandırılmasının önemini artırıyor.

Tüm bu soruların cevaplandırılmasıyla ilgili olarak Avrupa'da bazı kurumların halihazırda proaktif projeleri mevcuttur. Örneğin Avrupa Finansal Raporlama Danışmanlık Grubu Ocak 2014'te "Özkaynak Yöntemi: Bir ölçümleme temeli mi yoksa tek kalem konsolidasyon mu?" konsültasyon dokümanını yayımlamıştır. Bu yayının amacı özkaynak yöntemiyle ilgili belli hususları göz önüne getirmek olup UMSK'ya özkaynak yönteminin temeli için belli prensiplerin oluşturulmasında yardım etmeyi amaçlar. Yayın özkaynak yöntemini konsolide finansal tablolar açısından ele alır ve bireysel finansal tablolar üzerindeki etkisini değerlendirmez.

UMSK özkaynak yönteminin kullanımı ile ilgili getirdiği değişikliklerin amaçları, örneğin UFRS'lerin kullanımının teşvik edilmesi ile aynı yönde olarak değişikliklerin özkaynak yönteminin kullanımında daha fazla yönlendirme belirtmemesine karar vermiştir. Bunun yerine mevcut uygulama sorunlarına ilişkin gelen yorumların UMSK'nın devam eden özkaynak yöntemi kullanarak muhasebeleştirilmesinin yararlılığı ve zorlukları üzerine olan araştırma projesinde ele alınması bekleniyor. Fakat UMSK'nın diğer araştırma projelerinde olduğu gibi değişikliklerin uzun bir dönemde gerçekleşmesi beklenmektedir ●

Bireysel finansal tablolarda bağlı ortaklık, iştirakler ve iş ortaklıklarındaki yatırımların muhasebeleştirilmesi için kullanılabilecek yöntemler

- Maliyet yöntemi
- Gerçeğe uygun değerlendirme yöntemi
- Özkaynak yöntemi

YÜRÜRLÜK TARİHİ

Değişiklikler 1 Ocak 2016 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık dönemler için geriye dönük olarak uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

İŞLETMELER TARAFINDAN UYUM İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

İşletmelerin, UMSK tarafından getirilen değişiklikleri değerlendirmesi ve bireysel finansal tablolarında bağlı ortaklıklar, iştirakler ve iş ortaklıklarındaki yatırımlarını raporlarken özkaynak yöntemini kullanıp kullanmayacaklarına karar vermeleri gerekmektedir.

güncel yayınlarımız

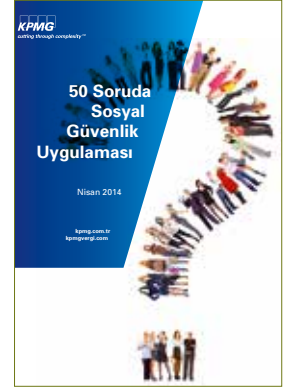
1

2

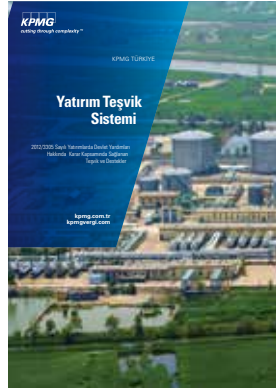
3

4

5

6

7

8

1. KPMG Türkiye 2014 Otomotiv Yöneticileri Araştırması: Türkiye Otomotiv Sektöründe Sürdürülebilir Büyüme
İlki 2013'te gerçekleştirilen ve Türkiye'nin en kapsamlı ilk yerel otomotiv araştırması olan KPMG Türkiye Otomotiv Yöneticileri Araştırması'nın ikincisi, otomotiv sektörünün ana hedefi olan uzun vadeli ve sağlıklı büyümenin yollarını araştırmak amacıyla "Türkiye Otomotiv Sektöründe Sürdürülebilir Büyüme" temasıyla yayımlandı.
Dili: Türkçe/İngilizce

2. Investment in Turkey 2014
KPMG Türkiye vergi profesyonelleri tarafından İngilizce olarak her yıl hazırlanan ve Türkiye'de iş yapan ya da yatırım yapmayı düşünen yabancı yatırımcılar için Türkiye'deki vergi sistemine ışık tutan genel bir el kitabı niteliği taşıyan Investment in Turkey 2014 yayımlanmıştır.
Dili: İngilizce

3. Avrupa Gayrimenkul Pazarındaki Gelişmeler:
KPMG tarafından hazırlanan "Avrupa Gayrimenkul Pazarındaki Gelişmeler" raporunun yeni sayısı yayımlanmıştır. Rapor, Avrupa'daki gayrimenkul pazarındaki gelişmelere ve değerlendirmelere yer vermektedir.
Dili: İngilizce

4. 50 Soruda Sosyal Güvenlik Uygulaması
KPMG Türkiye Vergi Bölümü tarafından derlenen bu bilgi dokümanı, sosyal güvenlik uygulamalarına ilişkin en güncel ve en sık karşılaşılan soruları bir araya getirerek, güncel ve uygulamaya yönelik açıklayıcı cevaplar sunmayı amaçlamaktadır.
Dili: Türkçe

5. Otomotiv Sektörü Yeni Teşvik Sistemi
En son 15/02/2013 tarih ve 28560 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2013/4288 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar" ile otomotiv sektörü ana ve yan sanayi yatırımlarına yeni ve önemli destekler öngörülmüştür. Varlık Barışı Kanunu ikinci kez gündeme getirilmiş ve TBMM'de kabul edildikten sonra 9 Mayıs 2013 tarih ve 28661 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu sektördeki yeni teşviklerin neler olduğunu özetleyen dokümanımız güncellenmiştir.
Dili: Türkçe/İngilizce

6. Yatırım Teşvik Sistemi
KPMG Türkiye Vergi uzmanları tarafından hazırlanan 2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar Kapsamında Sağlanan Teşvik ve Desteklere ilişkin bilgiler sunan Yatırım Teşvik Sistemi Dokümanımız, 2014/6058 sayılı BKK ile güncellenmiştir.
Dili: Türkçe/İngilizce

7. "Eğitim Sektörü" Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Devlet Teşvikleri
25/06/2012 tarih ve 28334 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/4 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ ile Türkiye'nin döviz kazandırıcı hizmet gelirlerinin artırılması ve hizmet sektörlerinin uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesini amaçlamakta; bunun için Türkiye'de yatırımcıların gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin giderlerin belirli bir kısmının Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan (DFİF) karşılanması öngörülmektedir. Bilgilendirme dokümanımız burada dikkat edilmesi gereken noktaları özetlemektedir.
Dili: Türkçe/İngilizce

8. Yeni Teşvik Sistemi Kapsamında Madencilik ve Enerji Sektörleri
2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın eki "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ile yürürlüğe konulan yeni yatırım teşvik sistemi yatırımcılar için birçok yeniliği ve fırsatı beraberinde getirmiştir. En son 15/02/2013 tarihinde 2013/4288 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yatırım teşvik sisteminde özellikle "Elektrik Üretimi" yatırımları bakımından önemli değişiklik yapılmıştır. Bilgilendirme dokümanımız burada dikkat edilmesi gereken noktaları özetlemektedir.
Dili: Türkçe/İngilizce

FİNANS GÜNDEMİ

BANKACILIKTA DEĞİŞİM GEREKLİLİĞİ

Düzenleyici gereklilikler bankacılıkta oyunun kurallarını değiştirecek.

ÖDEME VE ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARI İÇİN YENİ DÖNEM

BDDK'ya başvuru yapılmasına ve lisans alınmasına ilişkin süreç devam ediyor.

ENGELSİZ BANKACILIK

BDDK'nın "Bankacılık Hizmetlerinin Erişilebilirliğine Dair Yönetmelik Taslağı", 2016'da yürürlüğe girecek.

TEKNOLOJİDE YENİ EĞİLİMLER

Küresel olarak mobil teknolojiler, tüketici pazarlarına etki edecek en önemli teknoloji olacak.

BS FORMU KAOSU

Finans sektöründe "Form Bs" karışıklığı ve yaşananlar...

UFRS 9 NE GETİRİYOR?

UFRS 9 Finansal Araçlar Standardı'nın getirdiği yenilikleri araştırdık...

BANKACILIKTA DEĞİŞİM GEREKLİLİĞİ

Yapısal reform, davranış, yönetim ve “Basel 4”ün muhtemel oluşumu hususlarını içerecek şekilde ortaya çıkan düzenleyici gereklilikler, oyunun kurallarını değiştirici nitelikte. Bankacılık sektöründeki mevcut iş modellerinin neredeyse tamamının uygulamadan kaldırılması gerekecek. Bu durumda kaybedenlerin olması olası. Kazananlar, gerekli değişimlerle yüzleşen ve bu değişimleri uygulamak konusunda acımasız davrananlar olacak.

Orhan Akova

Denetim, Şirket Ortağı

E: oakova@kpmg.com

T: +90 216 681 90 12

M: +90 533 281 27 74

Esma Kabak

Denetim, Direktör

E: ekabak@kpmg.com

T: +90 (216) 6819072

M: +90 533 2910414

Düzenleyici reform gündemi, acımasız bir şekilde ilerlemeye devam ediyor. Düzenleyici girişimlerin, “yüksek önem arz etme” durumu yatışacak gibi görünmemekle birlikte özellikle Avrupa’da bankacılık sektörünü kökten değişime uğratmaya devam edecek.

Düzenleme dalgası, bankaların çoğunu altından kalkamayacağı şekilde vuruyor. Bu gidişat, mali kriz sona ermeden önce daha çok kayıp verileceği ihtimalini de beraberinde getiriyor. Müşterilerin, yatırımcıların ve düzenleyicilerin taleplerini karşılayarak bu fırtınanın önünde seyreden bankalar başarılı olacak.

Bankaların önünde duran ve bu yazının odak noktasını oluşturan ilk engel, sermaye, likidite, iyileşme ve çözüm planlamasına ilişkin mevcut ve ileriye dönük düzenleyici gerekliliklerin karşılanmasıdır. Basel 3 uygulamasına odaklanan bankalar, kaldıraç oranı, risk ağırlıklı varlıklar ve stres testine ilişkin daha sert gerekliliklerin bir sonucu olarak Basel 3’ün Basel 4’e potansiyel dönüşümüyle birlikte ortaya çıkacak büyük resmi göremiyor.

Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Bankalar Birliği’ndeki büyük bankalara ilişkin daha fazla sermaye eksikliği tespitine yol açabilecek kapsamlı değerlendirme yürütüyor. Çözüm planlaması, bankaların teminat gösterilebilir uzun vadeli borç ihraç etmesini gerektirecek ve fonlama maliyetlerini artıracak. Tüm bu hususlar, daha düşük kaldıraç veya sermaye artışı anlamına geliyor.

Bu yazıda, bankaları strateji, iş ve işletim modeli, yönetim ve kültürlerini değiştirmeye zorlayan düzenleyici ve diğer baskıların bir birleşimini sunan 4 alana değineceğiz. Mutlaka bunların banka müşterileri üzerinde de kayda değer etkileri olacak.

YAPISAL DEĞİŞİM

Düzenleyici gereklilikler, küresel kuruluşların bölgesel olarak veya ayrı ayrı yönetilen daha küçük ölçekli

Bankaların yönetim ve risk yönetimini büyük oranda iyileştirmesi gerekiyor.

İştiraklere bölünmesi hususunu da içeren kökten bir yapısal değişikliği mecbur kılacak. Halihazırda birçok banka, tüzel kişilik yapısını gözden geçirmeye, bilançosunu küçültmeye ve yeniden yapılandırmaya başladı. "Basel 4" etkileriyle birleştiğinde bu durum, iş yapma maliyetini çarpıcı şekilde artıracak.

Sayırsız düzenleme, uyum, sermaye, likidite, fonlama, vergi ve yönetim hususlarını ele almak, karmaşık ve çok yönlü bir sorun. Bankalar, ayrıca operasyonel karmaşıklıkları da göz önünde bulundurmalı. Genellikle uygulama aşamasına kadar dikkate alınmayan bu karmaşıklıklar, çok sayıda seçeneği imkansız kılabilir ya da maliyet veya harcama zamanı artırarak bu seçeneklerin uygulanamaz hale gelmesini sağlayabilir.

DAVRANIŞ, PİYASALAR VE KÜLTÜR

Geçmişte birçok bankacılık uygulaması, müşterinin ihtiyaçlarına en uygun ürünü satmak yerine yalnızca satış yapma isteğine odaklanan "ürün öne çıkarma" (product push) stratejisine dayalıydı. Bu durum, geçtiğimiz yıllarda perakende bankacılıkta müşterileri yanlış yönlendirerek satışlar yapılmasına, kurumsal bankacılıkta ise piyasanın büyük ölçüde ve yaygın olarak suistimal edilmesine neden oldu.

İtibar açısından bakıldığında bu durum, bankacılık sektörü için bir felaket oldu. Finansal olarak bakıldı- ➔

BANKALAR BİRDEN ÇOK

BASKIYA KARŞILIK VERMELİ

MÜŞTERİLER

- Daha az ve daha pahalı ürünler
- Daha fazla şeffaflık, daha az esneklik
- İsteddiği veya ihtiyacı olan ürünlerin değil düzenleyicinin izin verdiği ürünlerin sunulması

YATIRIMCILAR

- Yeterli kazancı sağlamadan daha fazla sermaye koymayacaklar
- Risk azalırsa daha düşük bir kazancı kabul etmeye hazırlar
- Borç üzerindeki faiz oranının teminat tehdidini yansıtmaması gerekecek

DÜZENLEYİCİLER

- Düzenleyici talepleri, sermaye maliyetini artırmaktadır
- Bankalara, sermaye piyasalarına ve gölge bankacılığa olan güvensizlik
- Kişisel sorumluluk ve gelişmiş risk yönetiminin önemi

MÜŞTERİLERİMİZ

Tam anlamıyla müşteri merkezli olmak

Ürün öne çıkarma konseptini, müşterinin menfaatlerine hizmet etme kültürüyle değiştirmek

BANKALARA YÖNELİK ZORLUKLAR

Sermaye maliyetinin üzerinde öz sermaye kârına sahip olmak

Strateji, iş modeli ve maliyet azaltımı yoluyla yeni sermaye ihracını kolaylaştırmak

Batmasına izin verilmeyecek kadar büyük ("too big to fail") riskini hafifletecek sermaye, likidite ve çözüm sunma gerekliliklerini karşılamak

Özellikle kültürel değişimle tekrar güven kazanmak

YATIRIMCILAR

DÜZENLEYİCİLER

ğında ise bu soruna belirli yetki alanlarında odaklanıldı. Ancak neresinden bakılırsa bakılsın tablo can sıkıcı.

Peraende bankalar, müşteri merkezli olmayı istiyor. Ancak eski sistemler, bankacılık kültürü ve sektördeki atalet göz önünde bulundurulduğunda bunu ulaşması zor bir hedef olarak görüyorlar. Kurumsal bankalar ise birçok iş kolu için müşterilerin sözleşmenin tarafı olarak veya tecrübeli yatırımcılar olarak geçmiş yaklaşımları dikkate alındığında müşteri merkezli olmanın getirdiği gerekliliklerle mücadele ediyor.

Avrupa'daki denetleyici kurumlar, bankaların davranışlarında köklü değişimler yapmasını bekliyor. Düzenleyici çıta, yalnızca elde edilecek sonuçlar açısından değil aynı zamanda davranış riskinin banka için ne anlama geldiğine ve stratejinin temelini nasıl oluşturduğuna ilişkin anlaşılır açıklamalarla yönetim, kontrol ve anahtar göstergelerin üst yönetimden ürün tasarımı, üretim ve dağıtım aşamasına kadar açık bir şekilde nasıl yorumlanacağı ve uygulanacağına ilişkin hususlar açısından da yükseltildi.

Organizasyonu yatırımcıların, müşterilerin ve düzenleyicilerin ihtiyaç ve gerekliliklerini karşılayacak şekilde yeniden şekillendirmek, yalnızca bankaların DNA,

kültür ve değerlerinde yapılacak köklü değişikliklerle mümkün. Bu, birçok bankanın değişim programlarına yansıtılır. Ancak bu tür bir değişimi gerçekleştirmek, ana operasyonların düzenlenmesinden bile daha zor.

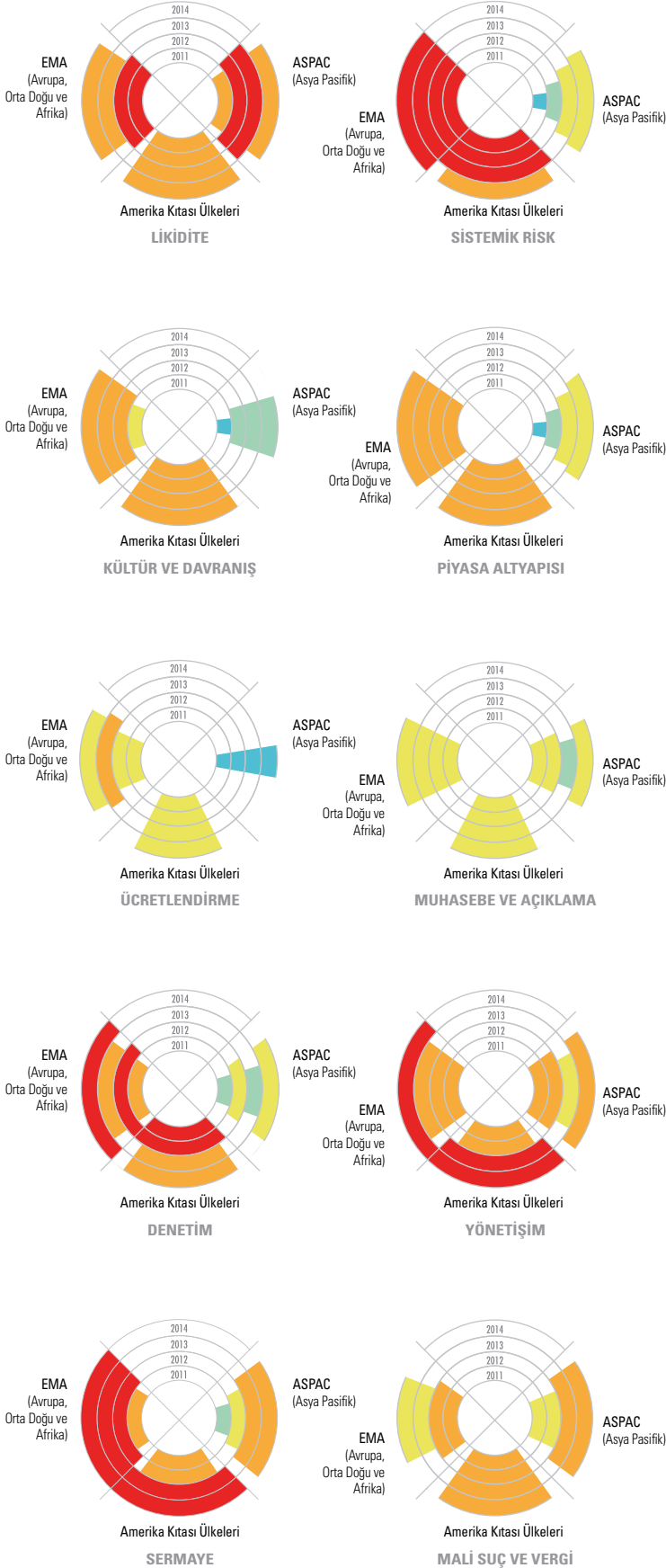
Bu değişimin, banka kültüründe baştan aşağı yapılacak büyük bir dönüşümle desteklenmesi önemli. Bu da politikaları, işe alım uygulamalarını, teşvik yapılarını, değerleri entegre etmeyi ve artık kabul edilebilir olmayan davranışların sonuçlarını göstermeyi içerir. Bu, yönetim kadrosunun karşı karşıya olduğu büyük bir zorluk. Birçok banka için tüm paydaşları memnun etmek yalnızca kökten değişimle mümkün olacakken pek azı bu konuda tam bir çözüme sahip.

VERİ VE RAPORLAMA

Bankalar, veri yönetimi kapsamında 3 büyük zorlukla karşılaşılıyor. Bankaların müşterileriyle daha yakın ilişkiler kurabilmesi için doğru verileri elde etmesi ve kullanması gerekiyor. Bankalar, raporlama ve açıklamalara ilişkin düzenleyicilerin ve diğer kurumların geniş kapsamlı ve sürekli artan taleplerini karşılamalı. Bunun yanı sıra bankaların, ilgili riskleri etkin bir şekilde anlamalarını, bir araya getirmelerini, çözümlemelerini ve yönet-

Organizasyonu yeniden şekillendirmek ancak bankaların DNA, kültür ve değerlerinde yapılacak değişikliklerle mümkün.

DÜZENLEYİCİ BASKIYA MARUZ KALAN ALANLAR

GELİŞEN DÜZENLEYİCİ GÜNDEM

Düzenleyici baskı endeksimiz, genel olarak bir yıl öncesine göre kısmen daha yüksek. 6,5 yıllık mali kriz döneminde, bankalar üzerindeki genel düzenleyici baskı, pek az hafifleme belirtisi gösteriyor. Düzenleyici reformların ilk dalgasının uygulamaya alınması, kaldırma, yapısal ayrışma ve yerleştirilmiş denetim gibi gelişmeye devam eden yeni düzenleyici girişimlerle aynı zamana denk geliyor.

Bazı alanlarda baskı, uygulamanın devam etmekte olduğu 2013 yılından beri hafif bir azalma gösterdi:

- **Likidite** – Likidite yeterlik oranındaki hafiflemeleri ve bankalar tarafından gerçekleştirilen bilanço düzenlemelerini yansıtır.
- **Sistemik risk** – ABD ve diğer bazı ülkelerde uygulanan kurtarma ve çözüm planlamasına ilişkin ilerlemeyi yansıtır.
- **Ücretlendirme** – Bankaların düzenleyici kısıtlamalara yönelik tepkilerine ilişkin olumsuz öngörülerin asılsız çıkması durumunda söz konusu olur.
- **Piyasa altyapısı** – Türev ürünlere ilişkin takas, alım satım ve raporlama gereksinimlerinin düzenlenme aşamasında olması durumunda söz konusu olur.

Diğer yandan aşağıdaki hususları içeren yeni düzenleyici girişim akımı, bankalar üzerindeki baskıyı artırdı:

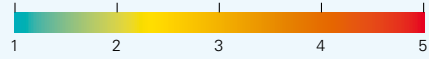
- **Sermaye** – Daha yüksek kaldırma oranıyla bankaların kredi ve piyasa riski ağırlıklandırmalarına dair daha sıkı bir yaklaşımın birleşiminden ortaya çıkan “Basel 4” beklentisi
- **Sistemik risk** – Liikenen önerilerini uygulamak üzere AB teklifleri kapsamında yapısal bir ayrışma beklentisi
- **Denetim** – Dünya genelinde denetleyicilerin giderek artan yoğunluktaki yaklaşımı ve denetim sorumluluklarının Avrupa Bankalar Birliği’nden Avrupa Merkez Bankası’na kayması
- **Yönetişim** – Risk yönetimine yönelik FSB (Finansal İstikrar Kurulu) ve Basel Komitesi girişim serisiyle veri raporlamasına ilişkin yeni ve kapsamlı gereklilikler
- **Kültür ve davranış** – Özellikle büyük bankaların kültürlerini ve davranış tarzlarını iyileştirmelerine ilişkin artan bir baskıyla karşılaşması.

Bölgesel olarak son 4 yıl boyunca görülen en net eğilim sermaye, sistemik risk, piyasa altyapısı ve denetim yoğunluğu gibi alanlara yüklenmiş düzenleyici gereklilikler nedeniyle Asya Pasifik bölgesindeki bankalar üzerinde en düşük seviyeden başlayarak istikrarlı biçimde artan bir baskı olmasıdır. Diğer yandan Asya Pasifik bölgesindeki baskılar genel olarak Amerika kıtası ülkeleri ve EMA bölgesine göre daha düşük olmaya devam ediyor.

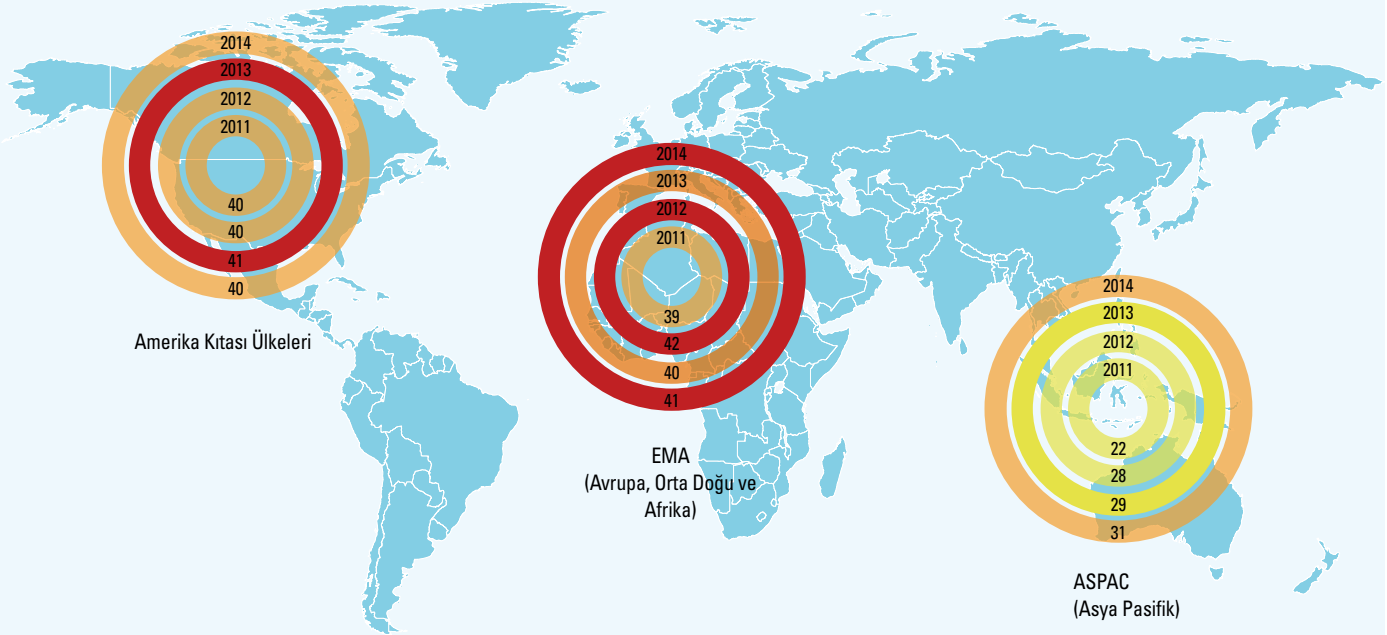
DÜZENLEYİCİ BASKI ENDEKSİ

DÜZENLEYİCİ DEĞİŞİM - BÖLGESEL FARKLILIKLAR

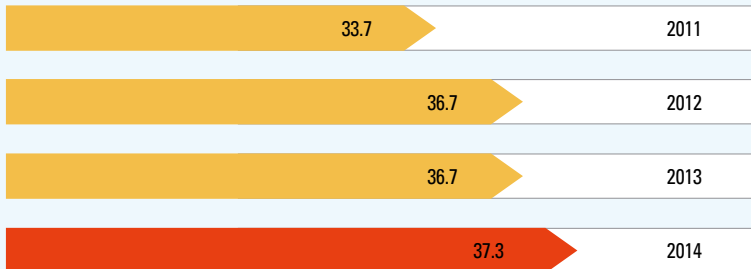
Temel gösterge

Düşük
Düzenleyici
Baskı → Yüksek
Düzenleyici
Baskı

KÜRESEL BASKI ARTMAYA DEVAM EDİYOR

NOT

Bölgesel rakamlar, düzenleyici baskının mevcut olduğu on bağımsız alan kapsamındaki her bir bölgenin puanlarının toplamıdır. Küresel baskı endeksi, her bir bölgenin puanlarının (ağırlıksız) toplamının üçte birinden elde edilir.

melerini sağlayacak doğru verilere, sistemlere ve bilgi teknolojileri mimarisine sahip olmadığına ilişkin denetleyicilerin şüphelerine karşılık verebilmesi gerekiyor.

Bankalar aynı zamanda, çok sayıda verinin süresiz olarak mevcut bulunduğu bir ortamda geçmişe yönelik soruşturmaların etkisini, birbiriyle çelişen ulusal yasaları, veri gizliliği ve siber suça ilişkin yeni ve öngörülemez riskleri ele almalıdır.

Bu zorlukların üstesinden gelmenin anahtarı, veri analizi yetkinliklerini artırmak, veri yönetimine ilişkin hakları, rolleri ve sorumlulukları net bir şekilde anlamak (muhafaza etmek ve yeterli duruma getirmek dahil) temel veri kalitesi sorunlarının üstesinden gelmeye yönelik anlaşılır bir plan yapmak ve yapılandırılmamış

verilerin daha fazla paylaşılması, yeniden kullanılması ve daha iyi ele alınmasıyla esnek teknoloji çözümlerini uygulamaktır.

YÖNETİŞİM VE RİSK

Mali krizle yukarıda belirtilen sorunlar ve zorluklar, bankaların yönetim ve risk yönetimini büyük oranda iyileştirmesi gerektiğini işaret ediyor. Bu hususta şimdiden çalışmalara başlandı. Ancak daha yapılması gereken çok şey var. Bankalar, iş stratejisi, risk iştahı, risk kültürü ve yönetim hususlarıyla mücadele ettiği sürece, gelişen analitik teknolojilerin yanı sıra yalnızca temel ve kritik sistemlerdeki önemli yatırımların sağlayacağı kökten ve farklı düzeyde yönetim bilgisine ihtiyaç duyacak ●

cutting through complexity

KPMG Eğitim Merkezi
Eğitim Katalođumuz
Yenilendi!

kpmg.com.tr

ÖDEME VE ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARI İÇİN YENİ DÖNEM

Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının faaliyetleri kapsamında BDDK'ya başvuru yapılması ve lisans alınmasına ilişkin süreç devam ediyor. İlgili kuruluşlar BDDK tarafından yayımlanan mevzuata uyum konusunda çalışmalarını tamamlayarak, BDDK'ya faaliyet izni için başvuru yapmaya hazırlanıyor.

Ehtiram Ismayilov

Bilgi Sistemleri Risk Yönetimi,
Kıdemli Müdür

E: eismayilov@kpmg.com

T: +90 216 681 91 61

M: +90 533 294 61 13

Bilindiği üzere, ödeme ve elektronik para kuruluşlarının lisanslanması ve denetlenmesi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) yetki ve sorumluluğuna bırakıldı. Yayımlanan mevzuat doğrultusunda ödeme kuruluşlarıyla elektronik para kuruluşlarının anonim şirket şeklinde kurulmaları, bu kuruluşlara ilişkin lisanslama, faaliyet ve denetim gibi alanların düzenlenerek BDDK'dan gerekli izinleri almadan faaliyet göstermesi yasaklanıyor.

Hali hazırda ödeme kuruluşu ve elektronik para kuruluşu olarak faaliyetine devam eden şirketler yayımlanan mevzuat doğrultusunda uyumlu hale gelebilmek ve faaliyet izni başvurusunda bulunmak üzere çalışmalarını hızlandırdı. Mevzuat doğrultusunda bu şirketlerin faaliyetlerine devam edebilmekle birlikte, en geç 2015 yılı Haziran ayı sonuna kadar BDDK'ya faaliyet izni başvurusunda bulunması ve süreci başlatması gerekiyor.

Diğer taraftan, yayımlanan mevzuat doğrultusunda, ödeme kuruluşu ve elektronik para kuruluşu olarak faaliyet göstermeyen ve bu işe girmek isteyen kurumlar

için faaliyet izni başvurusu yapmadan ve ilgili lisanslama sürecinden geçmeden faaliyet gösterilebilmesi söz konusu değil. İlgili kurumların BDDK tarafından yayımlanan yönetmelik ve tebliğ doğrultusunda ayrı anonim şirket kurmaları ve şirket organizasyonu ile ilgili süreç, altyapı ve insan kaynağını tesis etmeleri bekleniyor.

DOĞRU SONUÇ ÖNEMLİ

Ağırlıklı olarak son aylarda, şirketler öncelikli olarak elektronik para kuruluşu veya ödeme kuruluşu olup olmadıklarına ilişkin değerlendirme yapmak ve mevzuatı bu gözle incelemek üzere çeşitli platformlarda çalışmalar gerçekleştirdi. Yapılan çalışmalar sonucu varılan karar doğrultusunda mevzuata uyum ve faaliyet izni başvurusu gerçekleştirileceğinden, mevzuat kapsamına girilip girilmediği noktasında doğru sonuca varılması önem arz ediyor. Bu nedenle, yayımlanan mevzuat doğrultusunda şirketler kendilerini ödeme kuruluşu veya elektronik para kuruluşu olarak konumlandırmakta güçlük çekiyor ise ve iş modelleri noktasında

ŞİRKETLERE ÖNERİLER

Faaliyet izni alınması noktasında gereksinimlerin karşılanması ve sürecin daha etkin ve verimli gerçekleştirilebilmesi amacıyla şirketlere aşağıdaki şekilde bir yaklaşım önermekteyiz.

- Öncelikli olarak, şirketin mevzuat kapsamında ödeme kuruluşu veya elektronik para kuruluşu olup olmadığı ve iş modeli konusunda tereddütleri mevcut ise BDDK ile bilgi paylaşımı yapılması ve görüş alınması gerekmektedir.
- Yapılan değerlendirme sonucu, şirketin mevzuat kapsamında yer aldığı ve iş modelinin uygunluğu belirlendikten sonra, mevzuat doğrultusunda eksiklikler belirlenmeli ve eksikliklerin giderilmesi için yol haritası oluşturulmalıdır.
- İlgili eksiklikler tamamlandıktan ve tasarlanan yapı ve kontroller işletilmeye çalışıldıktan sonra BDDK tarafından yetkilendirilmiş denetim şirketlerinden birisi tarafından gerçekleştirilen inceleme sonucu yerinde inceleme raporunun hazırlanması gerekmektedir.
- Yukarıdaki bütün çalışmalar tamamlandıktan sonra başvuru dosyası içeriği de kontrol edilerek izin başvurusu için BDDK'ya sevkinin gerçekleştirilmesi daha uygun olacaktır.

Mevzuat doğrultusunda şu anda faaliyet gösteren ödeme ve elektronik para kuruluşlarının

en geç Haziran 2015 sonuna kadar BDDK'ya faaliyet izni başvurusunda bulunması ve süreci başlatması gerekiyor.

mevzuat doğrultusunda soru işaretleri varsa, faaliyet izni konusunda tek yetkili merci olan BDDK'ya sözlü ve yazılı bilgilendirme yapılması ve görüş alınarak ilerlenmesi daha uygun olacaktır. BDDK tarafından bu tarz yapılan sözlü ve yazılı başvurulara olumlu yaklaşıldığı ve şirketlere yol gösterici nitelikte geri bildirimlerde bulunulduğu örnekler mevcuttur.

YERİNDE İNCELEME RAPORU

Hem mevcut durumda ödeme kuruluşu ve elektronik para kuruluşu olarak faaliyet gösteren şirketler hem de yeni kurulan ve faaliyet izni almak isteyen firmalar için en önemli aşamalardan ve başvuru için gereksinimlerden birisi BDDK tarafından yetkilendirilmiş olan denetim şirketleri tarafından yapılacak denetim ve temin edilecek yerinde inceleme raporudur. Yerinde inceleme raporu içeriğine ilişkin BDDK tarafından genelge yayımlandı. Genelge doğrultusunda BDDK tarafından yetkilendirilmiş denetim şirketleri tarafından gerçekleştirilecek denetimlerin aynı formatta olması ve faaliyet izni başvurusunda bulunacak şirketlerin durumunun benzer kriterler doğrultusunda ve karşılaştırılabilir şekilde değerlendirilebilmesi amaçlanıyor. Yerinde inceleme raporu kapsamında bağımsız denetçi tarafından şirket altyapısı ve işleyişiyle ilgili görüş belirtilmesi de gerekiyor ●

ENGELSİZ BANKACILIK

BDDK tarafından hazırlanan "Bankacılık Hizmetlerinin Erişilebilirliğine Dair Yönetmelik Taslağı", 1 Ocak 2016'da yürürlüğe girecek. Taslak, engelli müşterilerin şube ve şube dışı kanallardan güvenli ve rahat yararlanabilmesi için bankacılık hizmetlerinde yapılması gereken düzenlemeleri kapsıyor. Bu doğrultuda yaklaşık 11 bin şube, 2,5 milyona yakın POS cihazı ve 44 bini aşkın ATM cihazının taslağa uygun duruma getirilmesi gerekiyor.

Servet Gözel

Bilgi Sistemleri Risk
Yönetimi, Kıdemli Müdür
E: servetgozel@kpmg.com
T: +90 216 681 91 76
M: +90 530 940 50 95

Finansal özgürlük ve toplum içerisindeki eşitlik, engelli bireylerin yaşamında çok önemli bir role sahip. Özellikle engelli bireylerin, toplum içerisinde başka bireylere bağımlı olmadan günlük hayatlarını sürdürebilmesi ve sosyal hayatlarında ihtiyaç duydukları hizmetlere engelsiz olarak erişebilmesi önem taşıyor. Engelli vatandaşların ihtiyaç duyduğu finansal hizmetlerden daha rahat, güvenli ve engelsiz yararlanabilmesi amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yeni bir çalışma yürütülüyor. Söz konusu çalışma kapsamında BDDK tarafından "Bankacılık Hizmetlerinin Erişilebilirliğine Dair Yönetmelik Taslağı," 5 Haziran 2014 tarihli ve 5886 sayılı kararla yayımlandı ve kamuoyu görüşüne açıldı. Yönetmelik taslağının Resmi Gazete'de yayımlanması sonrasında bankaların, mevcut yapı, faaliyet ve sistemlerini 1 Ocak 2016 tarihine kadar bu yönetmelik taslağında yer alan hükümlere uygun hale getirmesi gerekiyor.

Yönetmelik taslağı içeriğinde engelli müşterilerin şube ve şube dışı kanallardan güvenli ve rahat yararlanabilmesi için bankacılık hizmetlerinde yapılması gereken düzenlemeler yer alıyor.

Yayımlanan taslağın 4. maddesi uyarınca bankaların hizmetlerini ve ürünlerini planlarken engelli müşterilerin de gereksinimlerini göz önünde bulundurması ve bankacılık hizmeti sunulan alanların erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi gerekiyor.

Yönetmelik taslağı içerisinde farklı engellere sahip müşterilerin banka ve kredi kartları, ATM cihazları, şubeler, POS cihazları, internet bankacılığı ve çağrı merkezleri gibi bankacılık hizmetlerine daha güvenli ve kolay erişim sağlayabilmelerine ilişkin yapılması gereken düzenlemeler ve gereklilikler ayrı başlıklar halinde yer alıyor.

BANKA VE KREDİ KARTINDAKİ DÜZENLEMELER

- Engelli müşteriler için engel durumuna ilişkin bilginin, müşteri talebine istinaden kartta tutulması

gerekecek. Söz konusu bilginin farklı bankalara ait ATM ve POS cihazlarında da kullanılabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacak. Engelin çeşidine göre ATM ve POS cihazı kullanımını kolaylaştırıcı yardımcı işlevler otomatik olarak etkinleştirilecek.

- Engel durumuna ilişkin bilginin yer aldığı kartlarla bankanın riskli olarak belirlediği kartlı işlemlerin gerçekleştirilmesi durumunda işleme ilişkin müşteriye kısa mesaj veya e-mail gibi bir yöntemle bilgilendirme yapılacaktır.
- Görme engelli müşterinin kartla ödeme yapması gerektiğinde, ödenecek tutar bilgisi müşteriye okuyucu programlar ile okunabilecek şekilde kısa mesaj ile iletilecek. Ayrıca kart engelli müşterinin doğru yönü ayırt edebileceği şekilde tasarlanacak.

ATM CİHAZLARINDAKİ DÜZENLEMELER

- Engel durumuna ilişkin bilginin yer aldığı kartlarla asgari olarak bakiye sorgulama, para çekme, kredi kartı borç sorgulama ve kredi kartı borcu ödeme işlemleri için farklı bankalara ait ATM'leri herhangi bir ek masraf ve ücrete tabi olmaksızın kullanılabilecek. Söz konusu işlemlerden doğan masraflara ilişkin mahsuplaşma sosyal sorumluluk ilkesi kapsamında bankalar arasında gerçekleştirilecek.
- Bankalar, engelli müşterilerin ATM'yi kullanırken kullandıkları kişisel veya kritik bilgilerin gizliliğini sağlayacak tedbirler alacak. Ekranı vücuduyla kapatamayacak durumda olan müşteriler için işlem süresince ATM ekranını kapalı duruma getirme seçeneği sunulacak.

- ATM ekranlarının çevresel faktörler neticesinde olumsuz etkilanmemesi için gerekli olan asgari ekran özellikleri uygun şekilde seçilecek. ATM ve çevresinin yeterli miktarda aydınlatılması sağlanacak.
- Bankalar engelli müşterilerin sayı, adres ve durumlarını değerlendirerek ATM hizmeti sunduğu her bölgedeki ATM cihazlarından en az bir tanesinin ortopedik engelli müşterilerin kullanımına uygun olarak temin edecek. Ayrıca ATM hizmeti sunulan iller için her ilde asgari olarak bir ATM'nin ortopedik engelli müşterilerin kullanımına uygun olarak tesis edecek.
- Aynı bankaya ait üç veya daha fazla ATM'nin yakın çevrede bulunması durumunda bunlardan bir tanesi ortopedik engelli müşterilerin kullanımına uygun tesis edilecek.
- Ortopedik engelli müşterilerin kullanımına uygun ATM'ler, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği ve bankalar tarafından internet sayfaları ve varsa mobil uygulamalar vasıtasıyla adres ve ulaşım detaylarıyla birlikte duyurulacak.
- Ortopedik engelli müşterilerin kullanımına uygun olan ATM'ye tekerlekli sandalyenin yanaşabilmesi ve tekerlekli sandalyeden klavyeye erişilebilmesi için gerekli erişilebilirlik standartlarına uyulacak.
- Görme engelli müşteriler için ATM ekranlarında gösterilen uyarılar, yönergeler, onaylar ve hata mesajları gibi bilgilerin müşteriye iletilmesi için sesli menü fonksiyonları bulunacak. Söz konusu sesli menü hizmetinin kulaklık veya telefon ahizesi ile mahremiyeti sağlanacak. Ayrıca makbuz üretilmesi

11 BİN ŞUBENİN DEĞİŞİMDEN GEÇMESİ GEREKİYOR

- **RAPOR HAZIRLANDI** Engelli vatandaşlara verilen bankacılık hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla ve hizmetlerin verilmesinde bir rehber olarak değerlendirilmek üzere Türkiye Bankalar Birliği, Ağustos 2011'de bankalara yönelik tavsiyeleri içeren bir rapor hazırlayarak bankalarla paylaştı. Ayrıca 2012 yılında benzer bir çalışma tekrarlanarak karşılaştırmalı bir rapor sunuldu.
- **HİZMETLER YETERSİZ** Söz konusu rapora göre 2012 yılında işitme engelli müşterilere uzaktan destek hizmeti veren banka sayısı 5 olarak görülüyor. Ayrıca ortopedik engelli müşterilere hizmet veren şube ve ATM sayısı 3 binin altında. Aynı rapor içerisinde yer alan verilere göre 2012 yılında yeni ürün/kampanya tanıtımında engellilere yönelik özel tanıtım yapan bir banka bulunmuyor.
- **UYUM SÜRECİ** Türkiye Bankalar Birliği'nin ve Bankalararası Kart Merkezi'nin sitesinde yer alan bilgilere göre yurtiçinde bulunan yaklaşık 11 bin şube, 2,5 milyona yakın POS cihazı ve 44 bini aşkın ATM cihazının söz konusu yönetmelik taslağına uygun duruma getirilmesi gerekiyor.

gereken durumlarda, makbuz üzerinde yer alan hesap bilgileri ve hata mesajı gibi önemli bilgiler de müşteriye sesli olarak sunulacak.

- Görme engelli müşteriler için tesis edilecek sesli menü kapsamında asgari olarak bakiye sorgulama, para çekme ve kredi kartı işlemleri bulunacak.
- Sesli menünün başlatılmasına ilişkin Braille alfabesi ile hazırlanmış yönergeler ATM'nin kolaylıkla ulaşılabilecek bir kısmında bulunacak.

ŞUBELER, POS CİHAZLARI, İNTERNET BANKACILIĞI VE ÇAĞRI MERKEZLERİNDEKİ DÜZENLEMELER

- Şubeler ve hizmetler, engelli müşterilerin şubeden sunulan tüm hizmetlere bir başka kişinin yardımı olmadan erişebilmesini sağlayacak şekilde tasarlanacak ve şubelerdeki hizmetlerde engelli müşterilerin öncelikli olarak yararlanması sağlanacak.
- POS cihazlarının kontrol tuşlarının telefon standartlarına uygun şekilde konumlandırılması ve tuşların bazılarında kullanım kolaylığı sağlamak amacıyla kabartma benzeri işaretlerin kullanılması sağlanacak. Ayrıca POS ekranlarının ışık, karanlık gibi faktörler sonucu görüntü kalitesinin düşmesini önlemeye yönelik minimum ekran özelliklere sahip olarak seçilecek.
- Görme engelli müşteriler için internet bankacılığı ve mobil bankacılık uygulamalarının erişilebilirlik standartlarına uygun olması sağlanacak ve kısa mesajıyla gönderilen tek kullanımlık şifrelerin gerekli güvenlik önlemleri sağlanarak ekran okuyucu programıyla uyumlu olması sağlanacak.
- İşitme engelli müşterilere parola alma, değiştirme gibi işlemler çağrı merkezi haricinde bir yöntemle de sunulacak, söz konusu müşterilerin anında yardım alabilecekleri ve kayıp/çalıntı bildirimini yapabilecekleri güvenli bir çevrimiçi yazışma kanalı tesis edilecek ●

TEKNOLOJİDE YENİ EĞİLİMLER

KPMG küresel uzmanları tarafından gerçekleştirilen

“Teknolojik Gelişim Anketi”, farklı ülkelerden 811 teknoloji uzmanı ve yöneticisinin katılımıyla gerçekleştirildi. Ankete göre küresel olarak mobil, tüketici pazarlarına etki edecek en önemli teknoloji olarak görülüyor. Ancak girişimci pazarları söz konusu olduğunda bulut teknolojisi öne çıkıyor. Anket katılımcıları, güvenlik ve gizliliği yeni teknolojilerin ticarileştirilmesinin önündeki en büyük engel olarak görüyor.

Sinem Cantürk

Bilgi Sistemleri Risk Yönetimi
Bölüm Başkanı, Finansal
Hizmetler Sektör Lideri,
Şirket Ortağı

E: scanturk@kpmg.com
T: +90 216 681 90 37
M: +90 533 294 36 08

Bulut bilişim, mobil, büyük veri, biyokimlik ve yapay zekâ teknolojileri, küçük veya büyük işletmeleri etki altına alan yeni teknolojiler arasında öne çıkıyor. Bu teknolojiler, gelecekte kökten bağlı olacağımız teknolojilerin dönüşümü için lokomotif görevi görüyor. Geçmiş yıllarda televizyondan izlediğimiz teknolojilerin yarısı, şimdiden hayatımıza girmiş durumda.

Bulut, mobil ve sosyal teknolojilerin küreselleşmesi ve bütünleşmesi, hızlı bir şekilde başka yeni teknolojilerin gelişmesini de teşvik ediyor. Günümüzde teknoloji şirketleri, küresel kaynak yönetimiyle avantaj kazanmaya çalışıyor. Bunu da her pazardan en yetenekli çalışanları bünyesinde toplayarak ve rekabetçilik yönlerini artırarak

gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Doğuda gelişmekte olan Çin ve Hindistan gibi büyük pazarlar, dijital bir geleceğe doğru adım atmış durumda ve mikro inovasyonları yerel pazarlar için ufak değişikliklerle piyasaya sürüyorlar. Ancak halihazırda Silikon Vadisi, teknolojik gelişimin merkez üssü durumunda bulunuyor ve bu durumun yakın gelecekte de değişmesi beklenmiyor. Bunun nedenini de Silikon Vadisi'nin içerdiği girişimcilik ruhuna, yetenekli ve yetiştirilmiş insan varlığına ve bu iki unsurun özel birleşiminin kopyalanmasının zorluğuna bağlayabiliriz.

Bu yazımızda, KPMG küresel uzmanları tarafından hazırlanan “Teknolojik Gelişim Anketi” çalışması kapsamında, yeni teknolojilerin eski teknolojilerin yerini almasını detaylı olarak inceleyeceğiz. Bunu yaparken de 811 teknoloji uzmanı ve yöneticisinin cevapladığı ankete küresel teknoloji liderlerinin konu hakkındaki görüşlerinin analizini, başlıklar halinde ele alacağız:

1 TÜKETİCİ PAZARINDAKİ TEKNOLOJİK YENİLİK EĞİLİMLERİ

Mobil ve bulut teknolojileri, öncelikli ve kaçınılmaz olarak tüketici pazarlarına etki edecek olan zirvedeki teknolojiler arasında yer alıyor. Söz konusu teknolojilerin ardından ise biyokimlik teknolojisi geliyor.

Küresel bakış açısı, mobil teknolojiyi tüketici pazarlarına etki edecek en önemli teknoloji olarak görüyor. Ancak durum, Çin ve Hindistan'da farklı şekilde ele alınıyor. Bu ülkelerde bulut teknolojisi, mobil tek-

nolojilerden daha fazla fırsat yaratmaya elverişli bulunuyor. Kişiselleştirilmiş ve gerçek zamanlı bilgiye erişimin kolaylığı, tüketicilerin mobil teknolojileri benimsemesinin en önemli etkeni olarak göze çarpıyor. Ancak mahremiyet/şeffaflık konuları, tüketicilerin gelecek üç yıl içerisinde mobil teknolojileri seçmesinin ve benimsemesinin önünde duran en büyük engel olarak dikkat çekiyor.

2 GİRİŞİMCİ PAZARINDAKİ TEKNOLOJİK GELİŞİM EĞİLİMLERİ

Şüphesiz girişimci pazarları için gelişmeye en müsait ve iş dönüşümünü en iyi destekleyen teknoloji, bulut teknolojisi olarak gözükmüyor. Bulut teknolojinin, gelecek üç yıl içerisinde mobil teknolojiyi geçmesi öngörülüyor. Ankete katılan Kore, ABD ve Hindistan, bulut teknolojisine diğer ülkelerden daha fazla önem veriyor. Avrupa, Ortadoğu, Afrika ve İsrail'de mobil teknolojiler, önem ve gelişim açısından birinci sırada yer buluyor.

Küresel olarak ise “büyük veri” teknolojisi, üçüncü sırada ve geçtiğimiz yıllardan çok daha fazla önem addedilen bir

konumda yer alıyor. Söz konusu sonuç, artık şirketlerce büyük veri setlerinin işlenmesi ve yeni iş fırsatlarının yaratılması gerekliliğinin farkına varıldığına işaret ediyor. Diğer ülkelerden farklı olarak Çin, yapay zekâyı girişimci pazarına etki edecek teknolojiler arasında üçüncü sırada konumlandırıyor. Bulut, mobil teknolojilerle veri analitiği yapay zekânın ilerlemesine muhakeme, öğrenme, iletişim ve objelerin hareket ettirilmesi gibi çok çeşitli alanlarda katkı sağlıyor. Dolayısıyla üretimden sağlık hizmetlerine robot teknolojisi ve yapay zekâ, iş ve sosyal olarak yeni fırsatların doğmasına, söz konusu teknolojilerin gelişimiyle birlikte imkân sağlıyor.

Bulut ve mobil teknolojilerin girişimciler tarafından benimsenmesinin ve kullanılmasının önündeki en büyük engel ise güvenlik/gizlilik öğeleriyle ilgili teknolojilerin eski teknolojilerin yerini alması durumunda, teknoloji yol haritasının yeniden oluşturulması olarak ön plana çıkıyor. Ek olarak ilgili teknolojilerin karmaşıklığı da şirketlerin gözünü korkutan engeller arasında yer alıyor.

Diğer yandan şirketlerin iş verimliliğini artırma ve daha yüksek üretkenliğe kavuşması; dolayısıyla kârlılığını ve pazardaki paylarını artırmasının yolu, bulut ve mobil teknolojilerin benimsenmesinden ve kullanılmasından geçiyor.

3 TEKNOLOJİK GELİŞİM YÖNETİMİ

Hiyerarşik olmayan, fikirlerin tüm organizasyonel seviyede teşvik edildiği ve desteklendiği yönetim biçimleri, günümüzde yaygın şekilde yönetimde kullanılıyor. Ancak halen chief executive officer (CEO) rolündeki çalışanlar, teknolojik gelişim konusunda karar verici ve yönlendirici olarak görülüyor. Bu durum, geleneksel yönetim biçimine sahip Japonya'da yüzde 53'lere varan oranda destek görüyor. Chief executive officer harici rollerde ise chief innovation officer ve chief information officer, küresel olarak yönetimde karar verici roller olarak belirleniyor.

Küresel olarak organizasyon içerisinde teknolojik gelişimin değerinin ölçülmesinde, kaba tabirle teknolojik değişimin "işe yaramasında" gelir artışı, pazar payının artması ve müşteri sayısında artış dikkate alınıyor. Çalışanların şirkete yaratıcı fikirlerle katkı yapması ve motive edilmesi için en önemli motivasyon unsuru, doğal olarak para. Ancak para haricinde çalışanların kariyer gelişiminin desteklenmesi ve yeni ve farklı projeler için zaman yaratılması şirketlerde teknolojik gelişimin desteklenmesi ve yaratıcılık kültürünün oluşturulması için yapılması gerekenler arasında yer alıyor.

Yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yönetiminin sağlanması için buna uygun olarak teknoloji alanında eğitilmiş ve yetenekli bir nüfusun bulunması çok önemli bir kıstas. Bunun haricinde yeterli teknolojik altyapının bulunması, sermayeye erişim ve yaratıcılık teşviklerinin devlet veya kurumlar tarafından sağlanması da yeni teknoloji geliştirmenin olmazsa olmazları arasında bulunuyor.

Sonuç olarak bulut, mobil teknolojileri, veri yönetimi ve analizinin geliştirilmesi, aynı zamanda biyokimlik, makine-makine arası iletişim, nesnelerin interneti ve gelişmekte olan diğer teknolojilerin olgunluğa erişmesine yardımcı oluyor. Öyle görünüyor ki bundan sonra her şey birbiriyle kablosuz olarak bağlanacak teknolojilerin gelişimi ve ilerlemesinde sınırsız analiz imkânı kullanılarak çok daha ileriye gideceğiz ●

TİCARİLEŞTİRMENİN ZORLUKLARI

4 YENİ TEKNOLOJİLERİN PAZARLANMASININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Güvenlik ve gizlilik/mahremiyet konuları, hepimizin farkında olduğu gibi yeni teknolojilerin ticarileştirilmesinin önünde duran en büyük engeller olarak göze çarpıyor. İki engelin aşılması ise teknoloji şirketlerinin, müşterilerini eğitmesi ve daha güvenli bir

altyapının yaratılması için daha fazla kaynak ayırmasından geçiyor. Güvenlik ve gizlilik/mahremiyet konuları en büyük engeller, fakat ilgili konuların üstesinden gelindiğinde dahi bulut, mobil teknoloji gibi ilgili teknolojilerin karmaşıklığı, teknolojilerin gelir kaynağı haline getirilmesi ve kurulumda teknolojilere yatırım yapılması, pazarlamanın önündeki diğer engeller olarak girişimcilerin karşısına çıkıyor.

BS FORMU KAOSU

Finans sektöründe “Form Bs” karışıklığı sürüyor. Tebliğ düzenlemelerinde yer alan “Form Bs ile bildirilmesine gerek bulunmamaktadır” ibaresine rağmen finans kuruluşlarına vergi/ceza ihbarnameleri gönderilmeye devam ediliyor. Şirketler tarafından açılan davaların ise bir bölümü lehte bir bölümü aleyhte sonuçlanıyor.

Hakan Güzeloğlu

Vergi, Şirket Ortağı

E: hguzeloglu@kpmg.com

T: +90 216 681 91 69

M: +90 530 387 61 53

Öncelikle bu yazıyı bir yıla yaklaşan süreçte hala kaleme alıyormaktan son derece rahatsızlık duyduğumu sizlerle paylaşmak isterim. Geçen bir yıla yakın sürede vergi/ceza ihbarnamelerinin terkin ve bu hatadan geriye dönüş beklenirken yapılan hatalı uygulamanın finans sektöründe katlanarak devam ediyor olması gerçekten üzücü.

Blog yazılarımda konuyu ana hatlarıyla kaleme aldığım da sizlerden o kadar yapıcı ve güzel geri dönüşler aldım ki KPMG Gündem dergimizde de geline son noktayı özetlemek istedim.

NELERYAŞANDI?

Vergi daireleri, 2008 hesap dönemine ilişkin zaman aşımı olan 31 Aralık 2013 tarihine kadar bankalara, özel finans kurumlarına, aracı kurumlara, portföy yönetim şirketlerine, menkul kıymet yatırım fon ve ortaklıkları ile sigorta şirketlerine 2008 yılına ilişkin vergi/ceza ihbarnamelerini gönderdi.

En son aşamada söz konusu şirketlere, son 4 yıl olmak üzere 2009-2013 yıllarına ilişkin vergi/ceza ihbarnameleri de gönderildi. Eğer bu yazıyı okuduğu sırada sorumlu olduğu benzer şirketlerde çalışan meslektaşlarımız varsa bilsinler ki devam eden yıllara ilişkin vergi/ceza ihbarnameleri yakın zamanda kendilerine tebliğ edilecek.

Tebliğatları alan mükellefler, bir umutla vergi dairelerine tekrar itiraz etse de Gelir İdaresi'nin yazısı, bu vergi dairelerinin cevap yazısında aynen kullanılarak yapılan tarhiyatta bir isabetsizlik görülmediği iddia edilmeye maalesef devam ediliyor.

Bu aşamada, önceki tebliğ düzenlemelerinde yazan, “Form Bs ile bildirilmesine gerek bulunmamaktadır” ifadesine rağmen yapılan tarhiyatlara mı üzülürsünüz; bu şekildeki tarhiyatların vergi hukukunun temel ilkelerini çiğneyerek yapılmasına mı şaşırsınız; yoksa o dönemleri bilen bir mali müşavir olarak bu uygulamanın meslektaşlarımızca yapılan bir hata gibi

VERGİ AFLARINDAN DA FAYDALANILABİLİR

VERGİ BARIŞI Bu noktada dava süreci dışında izlenebilecek bir diğer yol da 6111 Sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 4. maddesi kapsamında 31.12.2010 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi aslına bağlı olmayan cezanın yüzde 75'inin silinerek cezanın yüzde 25'inin vergi dairesine ödenmesi olabilir. Bu seçenekte dava açma hakkınızdan “Vergi Barışı”ndan yararlandığınız için feragat etmiş olacağınızı da unutmayın.

TORBA KANUN 2010 yılının Kasım ve Aralık aylarından itibaren verilecek B formlarına ilişkin cezalarda ise en son yayımlanan 6552 sayılı Torba Kanun ile getirilen dar kapsamlı vergi affı kapsamındaki cezaların yüzde 50'sinin ödenerek faydalanılması mümkün.

4 SAVUNMA ARGÜMANI

Yersiz olarak yapıldığına inandığım vergi/ceza ihbarnamelerine karşı açılacak davalarda kullanılabilecek birkaç savunma argümanını paylaşmak istiyorum:

01

Bu tarhiyatların önünü açan vergi idaresinin varsayımsal ve bütünlükten kopuk görüşü incelenmeli. Söz konusu görüş, tamamen varsayımsal olarak verilen bir işlem tesis etme veya görüş olduğundan temel savunma argümanı olarak irdelenmeli diye düşünüyorum.

02

396 no'lu VUK genel tebliğindeki açıklamalar, bahse konu özelgeye dayanak teşkil ettiği iddia ediliyor. Burada yapılan tarhiyatlar, verginin yasallığı ilkesine tamamen aykırı olduğundan bahisle Bs formlarının verilmesi zorunlu olsa bile tebliğin yayımı sonrası olan 2010 yılından itibaren bunun mümkün olması gerekeceği, bu nedenle de 2008 ve 2009 yılına yapılan tarhiyatın tamamen hukuksuz olduğunun altı çizilerek vurgulanmalı.

03

Vergi dairelerine yapılan itirazlarda, verilen cevaplardaki ifade sigorta şirketlerine ilişkin bir dayanak gösterilip yanlış argüman gösterilerek cevaplandı. Bu yazının da dava da karşı argüman olarak kullanılması mümkün.

04

Danıştay, Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu'nun örnek bir kararında takvim yılının kapanmasından sonra geriye dönük özel usulsüzlük cezasının kesilmesinin kanun maddesinin düzenlenme amacıyla hukuka uygun olmadığını ifade etti. Bu karar da bir savunma argümanı olarak değerlendirilebilir.

nitelendirilmesine mi kızarsınız anlamak mümkün değil!

Bir meslektaşım geline bu noktayı göndermiş olduğu mesajda o kadar güzel özetliyor ki...

Kendisi, kanunları hazırlayanların hukuki donanımına sahip olması gerektiğini ve hatalı kanun, KHK ve yönetmeliklerin çıkmaması gerektiğini ifade ediyor.

Meslek mensubu olarak kendisi ile Bs formunun bir bilgi verme formu niteliğinde olduğunu, normalde olmayan bilginin, bildiriminin de olmaması gerekirken her dönem için bildirim olmadığına dair de bilgi istendiğini, bu yüzden de ödenen cezaların büyüklüğü yanında artık tüm devlet kurumlarının 'Bilgi vermemekten kesilen cezaların' arkasına sığınarak her işi meslek mensuplarının sırtına yüklemesinin de ayrıca sıkıntı yarattığı ve birçok devlet kurumunun da işlemlerini meslek mensuplarına yüklemiş olduğu hususlarında hemfikir olduğumu belirtmek isterim.

Hakikaten önceki yazılarımda kullandığım ifadeyi tekrar yinelemek istiyorum.

Neden bu kurumlar olarak biz Ba formu verirken yanında boş da olsa Bs formu vermedik? Biz bu düzenlemeyi yanlış mı anladık?

Yukarıdaki sebeplerden vergi idaresinin bu konudaki tarhiyatların kaldırılması yönünde ivedi adım atması gerektiği düşüncesindeyim.

AÇILAN DAVALARDA SON DURUM

2008 yılına ilişkin vergi/ceza ihbarnamelerine ilişkin Bs formlarının verilmemesi sebebiyle bazı banka ve sigorta şirketlerinin açtığı davalarda, birinci derece vergi mahkemesince verilen kararların mükelleflerin lehine sonuçlandığını memnuniyetle söyleyebiliriz.

2009 yılına ilişkin açılan davalarda ise 2008 yılına ilişkin mükellef lehine verilen birinci derece vergi mahkemesi kararları yanında, 2009 yılına ilişkin ilk 6 ayın lehe, ikinci 6 ayın aleyhe olduğu karar örnekleri

de var. 2009 yılına ilişkin kararların kısmi red, kısmi kabul olarak verilmesinin nedeni Vergi Usul Kanunu'nun 355. maddesine getirilen 01.08.2009 tarihinden itibaren geçerli olan "Ayrıca yazılı olarak bildirilme şartının aranmayacağı" şeklindeki düzenlemedir.

Öte yandan 2009 yılına ilişkin kısmi red ve kısmi kabul olarak verilen örnek bir kararda, Bs formu verme yükümlülüğünün bulunmadığı iddiasına yönelik olarak ise vergi mahkemesi ilgili Vergi Usul Kanunu genel tebliğlerindeki ifadelerden bilanço usulüne göre defter tutan mükelleflerin ister hadler altındaki alım satımları olsun ister herhangi bir alım veya satışı olmasın her türlü bildirim formu verme zorunluluğunun bulunduğu hükmederek davacı kurumların iddialarına itibar etmediği yönünde karar verdi.

2008 yılına ilişkin davaların kazanılması yanında 2009 yılına ilişkin bu şekilde bir karar çıkmasının takip eden 2010, 2011, 2012 ve 2013 yıllarına ilişkin tarhiyatlara karşı açılacak davalarda savunma ve davanın kazanılmasını güçleştireceği aşikâr.

Sonuç olarak yapılan bu tarhiyatları, o dönemde uygulamanın içine olan biri olarak değerlendirdiğimde hukuka aykırı olduğunu belirtmek isterim. İşin tabii ki bir tarafında mükellefler bu tarhiyatlar sebebiyle ekstra bir vergi yükü ile karşılaşırken diğer tarafında uygulamayı yanlış olarak yaptıkları nitelendirilen mali işlerden sorumlu kişilerle meslek mensupları da bu tarhiyatları anlatmakta epeyce zorlanıyor ●

“UFRS 9” NE GETİRİYOR?

UFRS 9 Finansal Araçlar Standardı, 24 Temmuz

2014’te yayınlandı. Yeni standart, 1 Ocak 2018 itibarıyla yürürlüğe girecek. UFRS 9, finansal tablo okuyucularına, işletmelerin gelecekteki nakit akımlarıyla ilgili belirsizlikler, zamanlamalar ve tutarlar konusunda faydalı bilgiler sağlıyor. En önemlisi yeni standart, bir finansal varlığa ilişkin değer düşüklüğünün ne zaman muhasebeleştirileceği ve nasıl ölçüleceğine ilişkin yol haritası da oluşturuyor.

UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” standardının değiştirilmesi kapsamında başlatılan UFRS 9 Finansal Araçlar projesi, sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve riskten korunma muhasebesi kavramlarının bölümler halinde hazırlanarak bir araya getirilmesiyle tamamlandı. UFRS 9 Finansal Araçlar standardının nihai hali, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından 24 Temmuz 2014 tarihinde yayınlandı. UFRS 9, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için yürürlüğe girecek olup bu standardın erken uygulanmasına izin veriliyor.

UMSK tarafından başlatılan bu projeye finansal araçlara ilişkin finansal raporlamanın ilke bazlı ve daha az karmaşık bir hale getirilmesi hedeflendi. Ayrıca finansal varlıkların raporlanmasıyla ilgili prensiplerin oluşturularak finansal tablo okuyucularının, işletmelerin gelecekteki nakit akımları hakkındaki belirsizlikleri, zamanlamaları ve tutarları konusunda kendi değerlendirmelerini oluşturabilmeleri için ilgili ve faydalı bilgilerin sağlanması amaçlandı. Makro riskten korunma muhasebesi olarak adlandırılan dinamik risk yönetimi muhasebesi ise UFRS 9 projesinin dışında tutularak UMSK tarafından ayrı bir proje olarak yürütülüyor. Bu proje için UMSK tarafından henüz bir zaman planı açıklanmamakla birlikte çalışmalar sürüyor.

SINIFLANDIRMA VE ÖLÇME

UFRS 9, finansal varlıklar için gerçeğe uygun değerleri üzerinden ölçülen finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyet bedelleri üzerinden ölçülen finansal varlıklar olmak üzere iki ana müteakip ölçüm sınıflandırması getiriyor. Bu sınıflamanın temeli, işletmenin iş modeline ve finansal varlıkların sözleşmeye dayalı nakit akımlarının niteliklerine dayanıyor.

UMS 39’da finansal varlıklar, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar, vadeye kadar elde tutulacak yatırımlar, kredi ve alacaklar ve satılmaya hazır finansal varlıklar olarak dört başlık altında toplanıyor. Finansal varlıklar için yapılan bu sınıflandırma UFRS 9 ile basite indirgeniyor. Dört başlık halindeki finansal varlıklar, itfa edilmiş maliyetle ölçülen finansal varlıklar ve gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen finansal varlıklar olarak iki başlık halinde sınıflandırılıyor. UFRS 9’da yapılan bu sınıflandırmada, ilgili finansal varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı yönetim modeli (finansal varlık yönetim modeli) ve söz konusu varlıkların sözleşmeye bağlı nakit akış özellikleri dikkate alınıyor.

UFRS 9’a göre bir finansal varlık, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülemediği sürece gerçeğe uygun değerinden ölçülür. Gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen ve finansal riskten korunma ilişkisinin parçası olmayan bir finansal varlıktan kaynaklanan kazanç ve kayıplar, kâr veya zararda muhasebeleştirilir. Örneğin alım satım amacıyla alınan hisse senetlerinden kaynaklanan kazanç ve kayıplar, gelir tablosunda yer alır. Finansal varlıkların ilk muhasebeleştirilmesinde, standart kapsamında olan ve alım satım amacıyla elde tutulmayan özkaynağa dayalı bir finansal araca yapılan yatırımın, gerçeğe uygun değerinde sonraki tarihlerde meydana gelecek değişikliklerin diğer kapsamlı gelirden sunulması konusunda geri dönülemez bir tercihte bulunulabilir. Bir finansal varlığın sözleş-

Cihan Doğrayan

Denetim, Kıdemli Müdür

E: cdograyan@kpmg.com

T: +90 216 681 90 67

M: +90 533 599 31 24

meye bağlı nakit akışlarının tahsilini amaçlayan bir yönetim modeli kapsamında elde tutulması ve finansal varlığın sözleşme hükümlerinin, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerinin yapılmasına yönelik nakit akışlarına yol açması durumlarında finansal varlık, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülüyor. Gerçeğe uygun değer farkı, kâr veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıkların ölçümünde, bunların edinimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değerlerine ilave ediliyor.

DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ

2008 yılında yaşanan küresel finans krizi, finansal varlıkların üzerindeki değer düşüklüğünün muhasebeleştirilmesi konusunu önemli bir gündem maddesi haline getirdi. Projenin en önemli parçası olarak bir finansal

varlığa ilişkin değer düşüklüğünün ne zaman muhasebeleştirileceği ve nasıl ölçüleceğine ilişkin kurallar yeniden oluşturulmuş durumda.

UMS 39'un kullandığı gerçekleşen zarar modelinin kredi riskinden kaynaklanan zararların muhasebeleştirilmesinde gecikmelere yol açması, küresel finans krizinde en çok endişeye neden olan konulardan biriydi. Gerçekleşen zarar modeli, kredilerin temerrüde düşmesi gibi durumlar ortaya çıkana kadar beklenen zararların muhasebeleştirilmesine izin vermediği için eleştiriliyordu. Bu modele göre birçok kredinin aynı anda kötüye gitmesi durumunda, örneğin kriz dönemlerinde finansal tablolara bir anda yansıyan olumsuz etki, önemli boyutlara ulaşabiliyor. Bu nedenle standart hakkında yorum yapan kurumlar, değer düşüklüğü ölçme yönteminin bu tür "mevsimsel" etkilerden arındırılması gerektiğinin altını çiziyordu.

Bahsedilen etkiler nedeniyle UMSK tarafından yayınlanan nihai standartta, UMS 39'da var olan "gerçekleşen zarar" modelini "beklenen zarar" modeliyle değiştirdiği görülüyor.

Beklenen zarar modeli, kredinin ilk muhasebeleştirilmesi sonrasında karşılığın oluşturulmasını, dolayısıyla daha birinci günde geleceğe yönelik 12 aylık beklenen kredi zararlarının muhasebeleştirilmesini bekliyor. İkinci aşamada, alacağa ilişkin kredi riskinin önemli oranda artması ve kredi kalitesinin artık düşük kredi riski grubuna girmemesi durumunda, alacağın ömrü boyunca beklenen kredi zararı tahmin edilip muhasebeleştirilmesi gerekiyor.

RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ

Yeni riskten korunma muhasebesi modeli ise işletmelerin risk yönetimi uygulamalarını finansal tablolara yansıtmasını kolaylaştırıyor ve bu uygulamaların finansal tablolara ve işletmenin nakit akımlarına etkisinin yatırımcılar tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlıyor. UMS 39 ile karşılaştırıldığında, riskten korunma muhasebesinin temel prensiplerinde önemli derecede bir değişiklik bulunmuyor. Yeni model, özellikle finansal olmayan kurumların risk yönetim politikaları sonucunda finansal olmayan bileşenlerin riskten korunma muhasebesine dahil etmesine izin veriyor (örnek olarak jet yakıtının bir parçası olarak petrol fiyatlarının riskten korunma muhasebesine dahil edilmesi). İke bazlı bakış açısıyla UFRS 9, bileşenlerin çeşitlerinden ziyade, risk bileşeninin tespit edilmesi ve ölçülebilmesini dikkate alıyor ●

UYGULAMADA NELER YAŞANABİLİR?

- **YENİ TALEPLER:** Nihai standart, uygulama anlamında birçok zorluğu da beraberinde getiriyor. Birçok kurum için, özellikle de bankalar gibi kredi veren kuruluşlar için bu yeni yöntem, bilgi sistemlerinden önemli talepleri de beraberinde getirecek.
- **ZAYIFLIKLARI ÇÖZECEK:** Yeni standart,

özellikle 2008 yılında yaşanan küresel finans krizinde, finansal varlıkların gerçekleşen zarar modeline göre değerlendirilmesinde gözlemlenen birtakım zayıflıklara çözüm getirme amacını taşıyor.

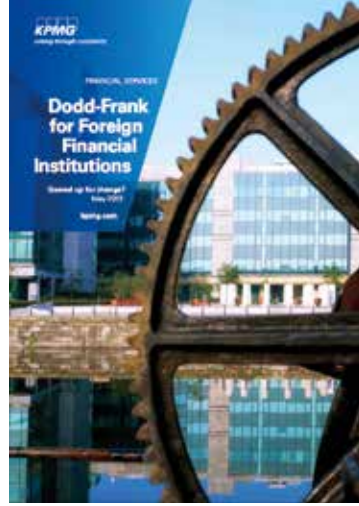
- **GÜÇLÜKLERİ AZALTACAK:** Bu yeni değerlendirme ölçütlerinin, finansal tablo hazırlayıcıları için oldukça karmaşık,

maliyetli ve güç olacağından hareketle beklenen zarar modelinde kullanılacak girdilerin dayanacakları objektif, doğrulanabilir veya destek olacak esasların da birlikte sunulması, şüphesiz finansal tablo hazırlayıcıları, iç ve dış denetçilerle düzenleyici kurumlar açısından uygulama güçlüklerini azaltacak.

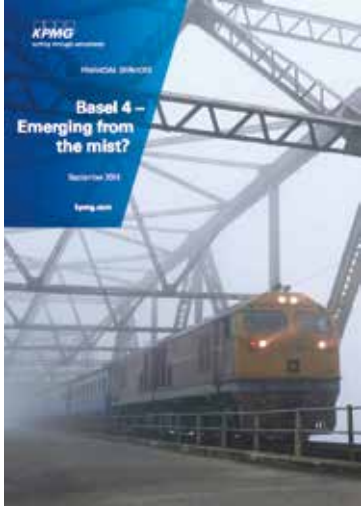
finansal hizmetler yayınlarımız

1

2

3

4

1. Gelişen Yatırım Yönetimi Regülasyonu: Tünelin sonunda ışık görünüyor mu?
KPMG uzmanları olarak bizler, bu senenin “Uygulama ve Yerine Getirme” senesi olacağını öngörüyoruz. Her yeni reform kendine özgü engeli beraberinde getiriyor. Ancak yoğun regülasyon dalgası sonunda tünelin sonunda ışık görünüyor. Amerika Birleşik Devletleri, Asya-Pasifik, Avrupa ve Ortadoğu'daki varlık yöneticileri ve yatırımcıların karşılaştığı kilit regülasyon sorunlarına eğilen Gelişen Yatırım Yönetimi Regülasyonu dokümanımız yayında.

2. Finans Sektörü için Dodd-Frank: Değişikliğe Doğru Vites Büyütmek
2010 yılında yasa olarak kabul edilen Dodd-Frank Kanunu, Amerika Birleşik Devletleri'nde finansal sektör üzerinde

hâkimiyet sağlamış durumda. Türkiye'nin de gündeminde olan konu, KPMG Türkiye finansal hizmetler uzmanlarımız tarafından ayrıca ele alınmaktadır. KPMG Global uzmanlarımız tarafından hazırlanan yayınıma web sitemizden ulaşabilirsiniz.

3. Basel 4 - Gün Işığına mı Ulaşıyor?
Basel 3 geliştirme aşamasında olan regülasyonlar çeşitliliğin artmasını sağlayan ve “her şeyden biraz daha fazla” regülasyon girişiminden biri. Bankaların, tüm bu girişimlerin bütünlüğü etkisini düşünmek ve Basel 3 etkisinin ve Basel 4'e yönelik hamlelerin strateji ve iş modelleri üzerindeki etkisini göz önünde bulundurmamak zorunda olduğunu düşünüyoruz. Tüm detayların yer aldığı, global uzmanlarımız tarafından hazırlanan raporumuz yayında.

4. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Mevzuatına Uyum: Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşları
6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun 27 Haziran 2013 tarih ve 28690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının, kanunda öngörülen yönetmelikler doğrultusunda gerekli izinleri alarak faaliyet göstermeleri ve ilgili mevzuat kapsamında belirlenen temel ilkelere uymaları gerekmekte. Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının (kuruluş) bilgi sistemleri yönetiminde esas alacakları temel ilkeler, bağımsız bilgi sistemi denetim ilkeleri ve KPMG Türkiye'nin sunduğu hizmetler hakkında ayrıntılı bilgiye dokümanımızdan ulaşabilirsiniz.

Vergi gündemi

VERGİDE YENİ DÖNEM GÜNDEMİ

Vergi gündeminde en önemli başlık Torba Kanun'la gelen düzenlemeler...

YENİ VERGİ AFFI

Hem vergi afları konusunda genel bir hafıza tazeledik hem de 6552 Sayılı Kanun'la getirilen temel hükümleri ele aldık.

İŞ YERİ VERGİSİNDE SON DURUM

Teknik ve pratik yönleriyle iş yeri vergisiyle ilgili detaylar...

ROYALTI& LİSANS VE GÜMRÜK

Royalti ve lisans ödemelerine yönelik dikkat çekici düzenlemeler...

MURABAHA İŞLEMLERİNDE VERGİ SORUNLARI

Murabaha işlemlerinin mevduat bankalarınca gerçekleştirilmesi halinde vergi kanunları ne diyor?

SÜRPRİZ YATIRIM İNDİRİM HAMLESİ

Yatırım indirimi uygulamasıyla ilgili olarak Danıştay'ın yeni kararları ve sonuçları...

YENİ CAZİBE MERKEZİ TÜRKİYE

Doğrudan yabancı yatırım çekmek için Türkiye oldukça önemli...

VERGİDE YENİ DÖNEM GÜNDEMİ

Timur Çakmak

Vergi, Şirket Ortağı

E: tcakmak@kpmg.com

T: +90 216 681 90 00

M: +90 530 954 64 09

Vergi gündeminde en önemli başlık Torba Kanun ile yapılan düzenlemeler.

Bu kanun kapsamında vergi, sosyal güvenlik ve gümrük idarelerinin alacaklarına af ya da yapılandırma geliyor. Bununla birlikte e-fatura uygulamasına geçişin ardından e-defter sistemine geçiş için önümüzdeki ayların yoğun geçeceği öngörülüyor. Önümüzdeki günlerde vergide yeni tasarı ise gündemin önemli bir parçasını oluşturacak.

Gelecek üç aylık vergi gündeminin en önemli konularının başında yeni Torba Kanun ile yapılan düzenleme geliyor. 11 Eylül 2014 tarih ve Mük. 29116 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Torba Kanun, geniş bir kapsamda düzenleme yapıyor. Vergi, sosyal güvenlik ve gümrük idarelerinin alacaklarıyla birlikte yapılandırma ya da af getiriyor. 6552 Sayılı Torba Kanun’un vergi yapılandırmasının yanı sıra kurumlar vergisi mükellefleri açısından önemli bir düzenlemesi ise 74’üncü maddesinde belirtilen “kasa ve ortaklardan alacaklar” hesabına ilişkin düzeltme imkânı getirmesi. Bu, gerçek bir af olarak değerlendirilmelidir.

Ayrıca 2013 yılında TBMM’ye sevk edilen ve yeni gelir vergisi tasarısı konusunda yine bir gelişme olmadığını da belirtmek isteriz. Bununla birlikte e-fatura uygulamasına geçişin ardından e-defter sistemine geçiş için önümüzdeki ayların yoğun geçeceğini söylemek yanlış olmaz. Söz konusu hususlarla ilgili ayrıntılı açıklamaları bu sayımızda ele alıyoruz.

Ayrıca bugüne kadar haber çıkmayan yeni gelir vergisi tasarısının tekrar gündeme gelme ihtimali olduğunu da hatırlatmak istiyoruz.

YENİ TORBA KANUN’UN GETİRDİKLERİ

Daha önce 2011 yılında 6111 sayılı kanun ile yapılan vergi affı düzenlemesi üzerinden çok geçmeden yine benzer bir düzenlemenin 6552 sayılı kanunla yapıldığını görüyoruz. Yapılan bu düzenleme ile vergi borçlarıyla idari para cezalarına ilişkin olarak ilerleyen sayfalarda kaleme alınan “Gelecek Geldi Derken Vergi Affı” başlıklı yazıda detaylarını bulabileceğiniz 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren bazı alacakların tahsilinden vazgeçiliyor.

Diğer bir anlatımla, vergi aslının ve buna bağlı faiz ve cezalar yerine yurtiçi üretici fiyat endeksi değişim oranları dikkate alınarak hesaplanacak tutarın ödenmesi yeterli olacak. Bir vergi aslını bağlı olmaksızın kesilmiş olan vergi cezalarının yüzde 50’sinin Torba Kanun’da belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaların kalan yüzde 50’sinin tahsilinden vazgeçilmekte ancak cezaların tamamı affedilmemektedir.

Önceki yapılandırmada olduğu gibi mükellefler hesaplanacak borçlarını ikişer aylık dönemler halinde 18 eşit taksitte yani 36 ay içinde ödeyebilecekler. Ayrıca daha önce borçlarını tecil ettiren mükellefler ödenmeyen kısımlar için bu kanun hükümlerinden yararlanabilecek.

Yeni Torba Kanun aynı zamanda kasa ve ortaklardan alacak ve borç hesaplarına düzeltme imkânı sunuyor.

Buna göre kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.12. 2013 tarihi itibarıyla bilançolarında yer almakla birlikte işletmede fiilen bulunmayan kasa mevcutları ve ortaklardan alacak ve borç tutarı arasındaki net alacak tutarı üzerinden ödenecek yüzde 3 oranındaki vergiyle düzeltilmesi mümkün olup, düzeltme için bu verginin süresinde ödenme şartı aranıyor.

SGK ALACAKLARINA YAPILANDIRMA

SGK alacakları ile gümrük vergilerine de yapılandırma getirildi.

Kanun SGK alacaklarının yeniden yapılandırılması ile ilgili olarak daha öncekine benzer düzenlemeler içeriyor. Aynı zamanda 5510 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan sigorta primleri, emeklilik keseneği ve kurum karşılıklarıyla

işsizlik sigortası primi ve sosyal güvenlik destek primi, yine isteğe bağlı sigorta primi ve topluluk sigortası primi, SGK mevzuatı uyarınca takip edilen damga vergileri, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payları, inşaatlarla ilgili eksik işçilik tutarı üzerinden hesaplanan sigorta primleri, genel sağlık sigortalısı olanların primler için yapılandırma imkanı sağlıyor. Yine kanun gümrük vergilerine de yapılandırma imkanı sunuyor. Torba Kanun ayrıca birçok kanunda da değişiklik getiriyor.

E-DEFTERE GEÇİŞ ZORUNLULUĞUYAKLAŞIYOR

Bilindiği üzere 2013 yılı e-fatura'ya geçiş karmaşasıyla başladı ve sonuçta sorunları tam halledilmemiş olsa da e-fatura sistemine geçilmiş oldu. Öncelikle hatırlamak gerekir ki, 421 seri no'lu VUK Genel Tebliği ile e-defter tutma zorunluluğu kapsamı belirlendi. Buna göre;

- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanun'u kapsamında madeni yağ lisansına sahip olanlar ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden 31/12/2011 tarihi itibarıyla asgari 25 milyon TL brüt satış hasılatına sahip olanlar,
- Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (III) sayılı listedeki malları (kolalı içecekler, şaraplar, yüksel alkollü içecekler ve biralar) imal veya ithal edenler ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden 31/12/2011 tarihi itibarıyla asgari 10 milyon TL brüt satış hasılatına sahip olanlar e-defter sistemine geçmek zorunda.

NE ZAMAN BAŞLAMAK GEREK?

Mevcutta e-defter uygulaması zorunluluğu henüz başlamamasına rağmen bazı şirketler bu uygulamaya geçmiş durumda. Bununla birlikte e-fatura düzenleme zorunluluğu kapsamına girenler aynı zamanda e-defter de düzenlemekle yükümlü. Konuyla ilgili GİB 2013 Kasım ayında yayımladığı 67 no'lu sirküler ile bazı açıklamalarda bulundu. Buna göre 421 sıra numaralı VUK Tebliği kapsamında elektronik defter tutma zorunluluğu bulunan ve yukarıda belirtilen mükelleflerden;

- Elektronik defter uygulamasına 2014 Aralık ayı içinde başvuranların 1/1/2015 tarihinden itibaren,
- Elektronik defter uygulamasına 2014 Aralık ayından önce başvuranların en geç 2014 Aralık ayından başlamak üzere,

Özel hesap dönemine tabi olanların 1/12/2014 tarihinden önce elektronik defter uygulamasına başvuru yapmaları ve en geç 2014 Aralık ayı içinde, elektronik defter tutmaya başlamaları gerekiyor.

Ayrıca 1 sıra numaralı Elektronik Defter Genel Tebliği'ne göre kendilerine izin verilenler, www.edeften.gov.tr internet adresinde duyurulan format ve standartlara uygun olarak ve aylık dönemler itibarıyla elektronik defterlerini oluşturmaya ve saklamaya başlayacak. E-defter kapsamındaki mükelleflerin belirtilen tarihlerden önce cezai durumla karşılaşmamak için başvurularını yapmaları gerekiyor ●

YENİ GELİR VERGİSİ KANUNU TASARISI

Hatırlayacağınız üzere 2013 Haziran ayında Başbakanlık tarafından TBMM Başkanlığı'na sunulan yeni gelir vergisi tasarısı ile mevcut 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu yürürlükten kaldırılarak, gerçek kişi ve kurumlara ilişkin gelir ve kazanç vergilemesi tek bir kanun altında düzenlendi. Henüz TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda bekleyen tasarının ne zaman görüşülmeye başlayacağı konusunda bugüne kadar bir açıklama yapılmadı. 25 Eylül 2014 tarihinde Sayın Başbakan'ın Maliye Bakanlığı'ndan aldığı brifing sonrası yaptığı açıklamadan söz konusu tasarının tekrar gündeme geleceği ve buradaki amacın ise dolaylı ve dolaysız vergiler arasındaki eşitsizliğin kaldırılması olduğu belirtildi. Bu nedenle önümüzdeki günlerde vergide yeni tasarı, gündemin önemli bir parçasını oluşturabilir.

GELECEK, GELDİ DERKEN...

“YENİ VERGİ AFFI”

“Torba Yasa Tasarısı” 11/09/2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buradan hareketle hem vergi afları konusunda genel bir hafıza tazelemesi hem de 6552 Sayılı Kanun ile getirilen temel hükümleri ele almak istedik. İşte detaylar...

Emrah Akın, YMM

Vergi, Direktör

E: eakin@kpmg.com

T: +90 216 681 90 40

M: +90 530 173 08 47

Haziran başında TBMM Başkanlığı’na verilen bir kanun teklifi ile “vergi affı” konusu yeniden hızla gündemin ilk sırasına yerleşmişti. Biz de KPMG Gündem’in bir önceki sayısında Türkiye’nin vergi affı tarihi hakkında hafıza tazelemeye çalıştık. * Vergi aflarının, günahları ve sevaplarıyla, ekonomik sistem ve kamu maliyesi üzerinde ciddi etkileri olan düzenlemeler olduğunu vurgulayıp; bir nevi “vergi aflarını anlama kılavuzu” oluşturmaya gayret ettik.

Yazımıza esin kaynağı olan ve kamuoyunda “Torba Yasa Tasarısı” olarak da bilinen 6552 Sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun 11/09/2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buradan hareketle hem vergi afları konusunda genel bir hafıza tazelemesi hem de 6552 Sayılı Kanun ile getirilen temel hükümleri ele almak istedik. İşte detaylar...

VERGİ AFFI NEDİR?

Devletin bazı alacak haklarından vazgeçmesini vergi affı olarak tanımlamamız mümkün. Ülkemizde bu alacak hakkından vazgeçebilmek için, bir kanun çıkarmak zorunlu.

Vergi afları, hem bilinçli olarak vergi ödemeyenlere hem de çeşitli mali imkânsızlıklar yüzünden vergisel yükümlülüklerini yerine getiremeyenlere vergi yükümlülüklerini yerine getirmek için yeni bir şans veren düzenlemeler. Bu taraflarıyla, vergi afları, kamuoyunda sürekli yapılan tartışmaların aksine, “vergi uyumunu” artırmanın da en önemli araçları.

Vergi uyumuna önemli katkıları olan vergi afları, sadece az gelişmiş ülkelere mahsus düzenlemeler değil, OECD bünyesindeki gelişmiş ülkelerde de karşımıza çıkan düzenlemelerdir.

Vurgulamakta yarar var, sık sık çıkarılan vergi aflarının yarattığı “afla aklanma alışkanlığı” bu uygulamaların en önemli mahzuru olarak karşımıza çıkıyor. Vergi aflarının bir rutine dönüştüğü ülkelerde vergisel yükümlülükler mükellefler tarafından, af beklentisiyle, bilinçli olarak sürekli olarak bir sonraki affa erteleniyor. Bu durum da vergi yönetimin etkinliğini ciddi oranda düşürüyor.

6552 SAYILI KANUN NELER GETİRDİ ?

Eylülde Türkiye’nin modern mali tarihindeki 30 civarında vergi affı arasındaki →

Vergi afları, hem bilinçli olarak vergi ödemeyenlere hem de çeşitli mali imkânsızlıklar yüzünden vergisel yükümlülüklerini yerine getiremeyenlere vergi yükümlülüklerini yerine getirmek için yeni bir şans veren düzenlemeler.

* “Vergi Affı İyi mi Kötü mü?”, Emrah Akın - Abdulkadir Kahrman, KPMG Gündem Sayı 19 Temmuz/Eylül 2014

yerini alan 6552 Sayılı Kanun'un çok geniş kapsamlı bir vergi affı olduğundan söz etmek oldukça zor.

6552 sayılı kanun ile getirilen ve vergi affı kapsamında değerlendirebileceğimiz düzenlemeleri ana hatlarıyla hem kanun hükümleri hem de 27 Eylül'de Resmi Gazete'de yayımlanan "Bazı Alacakların 6552 Sayılı Kanun Kapsamında Yeniden Yapılandırılmasına Dair 1 Seri Numaralı Genel Tebliğ" çerçevesinde ele almaya çalışalım.

Vergi borçları ile idari para cezalarına ilişkin gecikme faizi ve gecikme zamlarına yapılandırma imkânı geldi: Kanun "vergi asıllarına" değil; vergiye bağlı fer'i alacaklar olan "ceza ve faizlere" bir yapılanma imkanı getiriyor. Bu durum 6111 sayılı Kanun'da benimsenen bir modeldi. Yapılandırmaya konu borç ve cezaları ise şöyle sıralamak mümkün:

- 30/04/2014 tarihinden önceki dönemlere ait beyana dayanan vergilerde, bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları (2013'e ilişkin gelir vergisi 2'nci taksiti hariç),
- 01.01.2014-30.04.2014 tarihleri arasında tahakkuk eden vergiler ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları (2014 MTV 2. taksit hariç),
- 30/04/2014 tarihinden önce yapılan tespitlere ilişkin olarak "vergi aslına bağlı olmayan vergi cezaları",
- 30/04/2014 tarihinden önce verilen ve kanunda sayılan idari para cezaları,
- Şu ana kadar sayılanlar dışında kalan ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında takip edilen ve kanunda sayılan kamu alacakları 6552 sayılı kanun kapsamında yapılandırmaya tabi tutulabilecekler.

Bu alacakların ödenmemiş kısmının tamamıyla bunlara bağlı faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine, 6552 sayılı kanunun yayımlandığı tarihe kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın ödenmesi şartıyla bu alacaklara bağlı faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacaklarının tahsilinden vazgeçilecek. Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla vadesi geldiği hâlde ödenmemiş olan ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve bir vergi

aslına bağlı olmaksızın kesilmiş olan vergi cezalarının yüzde 50'sinin, belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla, cezaların kalan yüzde 50'lik kısmı tahsil edilmeyecek.

SONTARİH 1 ARALIK...

Kanun kapsamında yapılandırılacak alacakların "kesinleşmiş ve vadesi geldiği halde ödenmemiş olması" gerekiyor. Bir kamu alacağının kesinleşmesi, bu alacağın varlığının hukuki olarak ihtilafsız olarak ortaya çıkmasıdır denilebilir; ancak her kamu alacağının nasıl kesinleşeceğini doğru olarak tespit etmek için ilgili olduğu kanun hükmüne de bakmak gerekiyor.

Bu imkandan yararlanmak isteyen borçlular, 6552 sayılı kanunun yayımlandığı tarihi izleyen ikinci ayın sonuna kadar (1 Aralık 2014 mesai saati sonu) başvuruda

mevcut olmayan kasa mevcudu ve ortaklardan alacaklar" hakkında olduğunu belirtmek gerekiyor.

6552 sayılı kanunla, bilanço esasına göre defter tutan kurumlar vergisi mükelleflerine, 31/12/2013 tarihi itibarıyla düzenledikleri bilançolarında görülen; ancak işletmelerinde fiilen bulunmayan kasa mevcudları ile işletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarlar ile ortaklara borçlu bulunduğu tutarlar arasındaki net alacak tutarlarını vergi dairelerine beyan ederek kayıtlarını fiili duruma uygun hale getirmeleri imkanı veriliyor.

Mükellefler, beyan ettikleri tutarlar üzerinden yüzde 3 oranında bir vergi hesaplamak ve bu vergiyi de beyanname verme süresi içinde ödemek zorunda. Mükellefler adına, beyan edilen tutarlar nedeniyle ilave

Eylülde Türkiye'nin modern mali tarihindeki 30 civarında vergi affı arasındaki yerini alan 6552 Sayılı Kanun'un

çok geniş kapsamlı bir vergi affı olduğundan söz etmek oldukça zor.

bulunmazlarsa yapılandırma imkanını kaybetmiş olacaklar. Uygulamaya göre, mükelleflerin, hesaplanacak borçlarını ikişer aylık dönemler halinde ve 18 eşit taksitte ödemeleri mümkün. 120 TL'nin altındaki idari para cezalarının da (sigara kullanım cezaları hariç) otomatik olarak silineceğini de belirtelim.

Vurgulamakta yarar var, borçluların ayrıca dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmaları da yapılanmanın temel şartlarından.

KASAVE ORTAKLARDAN ALACAKLARA DÜZELTME İMKÂNİ

6552 sayılı kanunun çok geniş kapsamlı bir vergi affı olduğundan söz etmek oldukça zor. Ancak kanun kapsamındaki düzenlemeler içinde gerçek bir "vergi affı" olarak nitelendirilebilecek hükümlerin "işletmede

bir vergi tarhiyatı yapılması da mümkün değil ki bu oldukça önemli bir güvenlik mekanizması.

Normal şartlar altında, kurum tarafından ortaklara dağıtılan kâr payının yüzde 15 oranında kurumlar vergisi stopajına tabi olduğu düşünülünce, 6552 sayılı Kanun'un tam anlamıyla adına "vergi affı" diyebileceğimiz hükümlerinin de bunlar olduğu görülebiliyor.

Özetle, kurumlar vergisi mükelleflerine 6552 sayılı kanun ile işletmede fiilen mevcut olmayan kasa alacakları ve işletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarlar nedeniyle karşı karşıya kalabilecekleri yüksek vergi yükünü ve muhtemel bir incelemeyle karşı karşıya kalılabilecek vergi cezasını sadece yüzde 3 bir vergi ile bertaraf etme olanağı verilmiş oluyor ●

ŞU NOKTALARA DİKKAT!

01

KAPSAMA ALINMAYANLAR Kanun tasarısı TBMM gündemindeyken, dava süreci devam eden vergi alacaklarının, inceleme ve tarhiyat safhasındaki alacakların ve matrah artırımının (gelir, kurumlar, katma değer vergisi ve gelir vergisi stopajı gibi) tasarının kapsamına alınmasının yararlı olabileceği de çeşitli kesimlerce vurgulanmıştı. 6552 sayılı kanuna bakınca bu düzenlemelerin kanun kapsamına alınmadığını görüyoruz.

02

FAYDA AZALACAK Bu hususların kapsamda olmamasının, bu aftan beklenen faydayı azaltacağını söyleyebiliriz. Özellikle yargının ve gelir yönetiminin iş yükünün azaltılması bağlamında gerekli hükümlerin kapsama alınmasının büyük yararı olabilirdi.

03

AFLA AKLANMAK Rutinleşmeyen, iyi hazırlanan ve iyi yönetilen vergi aflarının, vergi uyumuna önemli katkıları olan düzenlemeler olduklarını söyleyebiliriz. Sürekli tekrarlayan aflarla, "afla aklanmayı alışkanlık haline getiren" bir mükellef modelinin yarattığı ülkelerde, vergi aflarının vergisel uyumu zedelemesi ise kaçınılmaz.

04

VERİLECEK MESAJA DİKKAT Bundan sonraki "müstakbel" vergi aflarına ilişkin olarak kamuoyuna verilecek mesajların, affın tekrarının, olağanüstü gelişmeler dışında, artık mümkün olmayacağı hususlarına odaklanması da oldukça önemli.

İŞ YERİ VERGİSİNDE SON DURUM

Özellikle son yıllarda daha da fazla tartışılır oldu.

Türkiye’de şirketi ya da şubesi olmayan uluslararası bir firma, Türkiye’de satış yaparsa elde ettiği gelir nerede vergilendirilir? İşte bu sorunun yanıtı iş yeri oluşup oluşmadığının belirlenmesiyle doğru orantılı. İş yeri oluşumunu anlamak için de tanımını iyi yapmak ve koşullarını iyi anlamak gerek. İşte teknik ve pratik yönleriyle iş yeri (PE) vergisiyle ilgili detaylar...

Ayhan Üstün

Vergi, Şirket Ortağı

E: ayhanustun@kpmg.com

T: +90 216 681 90 20

M: +90 533 312 29 92

Gerek Türkiye’de iş yapan yabancı şirketler gerekse yurtdışında iş yapan Türk şirketleri için iş yeri kavramı önemli vergisel sonuçları olabilecek bir kavram. Bu nedenle, sınır ötesi iş yapan ve gelir elde eden kurumların faaliyetlerini tercihen bir vergi uzmanı yardımıyla iş yeri rejimi açısından gözden geçirmesinde ve planlamasında fayda var. Peki iş yeri vergilemesinin detayları neler? Uluslararası vergilemede “Permanent Establishment” (PE) olarak adlandırılan iş yeri vergilemesi, özellikle sınır ötesi ticaret ve iş yapma şekillerinin arttığı küresel ekonomi ortamında daha da önemli hale gelen bir vergi kavramı. Bir şirket prensip olarak kendi kurulduğu ve vergi mükellefi olduğu ülkede kazancını beyan eder ve vergi öder. Ancak bu şirket diğer ülkelerde de iş yapmaya ve gelir elde etmeye başladığında, ne zaman ve hangi koşullar altında o ülkelerde vergi mükellefiyeti doğabilir? İş yeri kavramı bu ihtiyaçtan doğmuştur.

Örneğin, birçok uluslu şirketin eğer Türkiye’de kurulu şirketi veya şubesi varsa zaten bu şirket ya da şube üzerinde elde edilen gelir ve yapılan işlemler Türk vergi rejimine tabidir. Ancak Türkiye’de bir şirket ya da şubesi olmayan bir yabancı şirket, Türkiye’deki müşterilerine mal satmaya ve satış sonrası hizmetler vermeye başlarsa bu gelirin nerede vergileneceğine karar verilebilmesi için iş yeri oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekir. Aynı şekilde, yurtdışında iş yapan ve gelir elde eden Türk şirketlerinin de iş yeri vergilemesi dolayısıyla diğer ülkelerde bir vergi yükümlülüğü doğup doğmadığına dikkat etmeleri gerekir.

VERGİ ANLAŞMALARINDA İŞ YERİ

Türkiye’nin de taraf olduğu OECD model vergi anlaşmalarında iş yeri kavramı genellikle 5’inci madde kapsamında tanımlanmış, koşulları ve istisnalarına yer verilmiştir. Bu maddelerin önemli unsurlarına bakarsak;

- İş yeri terimi, teşebbüsün faaliyetini kısmen veya tamamen yürüttüğü bir sabit iş tesisini ifade eder. Bu tanım özellikle; işe ilişkin fiziki bir yerin varlığını (ofis, büro, fabrika, atölye...); bu yerin sürekli olarak iş için kullanılmasını, elde edilen gelir ile bu sabit yer arasında mantıklı bir ilişki olmasını ön koşul olarak kabul eder.
- Diğer ülkede yürütülen ve belirli bir süreyi aşan inşaat ve onarım işlerinin (genellikle 6 ay) ve diğer ülkede işletilen yer altı kaynaklarının (petrol kuyusu veya maden ocakları gibi) iş yeri oluşturduğu kabul edilir.
- “Yardımcı ve tamamlayıcı” karakterdeki hizmetler sabit bir yer aracılığıyla ve sürekli yapılırsa bile iş yeri oluşturmaz. Örneğin sadece teşhir ve teslim için eşya stoklanması, işe ilişkin sabit bir yerin sadece bilgi toplama amacıyla kullanılması bu kapsamda iş yeri tanımından istisna edilen faaliyetlerdir.
- Diğer ülkede, bağımsız bir acente dışında, yabancı firma adına yetkili bir kişi aracılığıyla ve sürekli olarak mukaveleler akdedilmesi iş yeri oluşturan bir faaliyet sayılır.

TÜRK VERGİ MEVZUATINDA İŞ YERİ

Türk vergi mevzuatına baktığımızda ise uluslararası vergilemede bu kadar önemli olan ve uzun akademik

incelemelere konu olan iş yeri kavramının yeterli derecede kapsanmadığını görüyoruz.

VUK kapsamında yapılan genel bir iş yeri¹ ve buna atıf yapan Gelir Vergisi Kanunu hükümleri² dışında Türkiye’de yerleşik olmayan (dar mükellef) kurumların hangi koşul ve sınırlar içinde Türkiye’de iş yeri oluşturacağı ve vergi yükümlüğü doğacağı yerel mevzuatta açık olarak düzenlenmiş değil. Bu gibi durumlar genelde vergi anlaşmalarına göre çözülmeye çalışılıyor. Vergi anlaşması olmayan ülkelerde yerleşik kurumlar için ise Türk vergi mevzuatı hükümlerinin yorumlanması yoluyla bir sonuca ulaşılmaya çalışılıyor.

Bu durum kısmen Türk vergi rejiminin dar mükellef kurum kazançlarının önemli bir bölümünü stopaj yoluyla vergilemek istemesinden kaynaklanıyor³. Türk vergi sistemine göre yabancı şirketin söz konusu kazancının kaynağında kesinti yoluyla vergilendiği durumlarda iş yeri oluşup oluşmaması daha çok teorik bir tartışmaya dönüşüyor. Ancak vergi anlaşması hükümlerine göre iş yeri oluşmadığı ve Türkiye’nin vergileme hakkı ortaya çıkmadığı durumlarda bile stopaj vergilemesi yapılmaya çalışılması birçok yabancı şirketi Türkiye’de kendilerinden stopaj kesmek isteyen müşterileriyle karşı karşıya getiriyor.

PRATİK ZORLUKLAR

Diğer taraftan, Türkiye’de iş yeri oluştuğunu kabul eden ve bu şekilde vergi yükümlülüğünü yerine getirmek isteyen bir yabancı firmanın uygulamada karşılaştığı birçok zorluk vardır. Vergi daireleri, kanunlarda açıkça yer almayan iş yeri tanımı altında bir kuruluş yapmaktan çekinmektedirler. Vergi anlaşmalarına re-

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öncelikle Türkiye’de iş yeri kavramının mevzuat altyapısının netleşmesi gerektiğini düşünüyoruz. Örneğin, “Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu” kapsamında, yabancı bir firmanın Türkiye’de iş yapış şekilleri arasına iş yeri tanımı eklenebilir.

Ardından diğer mevzuat (Vergi Kanunları, İş Kanunu, Ticaret Kanunu, Gümrük Mevzuatı...) yabancı bir şirketin Türkiye’de iş yeri olarak faaliyet gösterebileceğini “Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu’na” atıf yaparak tanıyabilir.

Diğer taraftan, iş yeri işlemlerinin vergisel olarak kayıt altına alınması ve vergi matrahının belirlenmesini amaçlanan dışında ilave vergi yükleri doğurmayacak şekilde sağlayan düzenlemeler vergi mevzuatı içinde yapılabilir.

Bu şekilde belirsizlikler ortadan kalktığında, yabancı şirketler iş yeri statüsünde tescil olmak ve Türkiye’de vergi ödemek konusunda bugünden daha fazla istekli olacaklardır.

ferans yaparak vergi dairesinde böyle bir tescil yapılması sağlandığında da diğer kurumlar (SGK, Çalışma Bakanlığı, Gümrük İdareleri, Bankalar vb.) Türkiye’de bir şirket ya da şube olarak tescil edilmeyen böyle bir iş yeri adına işlem tesis etmek istememektedirler. Dolayısıyla vergi kanunlarının bir gerekliliğini yerine getirmek için iş yeri kurmak isteyen yabancı firmalar, Türkiye’de faaliyet göstermek için gereken eleman istihdam etmek, ithalat yapmak veya bankada hesap açmak gibi zorunlu işlemleri dahi yapmakta zorlanmaktadır. Vergi idaresi ile olan ilişkilerinde de özellikle mevzuatta açık olmayan birçok konu sebebi ile eleştiri

Türk vergi mevzuatına baktığımızda uluslararası vergilemede önemli yeri olan iş yeri kavramının yeterli derecede kapsanmadığını görüyoruz.

ile karşılaşmak riski taşımaktadırlar.

Diğer taraftan, mevzuata uygun olarak kurulan bir iş yerinin vergiye tabi kazancının belirlenmesinde de genel vergi kanunu hükümlerinin yetersiz kalması sebebi ile birçok tartışmalı konu ile karşılaşılmaktadır. Örneğin, iş yeri doğal olarak yurtdışındaki ana şirketinin bir uzantısıdır ve ana şirketi ile arasındaki işlemlerin iki ayrı şirket arasındaymış gibi değerlendirilmesi, transfer fiyatlaması ve örtülü sermaye gibi kısıtlamalara konu olması, her zaman vergisel olarak doğru sonuç vermemektedir. İş yeri ile ana şirket arasındaki işlemlerin normal iki şirket arasındaki gibi yansıtılmaya çalışılması durumunda KDV, Stopaj, Damga Vergisi gibi birçok ilave vergi yükü ile karşı karşıya kalınmaktadır ●

1- VUK, Madde 156 (İş yeri)

2- Gelir Vergisi Kanunu, Madde 7 (Kazancın veya iradın Türkiye’de elde edilmesi) ve Madde 8 (İş yeri ve daimi temsilci)

3- Kurumlar Vergisi Kanunu, Madde 30 (Dar Mükellefiyette Vergi Kesintisi)

ROYALTI VE LİSANS ÖDEMELERİNİZİ GÜMRÜK İDARESİNE BEYAN EDİYOR MUSUNUZ?

ROYALTI & LİSANS VE GÜMRÜK

Dış ticarete önemli yenilikler göze çarpıyor. Özellikle gümrük mevzuatında yapılan değişiklikler dikkat çekici. Bu değişiklikler arasında ithalatçı şirketler tarafından ödenen royalti veya lisans ödemelerine ilişkin düzenlemeler ön plana çıkıyor. Bunların dikkatli şekilde incelenmesi ise riskleri minimize etmek isteyen işletmeler açısından kritik önem taşıyor.

Murat PalaoğluGümrük ve Dış
Ticaret, Şirket Ortağı**E:** mpalaoglu@kpmg.com**T:** +90 216 681 91 62**M:** +90 533 280 50 84**Hakan Uçak**Gümrük ve Dış Ticaret,
Kıdemli Müdür**E:** hucak@kpmg.com**T:** +90 216 681 91 62**M:** +90 530 035 38 84

Dış ticaret ve gümrük konularında önemli yenilikler hayata geçiriliyor. Son dönemde gümrük mevzuatında yapılan değişikliklerden belki de en önemlisinin ithalatçı şirketler tarafından yurtdışına ödenen royalti (royalty) veya lisans ödemelerine ilişkin düzenleme olduğu söylenebilir. Bu düzenlemelerin ve getirmiş olduğu yeniliklerin dikkatli bir şekilde analiz edilmesi dış ticaret yapan şirketlerin ileride karşılaşılabilecekleri riskleri bilmeleri açısından önemli.

ROYALTI VE LİSANS'IN ESASLARI

Royalti, bir ayrıcalık veya hak karşılığında yapılan veya talep edilen ödeme olarak tanımlanıyor. Özellikle ulusla-

rarası ticaretin artması ve belli ürünleri ya da markaların tüketiciler nezdinde daha fazla talep edilmesi nedeniyle bu eşyaları üreten ya da ithal eden ithalatçı şirketler, bu hakkın kullanılması karşılığında ek bir ödeme yapabiliyor.

Royalti ödemeleri, royalti sözleşmeleri kapsamında yasal hak sahibiyle bu hakkı kullanan kişiler arasında yapılıyor. Royalti sözleşmeleri bir marka hakkının kullanımı olabileceği gibi bir satış hakkının devrini de kapsayabiliyor.

Lisans ise patent, alâmetifarika, üretim yöntemi veya teknik bilgi gibi maddi olmayan hakların kiralanması karşılığında yapılan ödeme olarak tanımlanıyor. Lisans da tıpkı royalti gibi bir markanın ya da hakkın kullanıl-

01 6552 Sayılı Yasa Kapsamında Gümrük Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması: Kamuoyunda “Torba Yasa” olarak bilinen 6552 sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun 11.09.2014 günlü Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. 30.04.2014 tarihinden önce doğan ve vergi aslına bağlı alacaklarda vergi aslı ve cezalarında bir indirim uygulanmıyor. Sadece hesaplanan faiz oranları yeniden yapılandırılıyor. Yapılandırma kapsamında Yİ-ÜFE oranı faiz yerine uygulanıyor. Gümrük vergilerine bağlı olmayan cezalarda ise yüzde 50 oranında bir indirim uygulanıyor. Kanun uyarınca 50 TL’nin altında yer alan alacaklar ile 80 TL’nin altında kalan cezalar ve toplamda 100 TL’nin altındaki alacaklar herhangi bir işleme gerek kalmaksızın siliniyor. Gümrüklenmiş değere ilişkin cezalarda sadece faiz oranı yeniden yapılandırılıyor.

02 TRT Bandrol Ücretleri ve İthalat Vergileri: 6552 sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun ile ticari amaçla ithal edilen radyo ve televizyon cihazları için ithal sırasında bandrol alınacağı yer almaktadır. Bu düzenlemeyle ticari amaçlı ithalatlarda TRT kurumuna ödenen bandrol ücretleri ithalat vergileri tanımı içinde yer alıyor.

03 Ayakkabı İthalatlarında İlave Gümrük Vergisi: 02.08.2014 günlü Resmi Gazete’de yayımlanan İthalat Rejim Kararına Ek Karar ile ayakkabı ithalatlarında ilave gümrük vergisi uygulaması başladı. Getirilen bu düzenleme ile ayakkabılarda yüzde 30 veya yüzde 50 oranında ilave gümrük vergisi tahsil ediliyor. Ayrıca düşük kıymetli ayakkabı ithalatlarından birim başına minimum 3 dolar veya 5 dolar ilave gümrük vergisinin uygulanabileceğini belirtiyor. Avrupa Birliği ve Serbest Ticaret Anlaşması imzalanan ülke menşeli ayakkabılar ilave gümrük vergisinin kapsamı dışında tutuluyor.

ması karşılığında satıcılara yapılan ek ödemeler olarak karşımıza çıkabiliyor.

Lisans sözleşmesi de royalti sözleşmesinde olduğu gibi hak sahibi firmayla hakkın kullanıldığı firma arasında yapılıyor. Lisans sözleşmesi marka ve patent hakkı yanında üretim yönetimi veya teknik bilgi (know how) gibi üretim süreçlerini de içerebiliyor.

GÜMRÜK GENELTEBLİĞİ DÜZENLEMELERİ

Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından 2 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği ile ithalde gümrük idaresine beyan edilen royalti ve lisans ödemelerine ilişkin önemli düzenlemeler yapıldı. Tebliğde yer alan açıklamalar ve

düzenlemeler özellikle yurtdışından gayri maddi hak satın alan şirketler açısından önemli.

4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 27’nci maddesi uyarınca, ithalat konusu eşya için ödenen royalti ve lisans ücretleri gümrük kıymetine ilave ediliyor. Royalti ve lisans ödemelerinin gümrük kıymetine ilave edilmesinde ödemenin ithalat konusu eşyayla ilgili olması şartı yanında satış koşulu olma şartı da aranıyor.

2 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği ile yapılan düzenlemelerde, bu şartlara ilişkin önemli açıklamalar yapıldı. Tebliğ aynı zamanda, üretim yapan firmalar tarafından yurtdışına (satış hasılatı üzerinden) yapılan ödemelerin de gümrük kıymetine ilave edilebileceğini düzenliyor. →

DİKKATLİ ANALİZ ÖNEMLİ

Son dönemde dış ticaret ve gümrük konularında yapılan değişiklikler ve düzenlemelerden belki de en önemlisi royalti ve lisans ödemelerine ilişkin olan 2 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği olarak öne çıkıyor.

Yapılan düzenlemeler neticesinde gerek üretim gerekse ticaret yapan şirketler tarafından yurtdışına ödenen royalti ve lisans ücretlerinin gümrük kıymeti karşısındaki durumu daha da önem kazanıyor.

Dış ticaret yapan şirketler için mali riskler yaratması nedeniyle bu royalti veya lisans ödemelerine ilişkin düzenlemelerin şirket uygulamaları karşısında dikkatli bir şekilde analiz edilmesi ve değerlendirilmesi önem arz ediyor.

Bu düzenleme uyarınca, özellikle üretim yapan şirketler tarafından yurtdışına ödenen royalti ve lisans ödemelerinin gümrük denetimlerinde eleştiri konusu yapılabileceği dikkat çekiyor. Zira yapılan düzenlemelerin yoruma açık olması ve gayri maddi hak kapsamında yapılan bir kısım ödemeleri gümrük kıymetinin bir unsuru olarak değerlendirmesi firmalar açısından ciddi mali riskler barındırıyor.

Gayri maddi hak kapsamında yurtdışına royalti ve lisans ödeyen şirketlerin, mevcut düzenlemeyi dikkatli bir şekilde analiz etmesi ve yapmış oldukları sözleşmelerin yeni düzenleme karşısındaki durumunu incelemesi tavsiye ediliyor.

ÖDEMELERİN BEYANI

İthalat konusu eşyayla ilgili olarak yurtdışına ödenecek royalti ve lisans ödemeleri, ithal anında biliniyor ise beyanın ithalat anında yapılması gerekiyor.

İthal eşyanın gümrük kıymetine dâhil edilmesi gereken, ancak tutarı ithalattan sonra belli olacak royalti ve lisans ücretleri ise Gümrük Yönetmeliği'nin 53'üncü maddesi çerçevesinde istisnai kıymetle beyan edilebiliyor.

İstisnai kıymetle beyanda hesaplanacak vergilerin ise harcamanın öğrenildiği ayı takip eden ayın 26'nı günü

akşamına kadar gümrük idaresine beyan edilmesi ve ödenmesi gerekiyor. Royalti ve lisans ödemeleri kapsamında Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu ödememek için bu kapsamdaki ödemelerin de beyan süresi içinde yapılması gerekiyor.

Royalti veya lisans ücreti ödemelerinin dönemsel olarak belirlendiği durumlarda, yükümlünün talep etmesi ve gümrük idaresinin izin vermesi şartıyla; royalti veya lisans ücretlerinin dönemsel olarak beyan edilmesine izin veriliyor. İzin talebinde bulunulurken tebliğ ekinde yer alan formlar gümrük idaresine ibraz ediliyor ve vergilendirme bu formlar üzerinden takip ediliyor.

VERGİ DAİRESİNE BEYAN EDİLENLER

Gerek üretim gerekse ticari amaçlı yapılan ithalatlar kapsamında yurtdışına yapılan royalti ve lisans ödemeleri zaman zaman vergi dairesine KDV beyannamesiyle beyan edilip ödeniyor. 2 Seri No.lu Tebliğ, bu kapsamda yapılan beyanlara ilişkin olarak cezai müeyyideler barındırıyor.

Tebliğ'in 11'inci maddesi uyarınca gümrük idaresine beyan edilmesi gereken harcamaların vergi dairesine beyan edilmesi durumunda, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 241'inci maddesi uyarınca usulsüzlük cezası düzenleniyor ●

Yapılan düzenlemelerin yoruma açık olması ve gayri maddi hak kapsamında yapılan bir kısım ödemeleri gümrük kıymetinin bir unsuru olarak değerlendirmesi firmalar açısından ciddi mali riskler barındırıyor.

MURABAHA İŞLEMLERİNDE VERGİ SORUNLARI

Murabaha işlemleri genel olarak katılım bankaları tarafından yürütülen bir süreç.

Ancak bankacılık mevzuatında bu işlemlerin geleneksel bankalar tarafından yapılmasının önünde de bir engel yok. Yasal düzenlemelere bakarak "murabaha işlemlerinin" mevduat bankaları tarafından gerçekleştirilmesi halinde vergi kanunları karşısındaki durum ise önemli.

**Abdulkadir Kahraman,
YMM**

Vergi Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı

E: akahraman@kpmg.com
T: +90 216 681 90 04
M: +90 533 294 97 24

Global ölçekte İslami finans pazarı her geçen yıl artmaktadır. İslami Finansal Hizmetler Sektörü İstikrar Raporu'na göre İslami finansal varlıklar 2012 yıl sonu itibarıyla 1,6 trilyon ABD Doları'na ulaşmış olup, bir önceki yıl ile kıyaslandığında bu seviye yıllık yüzde 20,4 büyümeye oranını temsil ediyor*. Finans sektöründeki global finans kurumlarından HSBC, Barclays, Deutsche Bank ve Standard Chartered Bank gibi bankaların İslami finans bölümleri bulunmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu bankalar geleneksel bankacılık faaliyetlerine ilave olarak, İslami finans sektöründe de faaliyet göstermektedirler.

MURABAHA İŞLEMLERİ

Murabaha işlemi, yeterli nakdi olmayan bir müşterinin almak istediği mal veya varlığı katı-

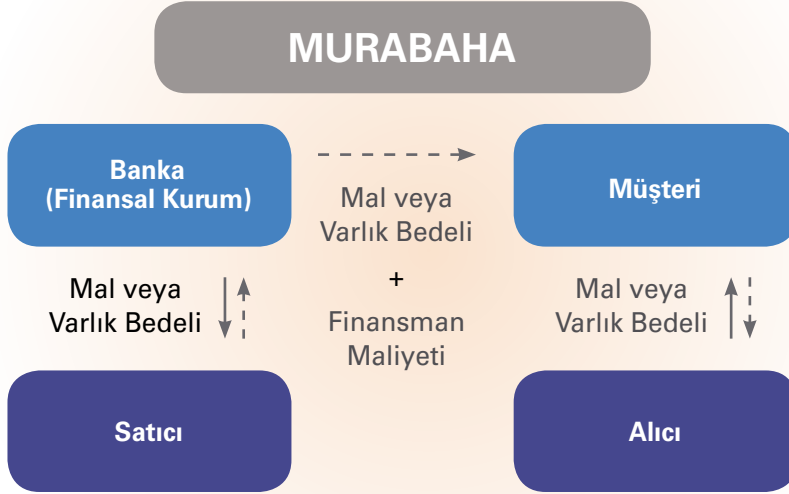
lım bankaları veya mevduat bankaları aracılığıyla satın alarak mal veya varlığın bedelini bankaya belli bir vade çerçevesinde ödemesi olarak tanımlanabilir.

Murabaha işlemleri esas olarak katılım bankaları tarafından yapılabileceği gibi, geleneksel bankalar tarafından da yapılabilir. Benzer şekilde faktoring işlemleri de mevduat bankaları tarafından gerçekleştirilebilir. Bankacılık mevzuatında buna engel bir durum yoktur.

Genel olarak, bu işlemlerde sağlanan borç ve ödenecek finansman maliyeti (faiz veya katılım bankası geliri) bir mal alım-satım görüntüsü altında gerçekleştiriliyor. İşleyişe örnek vermek gerekirse, yurtdışından bir mal sağlayıcısı (acente) devreye girerek yurtdışı İslami banka bu acen-
teden peşin bedelle aldığı malı Türkiye'deki →

* Islamic Financial Services Board, Islamic Financial Services Industry Stability Report 2013, page
[http://www.ifsb.org/docs/IFSB%20-%20IFSI%20Stability%20Report%202013%20\(Final\).pdf](http://www.ifsb.org/docs/IFSB%20-%20IFSI%20Stability%20Report%202013%20(Final).pdf)

MURABAHA İŞLEYİŞ İLE İLGİLİ ŞEMATİK TABLO AŞAĞIDAKİ GİBİDİR:

İster mevduat bankaları, isterse katılım bankaları tarafından gerçekleştirilsin “murabaha işlemlerinin” kredi olarak değerlendirilmesi gerekli.

bankaya vadeli satıyor, Türkiye’deki banka ise aynı malı bu acenteye peşin satmıyor. Böylece, Türkiye’deki banka nakit yaratıyor (finansman), bu nakdi de belirli bir vadede geri ödendiğinden faiz oranına isabet eden vade farkı (faiz) ile birlikte ilk finansmanı sağlayan bankaya geri ödüyor.

BANKALAR KANUNU’NDAKİ TANIM

Bankacılık Kanunu’na göre, banka tanımı “mevduat bankaları” ve “katılım bankaları” ile “kalkınma ve yatırım bankalarını” kapsıyor. Buna göre banka ibaresiyle yukarıda belirtilen tüm bankalar tanımlanıyor.

Aynı Kanun ile “mevduat bankası” ve “katılım bankası” da tanımlanıyor. Buna göre, mevduat bankası, Bankacılık Kanunu’na göre kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullanırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlarla yurtdışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye’deki şubelerini ifade ediyor.

Diğer taraftan, “katılım bankası”, Bankacılık Kanunu’na göre özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullanırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlarla yurtdışında kurulu bu

nitelikteki kuruluşların Türkiye’deki şubelerini ifade ediyor.

KREDİNİN TANIMI

Bu tanımlara ilave olarak, Bankacılık Kanunu’nun 48’inci maddesinde “krediler” tanımlanmış ve bu tanım oldukça geniş tutulmuştur. Söz konusu tanıma göre, geleneksel bankacılık ürünlerine ilave olarak, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleriyle benzeri diğer sözleşmelerden dolayı bankalarca üstlenilen her türlü riskler “kredi” sayılıyor.

Yukarıda yer alan düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere banka ve kredi tanımı oldukça net bir şekilde tanımlanmış durumda. Dolayısıyla, ister mevduat

bankaları, isterse katılım bankaları tarafından gerçekleştirilsin “murabaha işlemlerinin” kredi olarak değerlendirilmesi gerekli. Vergi uygulamaları açısından “mevduat bankaları” ile “katılım bankaları” arasında ürün farklılıkları olsa da vergi mevzuatımızda ayrı düzenlemelere yer verilmemiş, söz konusu kurumlar için değerlendirme hükümleri aynı ilkelere dayalı olarak yürütülmüştür.

Sonuç olarak, bütün bu düzenlemeler çerçevesinde bankaların gerçekleştirdikleri “murabaha işlemleri”nin mevduat bankaları açısından “kredi” niteliğinde olduğu açıktır. Dolayısıyla, söz konusu işlemlerin banka açısından kredi niteliğinde olduğu kanaatindeyiz ●

MURABAHA İŞLEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

VERGİ USUL KANUNU KARŞISINDAKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bankalar tarafından gerçekleştirilen murabaha niteliğindeki işlemler “kredilerin” tabi olduğu değerlendirme ilkeleri çerçevesinde işleme tabi tutulmalıdır.

KURUMLAR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bankalar tarafından gerçekleştirilen murabaha niteliğindeki işlemler “kredilerin” tabi olduğu değerlendirme ilkeleri çerçevesinde işleme tabi tutulmalıdır. Dolayısıyla, mevduat bankaları tarafından gerçekleştirilen işlemler “kredi” niteliğinde olduğundan yurtdışına yapılacak ödemelerden yüzde “0” oranından vergi tevkifatı uygulanmalıdır. Bankacılık Kanunu’nda yer alan “banka” ve “kredi” tanımları bu yaklaşım için en geçerli ve yeterli dayanaktır. Diğer taraftan, söz konusu işlemin vadeli mal temini iddiasıyla vergi tevkifatına tabi olması gerektiği yaklaşımına katılmıyoruz. Çünkü işlem Bankacılık Kanunu’na göre “kredi” olarak değerlendirilmiştir.

DAMGA VERGİSİ KARŞISINDAKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Düzenlenen kâğıtlarla ilgili olarak Damga Vergisi Kanunu’na ekli (2) sayılı tablonun “IV- Ticari ve medeni işlemlerle ilgili kâğıtlar” başlıklı bölümünün (23) numaralı fıkrasında yer alan düzenleme aşağıdaki gibidir:

- “kredilerin temini ve geri ödenmesi amacıyla düzenlenecek kâğıtlar ile bu kâğıtlar üzerine konulacak şerhler (kredilerin kullanımları hariç)” ibaresi,
- “kredilere, bunların teminatlarına ve geri ödemelerine ilişkin kâğıtlar ile bu kâğıtlar üzerine konulacak şerhler (kredilerin kullanımları hariç)”.

Bahse konu madde gerekçesinde, “bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları, uluslararası kurumlar ve finansman şirketlerinin müşterilerine kullanılabilecekleri kredilere, bunların teminatlarına ve geri ödemelerine ilişkin düzenlenen kâğıtlarla bu kâğıtlar üzerine konulacak şerhler damga vergisinden istisna olacağı” açıklaması yer almaktadır. Böylece, “krediler” ile ilgili kâğıtların vergiden istisna olduğu açık ve tartışmasız olmasından dolayı, murabaha işlemleri damga vergisinden istisna olduğu kanaatindeyiz.

GİDER VERGİLERİ KANUNU (BSMV) KARŞISINDAKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Murabaha işlemi sonucunda banka lehine kalan bir para söz konusu olmadığından, BSMV ödenmesini gerektiren bir işlemin söz konusu olmadığı kanaatindeyiz.

SÜRPRİZ YATIRIM İNDİRİM HAMLESİ

2006 yılında yatırım indirimi uygulamasının bir anda kaldırılması, o dönemde en çok böyle bir avantajın iptalini öngörmeden yatırıma başlayan mükellefleri üzdü. Ancak, 2010 yılında çıkan bir tebliğ ile mükelleflere geriye dönük olarak bazı haklar yeniden verildi. Şimdi, Danıştay'ın 2014 yılında verdiği yeni bir kararla sağlanacak menfaatler yeni bir boyut kazanmış durumda. Zaman, mükellefler için geçmişe çok fazla takılmama, 2010 yılında gelen kısmi adaleti 2014'teki bu yeni kararlar artık perçinleme zamanı...

Güray Kurşunoğlu

Vergi, Direktör

E: gkursunoglu@kpmg.com
T: +90 232 464 20 45-112
M: +90 533 448 73 75

Geç gelen adalet, adalet değildir cümlesine katılmayanlardanım. Telefon kulübesinde adam geçebilen futbolcusu olarak bilinen, oynadığı dönemde Denizlispor, Fenerbahçe ve son olarak Beşiktaş taraftarının efsanevi futbolcu haline gelen Yusuf Şimşek gibi bir yetenek, ilk kez milli takıma çağırıldığında 32 yaşına gelmişti. Fenerbahçe'de oynadığı dönemde milli takıma hiç çağırılmayan Yusuf, 4 sezon sonra Denizli'de oynarken milli takıma seçilmiş, aradan 4 yıl daha geçtiğinde ise Beşiktaş'ta şampiyonluk yaşamış ve Türkiye Kupası'nı kaldırmış bir şekilde futbolculuk kariyerine veda etmişti. Emektar futbolcunun milli takıma seçilmesi, bir anlamda göz önünde olanın keşfedilmesi idi, adalet geç de olsa tecelli etmişti ki futbolcu bunu daha da ileriye götürmesini bildi.

Yusuf'un 4'er yıl arayla yaşadığı bu döngüyü şimdi pek çok mükellef yatırım indirimi müessesesinde yaşıyor. 2006 yılında yatırım indirimi uygulamasının bir anda kaldırılması, o dönemde en çok böyle bir avantajın iptalini öngörmeden yatırıma başlayan mükellefleri üzdü. Ancak, Anayasa Mahkemesi'nin aldığı karara istinaden 2010 yılında çıkan bir tebliğle mükelleflere geriye dönük olarak bazı haklar yeniden verildi. Şimdi, Danıştay'ın 2014 yılında verdiği yeni bir kararla sağlanacak menfaatler yeni bir boyut kazanmış durumda. Zaman, mükellefler için geçmişe çok fazla takılmama, 2010 yılında gelen kısmi adaleti 2014'teki bu yeni kararlar artık perçinleme zamanıdır...

İsterseniz tarihsel kronolojiyle mükellefin kaybettiklerine, sonradan bulduklarına ve şimdi bulmak üzere olduklarına sırasıyla bakalım.

2006 YILINA BAKIŞ

Mükelleflerin, faaliyetlerinde kullanmak üzere satın aldıkları veya imal ettikleri amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin maliyet bedellerinin yüzde 40'ını vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapmalarına ilişkin düzenleme, ilgili dönemde 5479 Sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştı. 08.04.2006 tarihinden itibaren yatırım indirimi uygulaması kaldırılırken, maliye tarafından 2006 yılı öncesi başlayıp 2006 yılında devam eden yatırımlar açısından yatırım indirimi uygulamasının yeni yatırımlara da uygu-

lanabileceği yönünde düzenleme yapıldı. Öte yandan, 01.01.2006-08.04.2006 arasındaki dönemde yapılmaya başlanan yatırım harcamaları yatırım indiriminden faydalandırılmadı. Bir anlamda 08.04.2006 tarihine kadar böyle bir avantajın varlığını hesap ederek yatırım yapmaya başlayan mükellefler cezalandırıldı.

2010 YILINDA GELEN PANSUMAN

Anayasa Mahkemesi 2009 yılında kararını verdi. Maliye de buna uyarak 2010 yılında 276 no'lu Gelir

Vergisi tebliği ile düzenlemeyi yaptı¹. Bunun sonucunda yapılan yanlışın kısmen dönülerek 1.1.2006-8.4.2006 döneminde yapılan yatırımların da yatırım indiriminden faydalanabileceği söz konusu tebliğle açıklığa kavuşturuldu. Mükellefler, 1.1.2006-8.4.2006 dönemi yatırımları karşılığında geçmişe dönük olarak hak kazandıkları yatırım indirimlerinden 2010 yılında faydalanma olanağı elde ettiler ve bunu kullandılar.

YANLIŞLAR NEYDİ?

Maliye 2010 yılında çıkardığı tebliğiyle 1.1.2006-8.4.2006 dönemi yatırımlarını kapsama dahil ettiği halde bu periyotta yatırıma başlamış olup sonraki aylarda yatırımlarını devam ettiren mükelleflerin sonraki aylara ait yatırımlarını kapsam dışı tutmuştu. Bu durum, yatırıma başlarken böyle bir avantajın iptal olacağını bilmeyen ve 8.4.2006 tarihinde bir anda sonraki harcamalarının yatırım indiriminden faydalanamayacağını gören mükelleflerin mağduriyetini tam anlamıyla gidermiyordu.

SÖZ SIRASI DANIŞTAY'DA

Danıştay, 2014 yılında aldığı kararla 2010 yılında çıkmış olan tebliğin, "1.1.2006-8.4.2006 döneminde başlamış olmakla birlikte bu aralıkta tamamlanmayarak 8.4.2006 tarihinden sonra yapılan harcamaların yatırım indiriminden faydalanamayacağı" ile ilgili

YATIRIM İNDİRİMİNDEN YARARLANILACAK MI?

TEREDDÜT YOK Artık 1.1.2006-8.4.2006 arasında başlamış olup 8.4.2006 tarihinden sonra devam eden yatırımların yatırım indiriminden yararlanması hususunda herhangi bir tereddüt kalmamıştır. Danıştay'ın 2014 yılındaki bu kararıyla ilgili Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu nezdinde temyiz yolu açık ancak kararın değişmesi beklenmiyor. İdare hukuku ilkeleri uyarınca yargısal bir kararla iptal edilen idari işlem ortadan kalktığında, bu karar tesis edilmeden önceki hukuki durum aynen geri gelecektir.

TALEPTE BULUNMAK MÜMKÜN Sonuç olarak, 1.1.2006-8.4.2006 döneminde yatırıma başlayan mükelleflerin 8.4.2006 sonrasında yaptıkları harcamalarının, 276 no'lu tebliğin ilgili kısmı iptal edildiği gerekçesiyle yatırım indiriminden yararlandırılması ve bu kapsamda mükelleflerce 2010 yılı Kurumlar Vergisi Beyannamesi'nin (2010 yılında matrah oluşmamışsa 2010 yılından sonra ilk matrah oluşan yıla ait beyannamenin) düzeltilmesi talebinde bulunulması mümkün hale gelmiştir.

DÜZELTME SÜRECİ Bizim önerimiz, öncelikli olarak mükelleflerin bir yandan mali müşavirleriyle 8.4.2006 sonrasında devam etmiş olan yatırımlara dair çalışma yaparak hazırlıklarını tamamlarken bir yandan da bu süreçte maliye tarafından düzeltmeye dair herhangi bir açıklama yapıp yapılmayacağını takip etmeleri, herhangi bir ilave açıklama gelmemesi halinde düzeltme sürecine geçilmesi yönündedir.

bölümünü iptal etti². Bunun sonucunda, 1. 1. 2006 - 8. 4. 2006 arasında başlamış olup 8. 4. 2006 tarihinden sonra devam eden yatırımların geçmişe dönük olarak yatırım indiriminden faydalandırılmasının önü açılmış oldu ●

1- 276 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

2- Danıştay'ın 30.01.2014 tarih ve E:2011/4834, K:2014/476 Sayılı Kararı

BÖLGESEL YÖNETİM MERKEZLERİ

YENİ CAZİBE
MERKEZİ
TÜRKİYE

Doğrudan yabancı yatırım çekmek Türkiye için oldukça önemli. Türkiye, özellikle son 10-15 yıllık dönemde bu konuda önemli bir performans sergileyerek yaklaşık 140 milyar dolarlık uluslararası yatırımı çekebilmiş durumda. Uzunca bir süredir TBMM'nin gündeminde olan Gelir Vergisi Kanun tasarısına uluslararası yatırımcıları daha da özendirecek hükümlerin eklenmesi, Türkiye'ye uluslararası sermayenin çekilebilmesi ve Türkiye'nin "bölgesel yönetim merkezleri" için küresel önemde bir çekim merkezi olabilmesi için büyük önem taşıyor.

Emrah Akın,
YMM

Vergi, Direktör

E: eakin@kpmg.com
T: +90 216 681 90 40
M: +90 530 173 08 47

Ülkelerin çektiği "doğrudan yabancı yatırımlar" uzun yıllardır oldukça önemli bir ekonomik parametre olarak kabul ediliyor. Ülkeye gelen doğrudan yabancı yatırım (foreign direct investment - FDI) tutarının düzenli olarak artışı önemli bir ekonomik istikrar göstergesi olarak kabul görüyor.

Doğrudan yabancı yatırım çekmek, Türkiye için de oldukça önemli. Türkiye özellikle son 10-15 yıllık dönemde bu konuda önemli bir performans sergileyerek yaklaşık 140 milyar dolarlık uluslararası yatırımı çekebilmiş durumda.

Türkiye'ye gelecek doğrudan yabancı yatırımların özendirilmesine ve doğrudan yabancı yatırımlara uygulanacak işlemlere ilişkin temel hükümleri 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nda bulmak mümkün. 4875 sayılı kanun, doğrudan yabancı yatırımların özendirilmesine, yabancı yatırımcıların haklarının korunmasına, yatırım ve yatırımcı tanımlarında uluslararası standartlara uyulmasına ilişkin temel çerçeveyi çiziyor. Özetle, uluslararası yatırımcılar, oyunun temel kuralları için öncelikle 4875 sayılı Kanun ve Kanun'un ilgili mevzuatına başvurmak durumunda.

Türkiye, dört saatlik uçuş mesafesi içinde bulunan yaklaşık 60 ülke ve 2 milyar insanla, uluslararası yatırımcı için oldukça önemli bir çekim merkezi. Bu kıymetli coğrafi konumun, ekonomik ve siyasi istikrar, hukuk güvenliği ve

cazip yatırım teşvik imkânlarıyla desteklendiği her durumda Türkiye'nin doğrudan yabancı yatırımlar için önemli bir adres olacağı konusunda şüpheye yer yok.

"YATIRIM SERBESTİSİ" ÖNEMLİ

"Yatırım Serbestisi" 4875 sayılı Kanun'un içine işlemiş temel bir prensip olarak karşımıza çıkıyor. Yani uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe yabancı yatırımcıların, Türkiye'de doğrudan yabancı yatırım yapması serbest ve daha da önemlisi Türkiye'de yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleyle tabi tutuluyor.

Bu noktada vurgulamakta yarar var: Kanun'un adında da yer alan "yabancı yatırımcı" kavramı, Kanun'da geçen "serbesti ve eşit muamele" kavramlarını biraz zedeliyor. Yerli yatırımcı ile eş tutmayı taahhüt ettiğiniz yatırımcıya yabancı yatırımcı yerine "uluslararası yatırımcı" demek mevcut uluslararası ekonomik ilişkiler bağlamında daha doğru ve samimi görünüyor.

"Yatırım Serbestisi" kavramını, sadece yatırımın başlangıç aşamasına özgü bir ilke olarak değerlendirmek doğru değil. Bu yatırımlardan kaynaklanan kâr, bedel gibi değerlerin ülke dışına kolayca transferini de bu kapsamda değerlendirmek gerekli. Vurgulayalım, uluslararası yatırımcıların Türkiye'deki faaliyet ve işlemlerinden doğan net kâr,

BÖLGESEL YÖNETİM MERKEZLERİ HANGİ FAALİYETLERDE BULUNABİLECEK?

- Yatırım ve yönetim stratejilerinin oluşturulması
- Planlama
- Tanıtım, satış ve satış sonrası hizmetler
- Marka yönetimi
- Finansal yönetim
- Teknik destek
- AR-GE
- Dış tedarik
- Yeni geliştirilen ürünlerin test edilmesi
- Laboratuvar hizmetleri
- Araştırma ve analiz çalışanların eğitimi gibi faaliyetlere ilişkin koordinasyon ve yönetim hizmeti sağlanması

temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri, lisans, yönetim ve benzeri anlaşmalar karşılığında ödenecek meblağlar ile dış kredi anapara ve faiz ödemelerinin bankalar veya özel finans kurumları aracılığıyla Türkiye dışına serbestçe transfer edilmesi mümkün.

YENİ ADRESTÜRKİYE Mİ?

Başlıkta sorduğumuz sorunun cevabı için birkaç ayrı unsuru birlikte değerlendirmemiz gerekiyor: Bölgesel yönetim merkezlerinin kuruluş, örgütlenme ve faaliyetlerine ilişkin yasal düzenlemeler ve konunun vergisel boyutu.

Uluslararası yatırımcıların, Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan şirketleri veya Borçlar Kanunu'nda düzenlenen adi şirketleri kurarak veya bu şirketlere iştirak ederek Türkiye'ye yatırım yapması mümkün. Ancak henüz bu tür büyük yatırımlar yapmadan da Türkiye'nin ekonomik potansiyelini ve koşullarını analiz etmelerine imkân veren kolay bir yol daha var: "İrtibat büroları".

İrtibat büroları, Ekonomi Bakanlığı tarafından düzenlenen ve yönetilen bir sistemin içinde faaliyet gösteriyor. Ekonomi Bakanlığı, yabancı ülke kanunlarına göre kurulmuş şirketlere Türkiye'de irtibat bürosu açma izni veriyor ve gerek görürse bu izinlerin süresini uzatıyor. Bu noktada belirtelim, irtibat büroları Türkiye'de ticari faaliyette bulunamıyor.

Türkiye, dört saatlik uçuş mesafesi içinde bulunan yaklaşık 60 ülke ve

2 milyar insanla uluslararası yatırımcı için oldukça önemli bir çekim merkezi.

Uluslararası yatırımcıların Türkiye'de "bölgesel yönetim merkezi" kurabilmelerinin önünü açabilmek için 2012 yılı Temmuz ayında Ekonomi Bakanlığı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nde çok önemli bir değişiklik yaptı.

Bu değişiklikle, uluslararası şirketlerin Türkiye'de, irtibat bürosu yapılanması altında, bölgesel yönetim merkezi kurarak; yazımızın devamında belirttiğimiz 11 konuda faaliyette bulunmaları mümkün hale gelmiş oldu. Hem de Ekonomi Bakanlığı'ndan alınacak 10 yıllık bir izinle. Kuruluş izni alacak olan bölgesel yönetim merkezlerinin, münhasıran uluslararası yatırımcıların diğer ülkelerdeki birimlerine yönelik olarak faaliyet göstermeleri zorunlu.

VERGİ İDARESİNİN TAVRİ BELİRLEYİCİ

Ekonomi Bakanlığı tarafından 2012'de atılan adımın, uluslararası yatırımcıların bölgesel yönetim merkezlerini Türkiye'ye getirmelerini teşvik etmek bakımından oldukça önemli olduğunu kabul etmek gerekiyor. Önümüzdeki dönemde bu konuya ilişkin daha kuvvetli ve etraflı yasal bir düzenlemenin yapılması ve bölgesel yönetim merkezlerinin irtibat bürolarının şemsiyesinin altından çıkarılarak daha belirgin sınırlar içinde tanımlanması yararlı olacaktır. Belirtmiştik, Ekonomi Bakanlığı'nın 2012'de attığı adımdan beklenen en yüksek faydanın sağlanabilmesi için, bölgesel yönetim merkezleri hakkında vergi idaresinin alacağı tavır da oldukça önemli.

VERGİ MEVZUATI TARAFINDAN BAKINCA...

İrtibat büroları, ticari bir faaliyette bulunmadıkları ve dolayısıyla ticari kazanç da elde etmedikleri için mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde herhangi bir kurumlar vergisi ve katma değer vergisi mükellefiyeti ile de karşı karşıya kalmıyor. Diğer yandan, çalışanlara ödenen ücretler gelir vergisi stopajına tabi tutulmuyor. Böyle bir çerçeveye oturan "bölgesel yönetim merkezleri" de uluslararası yatırımcılar için oldukça cazip.

Bölgesel yönetim merkezlerinin, faaliyetlerin vergisel açıdan bir "iş merkezi" oluşturması ve vergiye tabi tutulmaları konusunda Gelir İdaresi Başkanlığı'nın uygulama ve görüşlerinin henüz tam anlamıyla berrak olduğunu söyleyebilmek oldukça zor. Bu durum da Türkiye'de bölgesel yönetim merkezi kurma planı içinde olan uluslararası yatırımcılarda ciddi bir tereddüt yaratıyor.

Uzunca bir süredir TBMM gündeminde olan Gelir Vergisi Kanun tasarısına bu konuyu açıklığa kavuşturacak ve uluslararası yatırımcıları daha da özendirecek hükümlerin eklenmesi, Türkiye'ye uluslararası sermayenin çekilebilmesi ve Türkiye'nin "bölgesel yönetim merkezleri" için küresel önemde bir çekim merkezi olabilmesi için büyük önem taşıyor ●

İletişim

İş Geliştirme ve Pazarlama

Ergün Kış

Denetim, Şirket Ortağı
İş Geliştirme
+90 0216 681 90 00
ergunkis@kpmg.com

Kurumsal İletişim

Figen Tahiroğlu Würsching

Kurumsal İletişim ve Pazarlama
Kıdemli Müdür
+90 216 681 90 00
ftahiroglu@kpmg.com

Ferruh Tunç

KPMG Türkiye Başkanı,
Kıdemli Ortak
ftunc@kpmg.com

Murat Alsan

Denetim Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı
malsan@kpmg.com

Abdulkadir Kahraman

Vergi Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı
akahraman@kpmg.com

Keith Durward

Danışmanlık Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı
keithdurward@kpmg.com

SEKTÖRLER

Endüstriyel Üretim

Hakan Ölekli

Denetim, Şirket Ortağı
holekli@kpmg.com

Finansal Hizmetler

Murat Alsan

Denetim Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı
malsan@kpmg.com

Gayrimenkul ve Altyapı

İsmail Önder Ünal

Denetim, Şirket Ortağı
iunal@kpmg.com

İlaç

Nesrin Tuncer

Denetim, Şirket Ortağı
ntuncer@kpmg.com

Kamu

Ferruh Tunç

Kıdemli Ortak, Türkiye Başkanı
ftunc@kpmg.com

Otomotiv

Ergün Kış

Denetim, Şirket Ortağı
ergunkis@kpmg.com

Tüketici Ürünleri ve Perakende

Fikret Selamet

Denetim, Şirket Ortağı
fselamet@kpmg.com

ÜLKE MASALARI

ALMANYA

Ergün Kış

Denetim, Şirket Ortağı
Almanya Masası Lideri
ergunkis@kpmg.com

AMERİKA

Hakan Aytekin

Danışmanlık, Şirket Ortağı
Amerika Masası Lideri
hakanaytekin@kpmg.com

ÇİN

Lars Meyer

Danışmanlık, Şirket Ortağı
Çin Masası Lideri
larsmeyer@kpmg.com

FRANSA

Jean-Andre Bonnardel

Danışmanlık, Kıdemli Müdür
Fransa Masası Lideri
jeanbonnardel@kpmg.com

HOLLANDA

Raymond Timmer

Danışmanlık, Şirket Ortağı
Hollanda Masası Lideri
raymondtimmer@kpmg.com

İNGİLTERE

Keith Durward

Danışmanlık Bölüm Başkanı,
Şirket Ortağı
İngiltere Masası Lideri
keithdurward@kpmg.com

İTALYA

Tayfun Pişirir

Danışmanlık, Şirket Ortağı
İtalya Masası Lideri
tayfunpisirir@kpmg.com

JAPONYA

Eray Büyüksekban

Vergi, Şirket Ortağı
Japonya Masası Lideri
ebuyuksekban@kpmg.com

KPMG OFİSLER

İSTANBUL (Merkez Ofis)

Rüzgarlıbahçe Mh. Kavak Sk.
No:29, 34805
Kavacık-Beykoz, İstanbul Türkiye

İZMİR

Heris Tower, Akdeniz Mah.
Şehit Fethi Bey Cad.
No:55 Kat 21, 35210
Alsancak, İzmir Türkiye

Halil Bağdınlı

Vergi, Şirket Ortağı
+90 232 464 20 45
hbagdinli@kpmg.com

İsmail Önder Ünal

Denetim, Şirket Ortağı
+90 232 464 20 45
iunal@kpmg.com

ANKARA

The Paragon İş Merkezi
Kızılırmak Mah.
Ufuk Üniversitesi Cad.
1445 Sok. No: 2 Kat: 13
Çukurambar, Ankara
06550 Türkiye
+90 (312) 491 72 31

Timur Çakmak

Vergi, Şirket Ortağı
+90 216 681 90 00
tcakmak@kpmg.com

Engin Ölmez

Denetim, Kıdemli Müdür
+90 312 491 72 31
eolmez@kpmg.com

YENİ MALİ YILIMIZ *başladı!*

BLOG

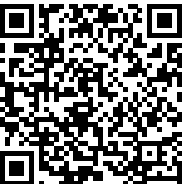
Duyurular
Hesaplamalar
Pratik Bilgiler

Vergi
Gümrük
Finans
Bültenleri

ve daha fazlası www.kpmgvergi.com'dan
tek tıkla size ulaşmaya devam ediyor...

Bizi @KPMG_Turkiye hesabımızdan takip etmeye devam edin...

KPMG Gündem'in
diğer sayılarını
okudunuz mu?

Bu dökümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Sürekli güncel ve doğru bilgi sunumuna özen gösterilmesine karşın bu bilgiler her zaman her durumda doğru olmayabilir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dökümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG International Cooperative bir İsviçre kuruluşudur. KPMG bağımsız şirketler ağıının üye firmaları KPMG International Cooperative'e bağlıdır. KPMG International Cooperative müşterilerine herhangi bir hizmet sunmamaktadır. Hiç bir üye firmanın KPMG International Cooperative'e veya bir başka üye firmayı üçüncü şahıslar ile karşı karşıya getirecek zorlayıcı yada bağlayıcı hiçbir yetkisi yoktur.

© 2014 Akis Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., KPMG International Cooperative'in üyesi bir Türk şirkettir. KPMG adı ve KPMG logosu KPMG International Cooperative'in tescilli ticari markalarıdır. Türkiye'de basılmıştır.